

DEMOKRACIJA

O pomenu
vrednot in
novi slovenski
samozavesti je na
državni proslavi
ob petnajstletnici
samostojne
Slovenije govoril
Janez Janša.

ČAS NOVE SLOVENSKE SAMOZAVESTI

ISSN 1408-0494

INTERVJU

Dr. Igor Grdina

Jezik je več kot le sredstvo za sporazumevanje

Pozabljena fronta prve svetovne vojne

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. **Avtor: Jan F. Triska.**
Obseg: 240 strani. Format: 16,5x23,5 cm. Trda vezava.
Cena: 5.500,00 SIT/22,95 EUR

Ušli so smrti

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. **Avtorji: Milan Zajc, France Kozina, France Dejak.**
Obseg: 244 strani. Format: 11,5x18,5 cm. Trda vezava.
Cena: 3.906,00 SIT/16,29 EUR

Predel 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstriji na Slovenskem leta 1809. **Avtor: Vasja Klavara.**
Obseg: 330 strani. Format: 16,5x24 cm. Trda vezava.
Cena: 6.727,00 SIT/28,07 EUR

Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. **Avtor: Tomaž Butkovič.**
Obseg: 231 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.
Cena: 5.500,00 SIT/22,95 EUR

Moč preživetja

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja. **Avtor: Jože Dežman.**
Obseg: 336 strani. Format: 21x21 cm. Brošura.
Cena: 6.510,00 SIT/27,16 EUR

Dolga slovenska pot v svobodno Evropo

Zgodovinski pregled dolge poti Slovencev od primeža nacifašističnih in komunističnih sil do vključitve v družino evropski narodov. **Avtor: Jože Hubad**
Obseg: 79 strani. Format: 12,5 x 18,4 cm. Brošura
Cena: 990,00 SIT/4,13 EUR

Med kljukastim križem in rdečo zvezdo

Prikazuje čezmejno soočenje nacionalnih predsodkov, totalitarističnih ideologij in partijskih diktatur. **Avtorja: Jože Dežman, Marjan Linasi.**
Obseg: 210 strani. Format: 26x23 cm. Brošura.
Cena: 4.991,00 SIT/20,82 EUR

S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe

Knjiga, ki priča o tem, kako je "trpeti krivico, ne da

bi bil kriv". Prvi del knjige je namenjen zgodbam svojcev ljudi, ki jih je "med II. svetovno vojno umorilo partizansko gibanje". Drugi del knjige je predstavitev nekaterih prvin slovenske pravne misli in dejanj, s katerimi Slovenci poskušajo preseči travmatično razcepljenost po 2. svetovni vojni in komunistični revoluciji. V tretjem delu knjige avtor predstavlja odzive na predvajanje TV-dokumentarca Zamolčani – moč preživetja Jožeta Možine.

Avtor: Jože Dežman.
Obseg: 344 strani. Format: 21x21 cm. Trda vezava.
Cena: 6.510,00 SIT/27,16 EUR

Nacistična Avstrija na zatožni klopi

Anatomija spektakularnega političnega procesa. **Avtorji: Alfred Elste, Michael Koschat, Hanzi Filipič.**
Obseg: 264 strani. Format: 14x21,5 cm. Trda vezava.
Cena: 5.300,00 SIT/22,11 EUR

Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.

Prvi del opisuje stalinistično revolucijo med letoma 1941 in 1943. **Avtor: Stane Kos.**
Obseg: 344 strani. Format: 12x18,5 cm. Brošura.
Cena: 1.085,00 SIT/4,52 EUR

Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.

Drugi del opisuje stalinistično revolucijo med letoma 1943 in 1945. **Avtor: Stane Kos.**
Obseg: 270 strani. Format: 12x18,5 cm. Brošura.
Cena: 1.085,00 SIT/4,52 EUR

Stanislav Lenič, življenjepiš iz zapora

Življenjepiš je bil napisan v zaporu leta 1951. **Avtor: Tamara Griesser-Pečar.**
Obseg: 338 strani. Format: 14x20 cm. Brošura.
Cena: 4.449,00 SIT/18,56 EUR

Zgodovina neke kolaboracije:

Boljševiki in Nemci 1914-1918

Šokantno sodelovanje ruskih komunistov z Nemci med 1. svetovno vojno in po njej. **Avtorja: Silvin in Maidi Eiletz.**
Obseg: 368 strani. Format: 17,5x24,5 cm. Trda vezava.
Cena: 6.696,00 SIT/27,94 EUR

Pozabljeni slovenski premier

Dr. Janko Brejc je po razpadu Avstro-Ogrske postal prvi slovenski premier. **Avtor: Andrej Rahten.**
Obseg: 344 strani. Format: 14,5x20,5 cm. Brošura.
Cena: 4.232,00 SIT/17,65 EUR

Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)

Knjiga predstavlja mednarodnopravno analizo dogodkov v Sloveniji v letih 1941-1946. Takrat se je slovensko civilno prebivalstvo najprej znašlo med frontami okupacijskih sil in komunističnih uporniških sil. **Avtor: Dieter Blumenwitz.**
Obseg: 186 strani. Format: 13,2x21,5 cm. Trda vezava.
Cena: 3.840,00 SIT/16,02 EUR

Koraki skozi meglo

Avtor opisuje dogajanje na bojišču vse do preboja in zloma italijanske fronte pri Kobaridu in Tolminu. **Avtor: Vasja Klavara.**
Obseg: 335 strani. Format: 17x24 cm. Trda vezava.
Cena: 6.460,00 SIT/26,95 EUR

Demokracija v klasični slovenski politični misli

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. **Avtor: Milan Zver.**
Obseg: 254 strani. Format: 14x21 cm. Trda vezava.
Cena: 4.400,00 SIT/18,36 EUR

Baron Janez Vajkard Valvasor

Kako je nastala knjiga o deželi Kranjski in zapiski in viri ob njej in zanjo z doživetji samega gospoda barona Janeza Vajkarda Valvasorja, shranjenimi in z opombami opremljenimi od njegovega kopista in pisarja Janeza Lenarta, pregledani in objavljeni od gospe Mire Ceti. **Avtorica: Tita Kovač Artemis.**
Obseg: 183 strani. Format: 16,5x24,5 cm. Trda vezava.
Cena: 3.000,00 SIT/12,51 EUR

V objemu osvoboditeljev

Avtor se je v knjigi lotil povojnega »kazenskega« taborišča v Kočevju. Prikazal je komunistično taborišče, ki do zdaj v publicistiki sploh še ni bilo prikazano, čeprav je od takrat poteklo že šestdeset let. V prvem delu knjige je objavljeno enajst pričevanj o taborišču v Kočevju. Sledijo zapisi o povojnem molku in objava imen iz zaporniške knjige. **Avtor: Ive A. Stanič.**
Obseg: 160 strani. Format: 15x21 cm. Trda vezava.
Cena: 2.500,00 SIT/10,43 EUR

Življenje je večna borba

Pesmi, črtice in druge zgodbe, ki veliko povedo o avtorju in o današnjem času, in ki kot krik groze opozarjajo človeka, naj ne zaide. **Avtor: Jože Zemljič.**
Obseg: 56 strani. Format: 14,5x21 cm. Brošura.
Cena: 2.000,00 SIT/8,34 EUR

Čas nove samozavesti

Metod Berlec

Praznovanje petnajste obletnice slovenske osamosvojitve je bilo tako, kot se za jubilej naše mlade države spodobi; bilo je več spominskih slovesnosti in razstav, povezanih z osamosvojitvijo, ter osrednja državna proslava na Trgu republike, ki smo si jo z veseljem ogledali. Verjetno imajo prav ti, ki pravijo, da je to razumljivo, saj so na oblasti ljudje, ki so dejavno ustvarjali našo mlado državo, in ne politiki, ki so ob tem držali fige v žepu. Prejšnji eldesovski oblastniki so na državne proslave gledali kot na nebodijihitrea. Prva leta po osamosvojitvi jih je bilo treba skoraj prisiliti, da so dan državnosti za silo zaznamovali. Zato so bili govori na njih brezoblični. Nihče se jih več ne spominja. V njih ni bilo žara ...

V soboto je bilo drugače. Postopoma so se razživel tudi navzoči na proslavi (bilo jih več kot 10.000) in z navdušenjem mahali s slovenskimi zastavicami. K temu je pripomogel tudi premier Janez Janša s svojim na moč pozitivno naravnanim govorom. Poleg tega, da se je zahvalil vsem, ki so pripomogli k slovenski osamosvojitvi, je govoril o dosežkih, na katere moramo biti Slovenci ponosni, in ciljih za prihodnost. Po njegovem prepričanju si moramo želeči, da bi postali ena najuspešnejših držav na svetu. „Na poti k temu cilju bomo posegli po najboljšem, kar je v našem narodnem značaju. Tudi če se je v preteklosti ponekod skrilo še tako globoko. Ustvarjalnost. Delavnost. Podjetnost. Predanost. Pravičnost. Odprtost. Strpnost. Poštenje. Solidarnost. Stare slovenske vrednote. Nova slovenska samozavest.“ Janša je pozval k združevanju moči, talentov in energije, k modernizaciji Slovenije. Po njegovo imamo sedaj možnost, da ustvarimo najboljše okolje za življenje, najboljše okolje za varno in zdravo odraščanje svojih otrok, najboljše mesto za srečo. In pomenljivo dodal: „Cankar je imel prav. Lahko iščete po vsem svetu, nikjer ne boste na prostoru, velikem kot je Slovenija, našli skupaj toliko naravnih lepot. Tako lepih rek, gora in jezer. Vinskih gor, kraških polj, širnih gozdov in sinjega morja.

Res je, imamo nebesa pod Triglavom.“ Nedvomno dosegamo Slovenci enega svojih vrhuncev ...

Eden najzaslužnejših za slovensko osamosvojitve, oče slovenske države Jože Pučnik tega žal ni mogel doživeti. Ko je v začetku leta 2003 umrl, ni bil zadovoljen s stanjem demokracije v slovenski družbi. Poleg tega mu nekdanji predsednik države Milan Kučan ni podelil najvišjega državnega odlikovanja, čeprav bi ga moral dobiti med prvimi. Raje je odlikoval nekatere, ki so celo nasprotovali slovenski osamosvojitvi. Delno, vendar z veliko zamudo je sedaj to popravil predsednik države Janez Drnovšek. Posmrtno priznanje Pučniku je nekakšen obliž na krivice, ki so mu bile prizadejane v prejšnjem, komunističnem režimu pa tudi po demokratičnih spremembah, ko so ga blatili ljudje omejenega duha. Nedvomno bi si zaslužil spomenik v Ljubljani, da o poimenovanju ulice ali trga po njem niti ne govorimo.

Za nove politične kalkulacije pa je te dni poskrbel Janez Drnovšek v intervjuju za nacionalno televizijo, ko ga je voditelj Jože Možina vprašal o predsedniških volitvah leta 2007. „Ne bom kandidiral. Mislim, da je bilo dovolj uradnih funkcij, vodilnih položajev,“ je odkrito odgovoril Drnovšek. „Na vrhunski funkciji sem od leta 1989, ko sem bil izvoljen za slovenskega člana predsedstva Jugoslavije. Vse do danes, skoraj nepretrgoma, sem na vrhunski funkciji in nimam več ambicij,“ je še dodal. V prihodnje naj bi se posvetil Gibanju za pravičnost in razvoj, razmišlja pa tudi, da bi napisal še kakšno knjigo. Kot je dodal, ambicij in neizpolnjenih želja nima, politične kariere si ne želi več. Vidi pa se kot nekakšen duhovni voditelj.

Vsekakor bo Drnovškova odločitev povzročila iskanje njegovega naslednika. Po odhodu Milana Kučana s političnega prizorišča se torej postopoma umika tudi Janez Drnovšek. To je priložnost za nove ljudi in novo dinamiko v slovenski politiki. In to je čar demokracije ... **D**

„Ustvarjalnost.
Delavnost.
Podjetnost.
Predanost.
Pravičnost.
Odprtost.
Strpnost. Poštenje.
Solidarnost. Stare
slovenske vrednote.
Nova slovenska
samozavest.“
(Premier
Janez Janša)

UVODNE STRANI

- 9 Pot pokrajinam odprta
10 **Pogledi:** Slovenija v tujini
11 **Kolumna:** Psi in karavane

POLITIKA

- 12 Vse najboljše, Slovenija!
16 Rokavica, vržena Hrvatom
18 Študentski zapravljivci

GOSPODARSTVO

- 20 Reforme na trgu dela
22 Kdo bo prvi popustil?

SLOVENIJA

- 24 Z razvojem nad brezposelnost
26 Dolgovi športnega centra

IZSELJENSTVO IN TUJINA

- 28 Obljubljena dežela Albanija
32 **Tuji tisk:** Milijonarji
33 **Globus:** Baskovski napisi

INTERVJU

- 34 Dr. Igor Grdina
38 Mag. Andrej Bručan

NEKOČ IN DANES

- 40 Korte in Korčani
44 Črni bratje

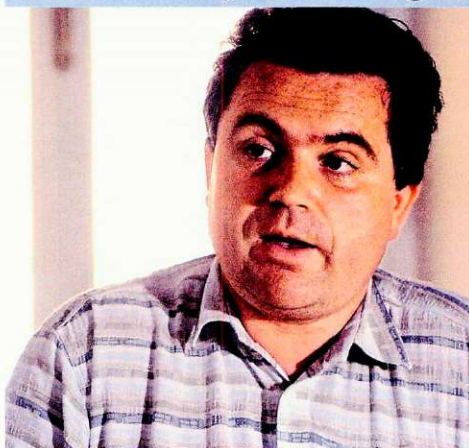
KULTURA

- 46 Zmagoslavje na Rožniku
47 Sovretovi nagajenki

OGLEDALO

- 48 **Film:** Ubijalska zarota
50 **Avtomobilizem:** Svoboda po Seatovo
52 **Znanost:** Rast prebivalstva upada
54 **Šport:** Velika pričakovanja
56 **Črna kronika:** Ni mu jasno
58 **Rumeno:** Najlepša med najlepšimi
60 **TV Kuloar:** Končno prava proslava!
62 **Kronika časa:** Ustanovitev SSK
66 Zasledovanje resnične preteklosti

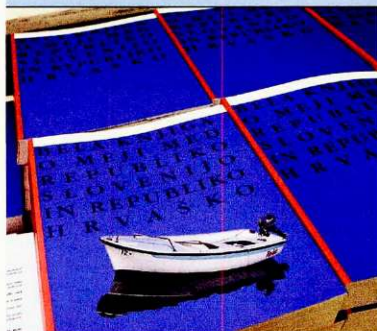
34 Intervju: dr. Igor Grdina

Slovenistika je znanstvena disciplina, ki ima imenitno preteklost, problematično sedanjost in negotovo prihodnost. Preteklost zaznamujejo velika imena, od Kopitarja prek Miklošiča in Prijatelja do Ramovša. Sedanjost pa je na trhlih nogah, ker delo v tej veji znanosti ni kdove kako spoštovana vrednota.

12 Vse najboljše, Slovenija!

Končno proslava, kakršno si samostojna Slovenija zasluži, bi lahko povzeli razpoloženje ljudi ob letošnji osrednji proslavi dneva državnosti, 15 let po uresnitvi »trajne in neodtujljive pravice slovenskega naroda do samoodločbe«.

16 Rokavica, vržena Hrvatom

Zunanje ministrstvo je pred nedavnim izdalo t. i. belo knjigo o meji med Slovenijo in Hrvaško. Knjiga razprave o meji med državama iz območja politikantskega govoričenja premika v območje argumentov.

18 Študentski jurišniki

Študentske demonstracije, ki jih je Študentska organizacija Slovenije letos organizirala že dvakrat, so med drugimi podprli Mladi liberalni demokrati. Njihova pomembna članica je tudi nekdanja predsednica ŠOU v Ljubljani.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Gregor Drnovšek, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müller, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: mag. Andrej Aplenc, Esad Babačić, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbahar

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: naročnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven

Razdelila nas je komunistična revolucija

Gregor Drnovšek, foto: Gregor Pohleven

Ob 15. obletnici osamosvojitve smo se pogovarjali s predsednikom Demosove vlade Lojzetom Peterletom.

Kakšni so vaši občutki po petnajstih letih slovenske države?

Boljši (se zasmeji). To pomeni, da se je slovenska država prijel. Pred 15 leti smo dosegli resnično osamosvojitve, kajti leta 1945 smo se rešili okupatorjev, nismo pa dosegli svobode, ker je za desetletja zavladal drug totalitarizem. Osamosvojitve pomeni tudi osvoboditev, diskontinuiteto, pomeni nov družbeni red in predvsem to, da, zavezani svoji volji, suvereno odločamo. To je bistvena sprememba in vesel sem, da smo z Demosovo ekipo prevzeli to nalogo in jo uspešno izvedli. S tem smo ustvarili podlage za vse zunanje politične in druge uspehe Slovenije in teh ni bilo malo.

Kako gledate na prehojeno pot Slovenije od leta 1991 do danes? Je to zgodba o uspehu?

V marsičem gre za zgodbo o uspehu. Vesel sem tudi politične kulture ali modrosti, da smo nekatere stvari vendarle počeli skupaj in da vprašanje vstopa Slovenije v EU ni delilo slovenske politike. Vesel sem, da smo to doživljali kot skupni cilj. Vesel sem tudi gospodarske rasti. Prepričan pa sem, da če ne bi bilo 12 let iste, nepretrgane liberalne vladavine z različnimi sodelavci, bi šla Slovenija še hitreje naprej. 12 let pomeni, da niso prišle do izraza ideje slovenske pomladi. Sedaj se spet ponuja priložnost, da nadaljujemo nekatere stvari, ki smo jih takrat začeli.

Ste si kot takratni predsednik Demosove vlade sploh upali pomisliti, da bomo čez 15 let vpeti v vse evropske integracije?

Niti ne gre za upanje. Prepričani smo bili, čeprav tega pred osamosvajanjem nismo na veliko razglašali, da je mesto Slovenije v združenji Evropi, v razširjeni Evropski skupnosti. Mislim, da je šla zadeva relativno hitro. Gre za velike uspehe. Tako rekoč po dobrih 12 letih smo prišli v EU, NATO. Prišli smo v pravo družbo, ki je v skladu z našim kulturno-civilizacijskim statusom, z našimi političnimi vre-

dnotami. Mislim, da je s tega vidika zgodba Slovenije izrazito uspešna in še enkrat bom rekel, da je ne bi bilo, če ne bi prelomili s tistim, kar smo imeli prej.

Slovenija je še vedno razklana na »partizane« in »domobrance«. Kako vidite rešitev te narodne delitve?

Ta dilema je pravzaprav napačna. Rešiti se da na preprost način, sam ta recept predlagam že vrsto let. Spoštljivi moramo biti do vseh, ki so želeli delati za Slovenijo, zlasti do teh, ki so zanjo dali življenje. Biti pa moramo zelo natančni v svojem zgodovinskem spominu, kaj je kaj bilo in kdo je kaj bil. V demokratični družbi ne moremo živeti s komunističnim pojmom svobode, s komunističnim pojmovanjem oblasti. Svoboda v komunizmu je vedno svoboda samo za ene, kdor je mislil nekoliko drugače, se mu je lahko zgodilo tudi kaj hudega. Če bi bila svoboda tudi za drugače misleče, potem Jože Pučnik ne bi preživel sedem let v samici. Mislim, da je pot iz tega problema mogoča z resnicoljubnostjo in pravičnostjo, problem je v tem, da se še naprej uporabljajo nejasni pojmi. Govori se, da nas je tragično razdelila druga svetovna vojna. Ta nas ni razdelila, razdelila nas je revolucija, roka brata, ki je morila lastne ljudi. Slovenci so bili proti okupatorju precej enotni, tudi interes za OF je bil takrat močan, dokler se niso začeli, preden se je ustanovila kakršnakoli formacija, umori, poboji civilistov in iz tega potem samoobramba. Mislim, da je treba resnici pogledati v oči in videti, kaj je bila revolucija in kaj vojna. Tisti civilisti, ki so padali med vojno, niso padali za svobodo domovine, ampak za prevzem oblasti. Tisti, ki so padli po koncu vojne, ko je bila po pojmovanju komunistov Slovenija osvobodjena, so padli zaradi prevzema oblasti in ne za svobodo, kajti okupator je takrat že odšel. Treba je torej urediti zgodovinski spomin, vzeti resnico nase v cellem in opraviti dejanja, ki so za to potrebna. Kot država še nismo uradno rekli, kaj je bilo prav in kaj ne. Dokler tega ne bomo dore-

kli, se bo ta tema neprestano vračala in se vrne praktično ob vsaki proslavi. Zame niso dilema partizani ali domobranci, temveč je dilema resnica ali ideološki interes, ki si je podvrjel tudi zgodovinski spomin.

Kako pa ocenjujete nastop upokojenega nadškofa dr. Franca Perka?

Gotovo slovenska javnost ni navajena, da bi nekdo uporabil tako močne besede. Govoril sem z marsikom, tudi z leve strani, in moje vprašanje je, kaj od tega, kar je gospod Perko rekel, ne drži. O tem se je treba pogovarjati, ne o tem, ali je govoril z močnim ali globalnim glasom, on je močna postava in je tudi o drugih stvareh govoril že močneje. Vedel pa sem, da bo po njegovem nastopu veselo. Tudi to je odraz tega, da nimamo jasnega zgodovinskega spomina, ki je zame pogoj za zdravo življenje naroda ali družbe. Težave pa mam tudi sedaj, z osamosvojitvijo, kjer se je pojavil zasenčen spomin.

Pojavljajo se namigi, da bi utegnili kandidirati za ljubljanskega župana. Ali to drži? Ali vas morebiti zanima funkcija predsednika države?

Nekateri krogi to vztrajno ponujajo, čeprav sem jasno odgovoril, da me to ne zanima. Ne kandidiram za župana, o tem nisem niti razmišljal, ta funkcija me ne zanima. Ta čas me zanima predvsem delo evropskega poslanca. Zdaj sem v Evropski ljudski stranki prevzel resor za informacijsko družbo in mislim, da je ta strateškega pomena za to politično linijo, za vso Evropo, za lizbonsko strategijo in tudi za Slovenijo. V Bruselj nisem odšel zato, da bi se izselil, ampak želim na tej poziciji delati za Slovenijo in čedalje več se lahko za Slovenijo naredi tudi v Bruslju. Tukaj sem ponudil sodelovanje tudi predsedniku vlade in imava povsem normalen odnos. Sem na razpolago za sodelovanje, ne potegujem pa se za nobeno funkcijo.

(Celoten pogovor preberite na www.demokracija.si)

Domozančki

Aleksander Škorc

Škof Perko si je silno želel končati zgodbo o partizanih in domobrancih. Po večmesečni molitvi in dobrih zvezah se je dokopal do koristnega namiga Boga Očeta in nemudoma začel z akcijo.

Domobranci so sklicali svetovni kongres, kjer so pooblastili škofa, da v njihovem imenu podpiše njihovo popolno kapitulacijo. Posuli so se z ogromnimi količinami pepela in priznali vse zločine, ki so jim jih kadar koli pripisali, vključno z loščenjem okupatorjevih škornjev. Partizanom so nasprotno priznali vse zasluge, ki so jih le-ti kadar koli hoteli, vključno z osvoboditvijo Stalingrada. Hkrati so jih odvezali krivde za vse domnevne in manj domnevne zločine.

Domobranci so izginili v večnost, partizani pa so začeli s proslavo brez časovne omejitve in neznanske količine golaža so potovale po njihovih utrujenih grlih. V deželi je zavladal čudovit mir, potomci enih in drugih so se ljubili med sabo, se pospešeno množili in ustvarili množico miroljubnih "domozančkov", škof pa je odšel na daljši dopust v višje sfere, kjer je cele dneve igral tarok in delal plodne načrte za novo življenje.

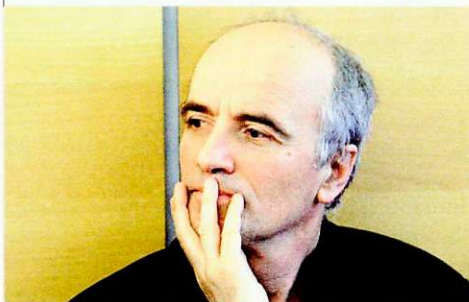
Partizani so počasi omagali, le Janez je še kar proslavljal, čeprav se že dolgo nihče ni menil zanj. Počutil se je čedalje slabše, razžiralo ga je od znotraj in od zunaj in nazadnje je bil prisiljen obrniti se na Boga in ga prositi za odrešitev. Bog je milostno poslal škofa in ta je Janezu rekel naslednje: "Veš, Janez, veliko napako si naredil, ker si sprejel naš popolni poraz. Zmagoslavje popolnih zmagovalcev je namreč najkrajše sape. Ker nimajo več sovražnikov, so se prisiljeni soočiti sami s sabo. Lastno sovraštvo in napuh jih razjedata, pot navzdol, po kateri se neizbežno zakotalijo, nima konca in mir, po katerem hrepenijo njih duše, je samo neuresničljiva pobožna želja." Janez je v brezupnosti lastne nesreče planil v neutolažljiv jok, da je škofu žarek milosti razsvetlil strogo obličje in je rekel: "Ob vsej nesreči je vse skupaj lahko zate tudi pravi blagoslov, le razmišljaj kako in zakaj in posvetilo se ti bo."

Janez je napeto razmišljal, da so se mu konice brkov obesile prav do prsnih bradavic, in res se mu je posvetilo. Čeprav ni nikogar več zanimalo, je priznal vse resnične in domnevne grehe partizanov, celo tiste, za katere jih nihče nikoli ni dolžil, in glej čudo, že v naslednjem trenutku se je znašel ob prijatelju škofu. Družno sta igrala karte, nagajivo ogovarjala natakario in se veselila naslednjega življenja.

H-umor

»Današnja Slovenija ima tolikšen delež državne lastnine, kot jo je pred osemdesetimi leti, ko je Vladimir Iljič Lenin lansiral svojo novo ekonomsko politiko, imela Sovjetska zveza.«

(Ekonomist Mičo Mrkač meni, da se Slovenija še vedno spogleduje z oktobrsko revolucijo.)

»Slovenija potrebuje za obrambo ozemlja v vsaki fari deset strelcev s fračo, deset kmetov z vilami, deset koscev z nabrušenimi kosami in še kakšnega lovca.«

(Vlado Mihelj razlaga, kakšna naj bo sestava Slovenske vojske. Morda se bo sam javil za lovca za streljanje kozlov.)

»V kulturnem smislu Ljubljana danes že zaostaja za Zagrebom ali Gradcem. Bo zaostala še za Pliberkom in Varaždinom?«

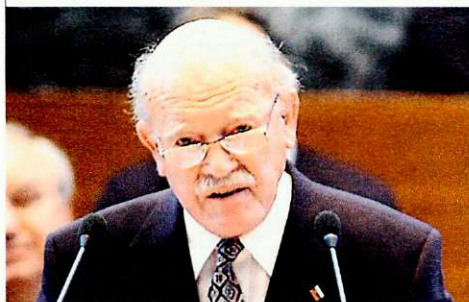
(Kulturolog dr. Gregor Tomc vidi veliko kulturno nazadovanje slovenske prestolnice.)

»Kaj pa v Sloveniji še ni prišlo v javnost? Kar vedo trije, naslednji dan vedo že povsod.«

(Premier Janez Janša se ne čudi, da je pismo kardinala Rodeta, ki ga je prejel, prišlo v javnost.)

»Takrat me je bilo najbolj strah pete kolone.«

(Predsednik Demosove vlade Lojze Peterle se ni toliko bal agresorske JLA kot njenih zaveznikov v Sloveniji.)

»Regrata na Luni še ne bomo kmalu sadili.«

(France Bučar se zaveda, da živimo v omejenem svetu.)

»Naša vlada je preveč poslušna, najema strahotne kredite, kupuje orožje, izpolnjuje direktive, ki niso v skladu z interesi Slovenije.«

(Manca Košir je priskočila na pomoč opozicijskim poslancem.)

»Sem manipulativen, vendar vedno v pozitivnem smislu.«

(Poslovnež Erazem B. Pintar zanika, da bi zaradi svojega značaja imel slab vpliv na ljudi.)

»Bolj verjetno je, da sovraži Rome, kot da ima iskreno rad Tita.«

(Miha Šalehar analizira osebnost Zmaga pl. Jelinčiča v luči pravila, da je laže hliniti ljubezen kot prikrivati sovraštvo.)

»Če bo zaradi te določbe pet odstotkov manj pijančevanja, bom predlog podprl.«

(Poslanec SLS Josip Bajc bi bil zadovoljen tudi z minimalnimi učinki »policijske ure« za mladostnike.)

»Kar prišle so.«

(Predsednik države Janez Drnovšek se je samo usedel in začel pisati, pa je že nastala knjiga.)

»Najprej bi namreč sebi poskušal povečati pristojnosti, saj z zgolj protokolarno funkcijo zelo težko kaj narediš za ljudi.«

(Popidol in bodoči politik Peter Januš je odkrito priznal, katera bi bila njegova prva poteza, če bi bil izvoljen za predsednika države.)

Zapletom javnega naročanja na rob

Po vseh zapletih pri javnem naročanju je vlada pripravila novelo zakona o reviziji postopkov javnega naročanja. To je v torek najprej obravnavala parlamentarna komisija za nadzor proračuna, potem pa še državni zbor. Nekaterim se je zdela sporna s pravnosistemskega vidika, kar je v svojem mnenju zapisala tudi državnozborska zakonodajnoppravna služba. Zaradi nestrinjanja z novelo je prejšnji teden le nekaj dni pred začetkom mandata funkcijo predsednice državne revizijske komisije zavrnila Vesna Cukrov. Poleg tega še vedno ni znan izid nameravanega nakupa 18 operacijskih miz. O tem je Ljubo Gerič, poslanec LDS, pretekli teden spraševal tudi Janeza Janšo, predsednika vlade. Zanimalo ga je, kdo lahko preseka ta gordijskih voz. Janša je odvrnil, da je vlada predlagala državnemu zboru v sprejetje spremembo zakona o reviziji po nujnem postopku; upa, da bo to sprejeto. Šele s tem bo imela instrument, da takšne primere v nujnih postopkih preseka in prevzame tudi vso odgovornost. Poudaril je, da je problem s postopki v tem, da

Odpiranje ponudb za operacijske mize na ministrstvu za zdravje.

je sicer vse zakonito, stvari pa se vlečejo, razpisi ponavljajo, nihče pa ni odgovoren. Ob tem vsi krivijo vlado, a ta pri tem nima moči. Opozoril je še na to, da sta dva razpisa za nakup operacijskih miz padla v vodo že v času ministra Kebra, to je v prejšnjem mandatu, čeprav je prav Keber zdaj glavni kritik tega postopka. Janša je še dejal, da upa, da bo tudi poslovna morala v Sloveniji prišla na višjo raven, da javni razpisi, s tem pa javni denar ne bodo samo molzna krava ne glede na to, kakšne so posledice. Izrazil je prepričanje, da bo zakon o javnih naročilih končno spremenjen; po njem bo lahko vlada v primerih, ko gre za življenje ljudi ali pa za nujne potrebe, tudi za velike in pomembne mednarodne obveznosti države, ustavila postopek ponavljajočih se revizij in odločila. Seveda bo mogoča še sodna pritožba, vendar bo vlada nosila posledice, če bo njena odločitev napačna. Seveda pa bo stvari lahko ustavila in zagotovila, da bodo tisti, ki neko stvar potrebujejo, to dejansko dobili, sicer še vedno na podlagi javnega razpisa, vendar pri tem ne bo več mogoče vrtenje v krogu, kot se dogaja zdaj. V. K.

Modrosti tedna

»Danes si lahko bolj kot kadarkoli prej zastavimo velike cilje za prihodnost. Ne želimo biti nič manj kot ena najuspešnejših držav na svetu. Eden svetilnikov 21. stoletja. Na poti k temu cilju bomo posegli po najboljšem, kar je v našem narodnem značaju.«

(Premier Janez Janša)

»Brez resnicoljubnosti bosta tako posameznik kot parlament težko našla resnico. Brez resnice pa bomo težko našli dobre rešitve. Odločitve, ki rastejo iz napačnih spoznanj ali celo iz laži, niso dobre ne za posameznika in ne za narod. Če parlament ne gradi na resnici in če poslanci ne govorijo, kar mislijo, ter v razpravi ne zastopajo in ne argumentirajo svojih resničnih stališč, potem je težko pričakovati plodno parlamentarno razpravo.«

(Predsednik DZ France Cukjati)

Zdenka Kidrič ovadena

Gros in Malenšek zahtevata kazenski pregon Kidričeve.

Predstavnika Liberalne stranke Vitomir Gros in Danijel Malenšek sta pred kratkim na generalno državno tožilstvo vložila kazensko ovaddbo zoper nekdanjo voditeljico Varnostno-obveščevalne službe (VOS) Zdenko Kidrič. Po Grosovem in Malenškovem mnenju naj bi bila Kidričeva (danes kot upokojenka živi v Ljubljani) omenjeno kaznivo dejanje storila med drugo svetovno vojno in po njej, ko je VOS pod njenim poveljstvom pobila številne civiliste. »Iz danes javno znanih po-

datkov, izkopavanj in številnih pričanj smo ugotovili, da je v času trajanja druge svetovne vojne in še po njenem uradnem zaključku v Sloveniji delovala vrsta zločinskih posameznikov in organizacij, ki so pod vodstvom in nadzorom slovenskih komunistov storili številna vojna hudodelstva zoper civilno prebivalstvo. Ta hudodelstva je po nalogu Komunistične partije Slovenije izvajala VOS, ki ji je poveljevala Kidričeva, in je že samo od septembra do decembra 1941 umorila Alojza Notarja, Fanouša Emmarja, Vinke Vrankarja, Marijo Šlegelj in Ivana Šlegelja, kasneje pa še številne druge civiliste,« sta zapisala in dodala, da v Liberalni stranki upajo, da bo državno tožilstvo storilo vse potrebno za izvedbo uspešnega kazenskega pregona in tako zadostilo »resnici, pravici in zakonitosti«. A. K.

Tožijo državo in Rotis

Sistemska tehnika je na ljubljansko okrožno tožilstvo vložila tožbo zoper državo in podjetje Rotis, s katero zahteva razveljavitev pogodbe o dobavi pehotnih bojnih vozil. Ker v Sistemske tehniki menijo, da so bili najugodnejši ponudnik v postopku oddaje naročila, s tožbo zahtevajo, da država pogodbo o dobavi oklepnikov sklene z njimi, predlagajo pa tudi izdajo začasne odredbe, s katero naj bi sodišče zadržalo vse pravne učinke izbire najugodnejšega ponudnika, toženima strankama pa prepovedalo podpis pogodbe o dobavi pehotnih bojnih vozil in tudi dobavo teh vozil. Sistemska tehnika je že pred vložitvijo tožbe prek odvetnika Stojana Zdolška na ministrstvo za obrambo vložila zahtevo za obrazložitev obvestila o oddaji naročila za dobavo oklepnikov. Poleg tega je predlagala, da odločitev o oddaji naročila zadrži in s trziškim Rotisom ne sklene pogodbe, temveč začne pogajanja z obema ponudnikoma. Na ministrstvu so dejali, da bodo pogajanja z izbranim ponudnikom, podjetjem Rotis, začeli predvidoma v teh dneh. Razpravo o izbiri novih oklepnikov je v teh dneh opravil tudi

Protest delavcev Sistemske tehnike

parlamentarni odbor za obrambo, minister Karl Erjavec pa je poudaril, da je bila ponudba Rotisa po vseh merilih boljša. Če mu dokažejo nasprotno, je pripravljen odstopiti. V. K.

Edinstvena vloga slovenske policije

V torek je imela praznik slovenska policija. Osrednja slovesnost, ki so se je udeležili premier Janez Janša, minister za notranje zadeve Dragutin Mate in generalni direktor policije Jože Romšek, je potekala na mejnem prehodu Holmec.

Prav dogodki na tem koroškem mejnem prehodu med vojno leta 1991 so bili v zadnjih mesecih predmet številnih, a votlih insinuacij predsednice Helsinškega monitorja Slovenije Neve Miklavčič Predan, češ da so policisti in teritorialci zakrivali vojni zločin. Naj spomnimo, da so 27. junija leta 1991 na mejnem prehodu potekali srditi boji, ki so med drugim zahtevali življenje dveh tedanjih miličnikov.

Slovesnost na Holmcu je bila tudi priložnost za pomiritev razgretih duhov. Policijski veterani, ki imajo vsekakor velike zasluge za uspešen izid vojne za Slovenijo, so se namreč pred dnevi obregnili ob domnevno obrobno vlogo, ki jim jo je namenil dokumentarni film Enotni v zmagi.

Slavnostni govornik Janša je poudaril odločilno vlogo po-

Na proslavi se je premier Janša spomnil dogodkov na Holmcu pred 15 leti.

licije v vojni za Slovenijo, ki je bila v veliki meri vojna za meje oziroma mejne prehode. „Slovenska policija je kot del obrambnih sil ubranila domovino, kar je edinstvena vloga, na katero so slovenski policisti lahko upravičeno ponosni,“ je dejal predsednik vlade.

Razvoj dogodkov v preostalih jugoslovanskih republikah je dokaz, da so bile odločitve Slovenije pravilne, je dejal Janša. Holmec vsekakor sodi med zgodovinske kraje in dogodke osamosvojitvenega konflikta in je pozitivno vplival na celotno slovensko javnost. Janša se ni izognil niti obtožbam o „zločinu na Holmcu“ in še enkrat poudaril veličino osamosvojitve, ki je bila takšna prav zaradi razmeroma majhnega števila žrtev. M. V.

Murska Sobota postala škofija

V Murski Soboti so v nedeljo slovesno razglasili murskosoboško škofijo, eno od treh novih škofij, ki jih je pred nedavnim na predlog predstavnikov Cerkve na Slovenskem potrdil Vatikan. Prvi murskosoboški škof je postal dosedanji rektor bogoslovnega semenišča v Mariboru Marjan Turnšek. Kot je ob svoji

Prvi murskosoboški škof Marjan Turnšek

umestitvi pred nabito polno stolnico v Murski Soboti (v njej je bilo poleg številnih domačih in tujih cerkvenih dostojanstvenikov mogoče videti tudi veliko predstavnikov iz slovenskega političnega življenja) dejal Turnšek, v Mursko Sobotu ne prihaja kot tujec, ampak kot kristjan.

»V Kristusu smo vsi eno: ni več Prekmurca, ne Prleka, ne Štajerca, ne Madžara, ne Roma in ne Slovenca. Po Svetem Duhu, ki je božja ljubezen, smo vsi eno. To ne pomeni izginotja različnosti, ki je naše bogastvo, ampak uresničevanje ljubezni, h kateri smo poklicani, ker nas Bog ljubi,« je dejal Turnšek. Ko je govoril o človeški stvarnosti, je dejal, je so mnogi sredi življenja pozabili na Boga, kar je vzrok za njihovo nezadovoljstvo in notranjo praznino, svoj govor pa je končal s pozivom, naj mešani zakoni in družine vernikov postajajo žive delavnice ekumenskega sožitja. A. K.

Metla za Mladi forum

V zadnjem času postaja že kar navada, da vsak, ki ima pripombe na kakšno odločitev najvišjih državnih organov, bodisi predsedniku vlade, bodisi predsedniku parlamenta prinese simboličen predmet, s katerim protestira proti odločitvi. Zdaj bi se to lahko spremenilo. Ko so namreč pretekli teden predstavniki podmladka SD obiskali predsednika vlade in mu v znak protesta zoper odločitev obrambnega ministrstva in vlade, da bo Slovenska vojska kupila 136 oklepnikov, izročili nekaj maket oklepnikov, jim predsednik ni ostal dolžan. Podmladku SD je najprej izročil resolucijo o splošnem in dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske, nato pa mu je »podaril« še metlo z željo, da bi prihodnji naprej pometli pred svojim pragom.

Omenjeno resolucijo, v kateri je zapisano, da bo Slovenska vojska kupila več srednje oklepnih vozil, na njeni podlagi pa je prejšnji obrambni minister tudi sprejel odločitev o nakupu, je sprejela prejšnja vlada, v kateri je bila stranka SD eden njenih pomembnejših členov. A. K.

»Obdarovanje« pri predsedniku vlade

Pot pokrajinam odprta

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven

Zelena luč za pokrajine Junjsko zasedanje DZ je prineslo pomembne ustavne spremembe, ki ustvarjajo podlago za ustanovitev pokrajin. Sprememb, ki naj bi omogočile skladnejši razvoj Slovenije, so se politiki doslej razen v besedah v širokem loku izogibali. Simptomatično je namreč, da se zadnja stopnja lokalne samouprave uveljavlja šele zdaj, dobrih 14 let po sprejetju ustave. Vendar velja stari rek: bolje pozno kot nikoli. Če podrobneje pogledamo, kateri členi so bili predmet razprave, so to 121. (o nalogah upravnih organov), 140. (o delovnem področju samoupravnih lokalnih skupnosti) in 143. člen (o povezovanju občin v širši kontekst).

Če je bilo ustanavljanje pokrajin prepuščeno prostovoljnemu povezovanju posameznih občin, bo posledica spremenjenega 143. člena ta, da bodo pokrajine ustanovili s posebnim zakonom. Ta bo bržkone sprejet v sodelovanju z občinami, predvidel pa naj bi tudi finančno podporo države za izvajanje nalog, ki jih bodo od slednje prevzele pokrajine. Nova 121. in 140. člen pa naj bi odstranila ovire za prenos državnih nalog na pokrajinsko raven.

Šele na začetku Minister za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Ivan Žagar je ob predstavitvi ustavnega zakona ustavne spremembe označil kot odločitev za bolj demokratično Slovenijo ter za hitrejši in bolj uravnotežen razvoj. Spremembe bodo namreč po njegovo omogočile oblikovanje zakonov, na podlagi katerih se bo uprava decentralizirala, pomemben del javnih zadev pa se bo preselil na pokrajinsko raven.

Med razpravo pa so mnogi opozorili, da je pot do dejanske ustanovitve pokrajin še dolga. Treba bo namreč sprejeti zakone o pokrajinah, o njihovem financiranju, o volitvah v pokrajinah in o postopku za njihovo ustanovitev. Podpora poslank in poslancev je bila nadvse prepričljiva, saj je za ustavne spremembe glasovalo 69 poslancev, proti pa le sedem. Pomisleki o nedorečenosti prevelikega števila vprašanj so vodili v nekoliko neobičajno razmerje sil v podporo spremembam ustave. Tako so poleg koalicijskih strank, v katerih verjamejo, da bodo pokrajine omogočile decentralizacijo države in skladnejši regionalni razvoj, za spremembe glasovali še v SD in z izjemo Vilija Trofenika tudi v LDS. Proti ustavnim spremembam so se izrazili v SNS ter koalicijska poslanca iz NSi Drago Koren in Anton Kokalj.

Slednji je opozoril na nevarnost, da bi nedorečene spremembe povzročile še večjo centraliziranje in ne obratno. Kot je dejal, se lahko zgodi, »da bomo pokrajine začeli ustanavljati prej, preden bomo vedeli, čemu bodo služile in kako naj delujejo«.

Koliko pokrajin? Najtrši oreh v nadaljnjem usklajevanju bo prav gotovo število pokrajin. Če imajo v SDS v mislih 12 ali 14 pokrajin (poleg obstoječih statističnih regij bi lahko ustanovili še Ptujsko in Savinjsko-Šaleško pokrajino), v drugih strankah o tem nimajo enotnega mnenja. Slišati

Za ministra Ivana Žagarja regionalizacija pomeni bolj demokratično državo.

Če bo obveljala pretirana drobitev na pokrajine, se utegne zgoditi, da bo najvidnejša posledica regionalizacije povečanje birokratskega aparata.

je bilo tudi predloge, naj bi državne oblasti sledile cerkvenim, da bi torej število pokrajin uskladili s številom škofij (6). V SNS, kjer so, kot rečeno, glasovali proti ustavnemu zakonu, so iz strahu pred nenehnim večanjem števila pokrajin v prihodnosti predlagali, naj se njihovo število zapiše v ustavo. Veliko bo vsekakor odvisno od mnenj predstavnikov lokalnih skupnosti, ki bodo vključeni v razpravo.

Tu pa se odpira občutljivo vprašanje, kajti mnogi poslanci so hkrati župani ali županski kandidati. Njihovo sicer upravičeno angažiranje za lastno občino in širšo okolico utegne iti z roko v roki s populističnim pristopom in obljubami o »pokrajini v vsako vas«, s tem pa bi izničili namen ustavne reforme. Pokrajine kot samoupravne lokalne skupnosti za opravljanje lokalnih zadev širšega pomena in z zakonom določenih zadev regionalnega pomena naj bi namreč bile vmesni člen med državo in občinami s ciljem prisluhniti lokalnim potrebam in posredovati pri državnih oblasteh. Vendar je pri njihovem številu treba upoštevati razvojne možnosti, ki jih pretirana drobitev ne prinaša. Če se bo ta scenarij vendarle uresničil, se zlahka utegne zgoditi, da bo najvidnejša posledica tako opevane regionalizacije le povečanje birokratskega aparata. ▣

Slovenija v tujini

Lucija Horvat

Slovensko kulturno, predvsem pa filmsko javnost je razburkal protest slovenskih izseljencev v Avstraliji.

Protest je bil naperjen proti filmu, ki naj bi ga predvajali na tamkajšnjem filmskem festivalu, Odgrobado groba režiserja Jana Cvitkoviča. Slovensko skupnost je zmotila predvsem oznaka filma kot balkanskega žrebca in zaskrbelo jih je, kakšen glas bo o Sloveniji razširil takšen film. Slovenija namreč ni Balkan, ampak je nekaj posebnega, čistega in pristno slovenskega, brez tujih primesi in kot takšno jo je treba v svetu tudi predstavljati. Samo zaradi posredovanja Slovenskega filmskega sklada filma niso umaknili s programa. Tudi reakcija nasprotne strani je bila precej burna in padlo je precej ostrih in po mojem mnenju tudi pregrobnih besed na račun slovenskih izseljencev, češ da so, kar zadeva filmsko kulturo, ostali v času Kekca. Toda razumeti moramo obe strani, tako slovenske filmske ustvarjalce, ki snemajo filme v imenu umetnosti, ki ne služi nobeni konvenciji, kot tudi slovenske izseljence. Kdor je dlje časa živel v tujini, ve, kaj imam v mislih. Pojav idealizacije matične domovine sploh ni nič nenavadnega in tudi ne redkega. Nasprotno, zelo je pogost. Značilno je, da človek, ki izkusi tujino oziroma se za vedno odseli iz domovine, oblikuje trdnejšo identiteto, tudi narodno, kot bi jo, če bi ostal doma. In za identiteto pravzaprav gre v sporu glede Cvitkovičevega filma. Drugačnost od okolja, v katerega je prišel in kjer ga morda niso vsi takoj sprejeli, pa tudi oddaljenost od vsakodnevnih razprtij in razvoja, ki ga doživlja domača država, v izseljencu zbudita ostro zavedanje, kdo je in od kod prihaja. Nekdaj trda domovina, od koder je moral morda zaradi težkih razmer oditi za vedno, postane v svoji oddaljenosti spet lepa in materinska. V takšnem razmišljanju slovenski, predvsem politični ali ekonomski izseljenci niso prav nič drugačni od političnih ali ekonomskih izseljencev drugih narodnosti. Povsem podobne kritike kot Cvitkovičev film Odgrobado groba je bil deležen neki poljski film, ki so si ga na Švedskem ogledali poljski izseljenci, in zagotovo bi takšnih primerov našli še več. Zelo sem navdušena, da slovenski režiserji sledijo modernim trendom, razvoju filmske umetnosti in še zlasti svoji intuiciji, ki ji ne uidejo podrobnosti sodobne slovenske stvarnosti, zelo pa me tudi veseli, da se slovenski izseljenci v Avstraliji živo zanimajo za dobro ime Slovenije v svetu in ga poznajo bolje kot mi »tu zgoraj«. Želela bi si le, da bi bili sposobni razumeti drug drugega in morda ustvariti kakšen skupen projekt, hkrati pa mi je povsem jasno, da vedno ne more biti volk sit in koza cela.

Nekulturna Metelkova

Peter Avsenik

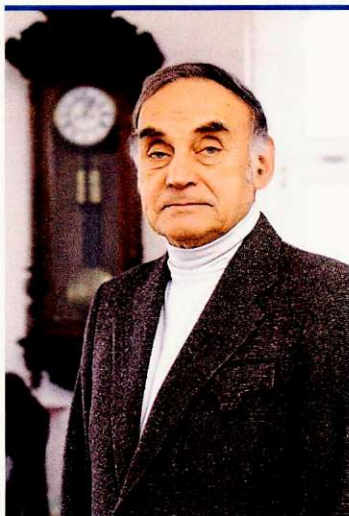
Prostor pod soncem si zasluži tista umetnost, ki svobode izražanja ne izkorišča na račun svobode drugih ljudi.

Za alternativno „kulturo“ na Metelkovi ulici v Ljubljani tega ne moremo trditi. Kulturni in higienski kaos se na tem kraju vleče že vse od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko je tako imenovana Mreža za Metelkovo nezakonito zasedla prostore nekdanje kasarne. Vse odtlej metelkovci svojo umetniško žilico izražajo v močno neurejenih razmerah, kar pa se žal večinoma kaže tudi v kakovosti njihove umetnosti.

Piše se leto 1991 in iz kasarne na Metelkovi odidejo zadnji pripadniki JLA. V prazne prostore se začnejo naseljevati brezdomci in narkomani (zaradi bližine zdravstvenega doma, kjer delijo metadon, nekateri v neposredni bližini te ulice vztrajajo še danes). Tedanja Demosova mestna oblast ima za območje že pripravljen lokacijski načrt, zato objekte začne rušiti. Kmalu pa v prostore vdrejo mladi iz Mreže za Metelkovo, predvsem iz vrst Zveze socialistične mladine Slovenije, in prisilno ustavijo stroje. Ideološko podprti najprej s strani kulturnega ministrstva tedanje vlade LDS, po županskih volitvah leta 1994 pa še s strani mestne občine seveda lahko mirno nadaljujejo svoje „delo“, mestna in državna oblast pa si glede Metelkove umijeta roke in se v „umetnost“ metelkovcev skorajda ne vtikata več. To med drugim omogoči kar nekaj črnih gradenj – Malo šolo in še nekaj nadstreškov.

Pred dvema letoma pa državno oblast prevzame desnosredinska politična opcija in odtlej se glede Metelkove bje boj med državnimi voditelji in skvoterji na Metelkovi, ki še vedno uživajo močno podporo ljubljanske županje Danice Simšič. Da se ji pri tem pridružuje predsednik države Janez Drnovšek, pravzaprav nima povezave s „pozitivno naravnostjo mladih“, ki jo je kot razlog za ohranitev Metelkove navrgel v pismu premierju Janezu Janši glede avtonomne kulturne cone Metelkova mesto. Zakaj bi konec koncev spreminjal svojo naravnost do skvoterjev, če jih je pred časom z državnimi sredstvi izdatno podpiral?

Metelkovi sicer občasno uspe pod streho spraviti tudi kak spodoben kulturni dogodek, a motenje soseske, higienski kaos in javni razvrat v gejevskem baru Tiffany so njeni sprevrženi stranski učinki, ob katerih se mirno lahko vprašamo, kaj beseda „kultura“ sploh počne v imenu tega kraja. Prav gotovo je kulturi treba priskrbeti prostor pod soncem. A to kulturi, ki svobode izražanja ne bo izkoriščala na račun svobode drugih meščanov in ki slovenske prestolnice ne bo spreminjala v obrobje.

Psi in karavane

Mag. Andrej Aplenc

Enotnost Slovencev v času osamosvajanja je zgodovinsko gledano naša največja pridobitev in bi morala biti podlaga za sodelovanje pri nacionalnih projektih tako v zunanji politiki kot pri prilagajanju slovenskega gospodarstva globalizaciji sveta. Bistvo demokracije je večstrankarski sistem, v katerem mora imeti opozicija svojo vlogo. Če tega ni, ni demokracije. Destruktivno pa je, če med strankami ni temeljnega soglasja o nacionalnih interesih. Tega ravnovesja Slovenci do sedaj nismo poznali.

Ne pomaga, da imamo v svojih italijanskih in hrvaških sosedih zgled enotnih stališč strank celotnega političnega spektra pri nacionalnih interesih, medtem ko si na notranje-političnem prizorišču zelo nasprotujejo. Pri nas enotnosti pri vprašanjih nacionalnega interesa ni. Opozicija vse sprevrže v ideloška nasprotovanja.

Modrost pravi, da pametni odneha. Slabost te modrosti je v tem, da sem že sit tega, naj bi bil nestrpni homofob, ksenofob, fašistoidični desničar, zatiralec človekovih pravic itd. Ali naj strpno prenašam vse te ideološke vzdevke? To se mi upira. Vendar pa me vsak moj odgovor lahko popelje tja, kjer nočem biti, v greznico ideološkega prerekanja. Skratka, kavelj 22.

Dejstvo je, da ima vsak problem tudi rešitev. Zdi se, da je tu rešitev dvojna. Prva so volitve. Menim, da Slovence predvsem zanima prihodnost in da so že več kot siti ideoloških razpihovanj, zato bodo na volitvah volili tiste stranke, ki tega ne počno. Volili bodo modrost, da pametni odneha. Druga rešitev pa so dejstva.

Časopis Delo je v letih od osamosvojitve trikrat objavil celostranski oglas, ki se je glasil: »Psi lajajo, karavana gre dalje.« To naj bi bilo naznanilo, da tranzicijskega dogajanja v smislu klientelizma, korupcije in kraje ne bo mogoče ustaviti in da lajanje pri tem pač nima smisla. Nikjer v demokratičnem svetu opozicije niso primerjali s »psi«. Kako se naj sedaj, potem ko je karavana na zadnjih volitvah izgubila svoj kompas in se razbežala na vse strani, odzovem na te vzdevke, ki jih v nekoliko drugačnih oblikah še vedno poslušamo? Vprašanje se mi zdi utemeljeno, saj praznujemo obletnico osamosvojitve, ko je bila enotnost vseh Slovencev naša največja pridobitev. Ali bi bilo sedaj mogoče doseči enotnost vsaj v tem, da politični predstavniki nekdanje karavane ne bi uporabljali starih vzdevkov, saj to a priori onemogoča vsako soglasje o nacionalnih interesih.

Za zdaj kaže, da to ni mogoče. Primer: zamenjave v državni upravi in v državnih podjetjih so vedno

označene kot velike partijske čistke. Tako jih označujejo predstavniki strank, ki so si od osamosvojitve ustvarile po vzorcu čistk popoln upravni in gospodarski monopol. Statistična analiza vseh zamenjav, ki sta jih v 15 letih opravili LDS in ZLSD, ter zamenjav, ki jih je naredila sedanja vlada, bi ustvarila pravilno sliko o tem, kdo je kaj kdaj čistil. Menim pa, da je bilo zamenjav v javni upravi premalo, kajti nekatere službe (npr. inšpekcijske – Lipa, TNP, črne gradnje itd.) so še vedno neučinkovite in dostikrat nihče ne odgovarja za nič.

Poleg ideologije poslušamo diskreditacije tam, kjer je to za nacionalne interese najbolj škodljivo. Na TVS je predsednik LDS Jelko Kacin na vprašanje, kaj misli o beli knjigi razmer s Hrvaško, dejal, da te knjige ni izdala vlada, ampak zunanje ministrstvo, ki ga vodi minister Rupel, za katerega pa vemo, da ni kredibilen, saj je prestopal in zamenjal že več strank. Vrednost bele knjige je Kacin torej a priori diskreditiral, in to ne na podlagi vsebine, ampak na podlagi poskusa diskreditacije domnevnih karakternih lastnosti osebe, ki je z njo povezana. To ni državniška drža opozicije. Hrvaška diplomacija se lahko ob tem le zabava.

Kacin je tudi zatrdil, da nismo medijsko svobodna država. To je bilo res, kot dokazujeta pismi Dragi Tone in Dragi Borut, v katerih je vpliv politike na

Kocijančičevo TV dobro opisan. Sedaj, po referendumu in po sprejetju novega zakona o RTVS, pa ni več tako. Nedvomno so tam še Kocijančičevi recidivi, vendar je struktura RTVS v temlju drugačna tako v sestavi programskih kot izvršnih organov. Če Kacin misli na novi zakon, potem meni, da

sta bili referendumska in parlamentarna odločitev nedemokratični, kar pomeni, da je večina Slovencev nedemokratičnih in voli poslance, ki tudi niso demokratični, zaradi česar nimamo medijske svobode.

Praznujemo obletnico osamosvojitve. Čas je za državniško držo vseh strank pri vprašanjih nacionalnega interesa. Volivci pa bodo odločili, kdo bo prišel v prihodnji parlament. **D**

Praznujemo obletnico osamosvojitve. Čas je za državniško držo vseh strank pri vprašanjih nacionalnega interesa.

Osrednja proslava ob dnevu državnosti na Trgu republike

Vse najboljše, Slovenija!

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Končno proslava, kakršno si samostojna Slovenija zasluži, bi lahko povzeli razpoloženje ljudi ob letošnji osrednji proslavi dneva državnosti 15 let po uresničitvi »trajne in neodtujljive pravice slovenskega naroda do samoodločbe«.

Ne le sobotni predpraznični večer, marveč ves teden pred 25. junijem je bil v znamenju spominskih slavic. Če smo točni, so se prve slovesnosti v spomin na dogodke, ki so pripeljali do razglasitve samostojnosti, začeli že konec aprila z odprtjem razstave Vojna za Slovenijo 1991 v Lendavi, končale pa se bodo oktobra v Kopru, ko bodo obhajali spomin na odhod zadnjega vojaka JLA. No, vrhunec smo vendarle doživeli v dneh tik pred prazničnim dnevom državnosti.

Praznični teden Čeprav se pred meseci izražena možnost izvedbe vojaške parade ni uresničila, je SV vlila pravi ponos zbranim na

Trgu republike. A pojdimo po vrsti. V torek smo doživeli premiero filmskega dokumentarca Enotni v zmagi, ki pa je le del multimedijskega projekta v režiji Muzeja novejšje zgodovine oziroma njenega direktorja Jožeta Dežmana. Obsežen projekt se je nadaljeval naslednji dan z odprtjem zgodovinske razstave v ljubljanskem Cekinovem gradu (sledile bodo postavitve v številnih slovenskih mestih).

V petek zvečer je bila slovesnost v spominskem parku Manevske strukture narodne zaščite, predhodnice Slovenske vojske, v Kočevski

Reki. Govoril je tedanji predsednik Demosove vlade Alojz Peterle, ki je bil decembra 1990 navzoč pri postroju prvih slovenskih čet.

Posebnost je bilo podoživljanje tedanjih dogodkov 25. junija, ko je skupščina sprejela ustavni zakon in s tem razglasila samostoj-

Igor Bavčar ob odkritju spominske plošče pred CD.

Drnovšek je sprejel Demosovo in aktualno slovensko vlado.

vojaškimi častmi in govorom premierja Janše (ki ga obširno povzemamo v nadaljevanju) je tokrat izstopala tako po obisku kot po tonu predstave ter je bila z dogodku primernimi kulturnimi in razvedrilnimi vložki veliko bliže ljudem kot proslave prejšnjih let.

V soboto smo se spomnili tudi pomembne vloge Cerkve in posebej tedanjega ljubljanskega nadškofa Alojzija Šuštarja. V spomin na dogodka iz leta 1991 je sedanji nadškof in metropolit Alojz Uran daroval mašo za domovino. Na predvečer praznika so na vrtu za trnovsko cerkvijo pripravili tradicionalno kresovanje, ki so ga v tamkajšnji župniji priredili že petnajstič. Skratka, dogodkov ni manjkalo, več kot besede pa o njih povedo slike, ki smo jih zbrali z omenjenih prizorišč.

Brez kritik ni šlo Žal tudi letos ni šlo brez polemičnih izpadov. Tako so policijski veterani iz organizacije Sever izrazili kritike nad filmskim dokumentarcem Enotni v zmagi, češ da je v njem njihova vloga v osamosvojitvenem času prikazana kot obrobna oziroma ni deležna primerne poudarka.

Direktor Muzeja novejšje zgodovine Jože Dežman je razložil, da je film samo del vseslovenskega projekta, ki zajema številne muzejske razstave, zbornik, brošure, več dokumentarcev. V delu omenjenega projekta, ki so ga uresničili v muzeju, »so sodelovali tako predstavniki ministrstva za notranje zadeve (Muzej slovenske policije) kot ministrstva za obrambo (Vojaški muzej)«. Ob tem je bilo v nekaterih primerih iz objektivnih razlogov »nenavadno težko oziroma nemogoče pridobiti arhivsko gradivo z ministrstva za notranje zadeve«. Poleg tega Dežman opozarja, da film, ki je predmet kritike, »ne gradi na merjenju z mikroskopom,« in če bi upoštevali vse tiste, ki so na tak ali drugačen način pripomogli k osamosvojitvi, bi vrsta »bila hitro neskončna, film pa neskončno daljši od sedanjih trintridesetih minut«.

Kljub omenjenim zapletom in nadvse kritičnemu »glasu zunaj zbora«, ki je izzvenel iz ust prvaka LDS Jelka Kacina, ko je v Mostu na Soči v nedeljo pripravil alter-

Razstava Enotni v zmagi v Cekinovem gradu

Alojz Peterle je bil na slovesnosti v Kočevski Reki.

Zbrali so se člani vseh zborov v sestavi nekdanje skupščine.

Na slavnostni seji državnega zbora je govoril France Cukjati.

nost in neodvisnost Republike Slovenije. V spomin na dogodek so bile v soboto na parlamentarnih prostorih spominske seje teden dni treh zborov – družbenopolitičnega zbora, zbora občin in zbora združenega dela, ki so skupaj sestavljali tedanjo skupščino RS. Sledila je slavnostna seja DZ, o kateri pišemo v nadaljevanju.

Na ploščadi pred Cankarjevimi domom je nekaj ur pred tem tedanji minister za notranje zadeve Igor Bavčar odkril spominsko ploščo, šolski minister Milan Zver pa je sprejel mlade fante in dekleta, rojene na isti dan kot naša država.

Osrednja prireditev s sprejemom predsednika Drnovška z

Janša je obiskal Alojzija Šuštarja.

Dosegli smo veliko, zmoremo še mnogo več

Iz govora predsednika vlade RS Janeza Janše

»Spoštovane državljanke in državljani, dragi rojaki!

Slovenska osamosvojitve je bilo enkratno dejanje, ki je jasno začrtalo pot sedanjim in prihodnjim generacijam. Slovenija se od razglasitve samostojne države junija 1991 pa do danes ni samo obdržala, ampak tudi izkazala. Svetu in sebi smo pokazali, da smo aktivni del mednarodne skupnosti. Učinkovito smo izkoristili članstvo v Evropski uniji in se vključili v delovanje njenih institucij, postali smo članica zveze NATO, vse bolj aktivno in uspešno pa prevzemamo naloge v dobro mednarodne skupnosti. Prihodnje leto bo Slovenija kot prva in doslej edina nova članica Evropske unije prevzela evro, nekaj kasneje pa bomo vstopili še v schengenski prostor.

Leta 1990 smo z oblikovanjem MSNZ Slovenci dobili svojo obrambno moč, svojo vojsko, zato smo lahko varovali prav vse nadaljnje korake slovenske osamosvojitve. Ta je potem prerasla v slovensko TO, ki je skupaj s slovensko policijo ustvarila močno obrambno silo, sposobno ubraniti novo slovensko državo in v vojni za Slovenijo zmagati. Letos tako slavimo 16-letnico slovenske vojske in 15-letnico samostojne slovenske države. Brez pravočasno organizirane lastne obrambne moči, brez slovenske vojske in slovenske policije ne bi bilo slovenske države.

... Velika preizkušnja bo pred nami v letu 2008, ko bomo dobili priložnost, da kot prva nova članica predsedujemo Evropski uniji in pokažemo ustanovnim članicam, da smo tudi nove lahko uspešne. To je za nas veliko priznanje, priložnost in velik izziv.

Slovenci smo v preteklosti že pokazali, da znamo stopiti skupaj v najbolj prelomnih trenutkih. Tako je bilo, ko smo se ob velikem soglasju odločili za samostojno državo, prav tako ob vstopu v Evropsko unijo. Danes, po petnajstih letih, ko so nam naklonjene strateške pozitivne okoliščine in je na naši strani veliko bolj predvidljivo obdobje, potrebujemo še tretje, prav tako pomembno soglasje o naši prihodnosti.

Tokrat se moramo odločiti o poti, ki nam bo omogočila znaten trajnostni razvoj države in ohranjanje vrednot, ki bodo zagotavljale visoko

▶ nativno strankino praznovanje dneva državnosti, si upamo trditi, da so letošnje slovesnosti in go-

vori delovali bistveno bolj vključujoče in pozitivno kot prejšnja leta. To ni razvidno le iz Janševga govora, ampak tudi iz nastopov obeh govornikov na slavnostni seji DZ, predsednika DZ Franceta Cukjati in predsednika prve demokratično izvoljene skupščine ter staroste slovenske politike Franceta Bučarja.

Pod Triglavom nova država Cukjati je tako spomnil na dolgo pot slovenske državnosti, ki izhaja iz programa Zedinjene Slovenije leta 1848, slednja pa je tudi nekakšna rdeča nit sanj »velikih slovenskih

parlamentarcev«. Pri tem je Cukjati ugotovil, da smo Slovenci v odločilnem trenutku imeli tudi »zrel« parlament, zaradi česar »je lahko tu pod Triglavom nastala nova država«. Predsednik DZ je opozoril, kako smo si kljub totalitarnemu režimu, ki nam je vladal po 2. svetovni vojni, izbojevali bolj kritične delegate, ki so se v sodelovanju s civilno družbo začeli upirati nedemokratičnim odnosom v jugoslovanski federaciji. Prav v skupščini so bili »postavljeni pravni temelji naše države,« kjer se iz mandata v mandat prenaša tudi odgovornost zanj. Cukjati je pri

tem problematiziral parlamentarno kulturo, ki mora po njegovo izhajati iz spoštovanja sogovorca in sebe ob upoštevanju nuje po soočanju različnih stališč.

Bučar se je prav tako idejno vrnil v zgodnejša obdobja slovenske državnosti in spomnil, kako smo bili Slovenci v jugoslovanskem, totalitarnem in brezperspektivnem okviru »obsojeni na postopno izgubljanje svoje narodne istovetnosti«. Zavest o tem, »da za nas ni mesta v taki državi«, je po Bučarjevo zajela ves narod. »Poznejši plebiscit je bil le potrditev te enotnosti v pogledih, ki je že davno obstajala, preden jo je formalna politika dojela,« je dejal Bučar. Nekdanji predsednik skupščine je med zaslužnimi izpostavil »nestorja naše osamosvojitve dr. Jožeta Pučnika«. Materializacija zavesti, ki je pripeljala do odločitve za samostojno državo, pa je po Bučarjevo »vodila samo skozi parlament«. Njegove odločitve so se s petnajstletne distance »izkazale kot pravilne, saj so bile kronane s končnim uspehom«. Kljub temu je bila to dolga in tvegana pot, ki je imela le šibko podporo v pozitivnem pravu in v mednarodne skupnosti, v kar se danes nekoliko pozablja. V

ANKETA

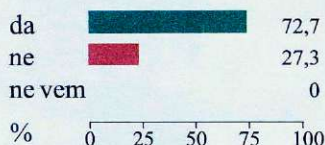
Vam je bila vseh osrednja državna proslava v Ljubljani?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

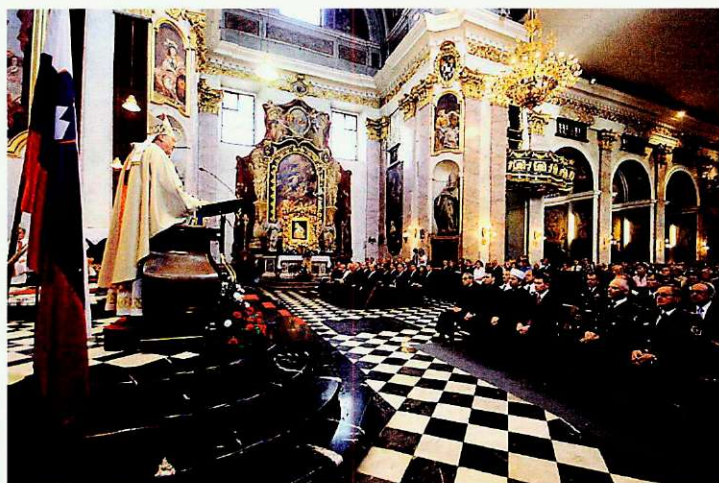
Rezultati preteklega tedna

Ali je samostojna Slovenija izpolnila vaša pričakovanja?

Glasovalo: 143

DEMOKRACIJA spletna

Maše za domovino sta se udeležila premier in izjemoma predsednik republike.

raven blaginje, socialno kohezijo in solidarnost, kakovost življenja, dostopnost izobraževanja in zdravja. Razvoj družbe mora omogočiti vsakemu posamezniku dolgo, zdravo in aktivno življenje.

Da bi ohranili te vrednote v vse bolj dinamičnem in globaliziranem svetu, se bomo potrudili za uspešen gospodarski razvoj, izhajajoč iz neizpodbitnega dejstva, da samo gospodarski razvoj lahko zagotavlja trajne in trdne podlage za blaginjo in prodornost na mednarodnih trgih ...

Bila bi velika škoda, če ne bi izkoristili okoliščin, ki govorijo, da je Slovenija v zadnjih letih dosegla eno najvišjih gospodarskih rasti, s katero je zmanjšala razvojni zaostanek za Evropsko unijo, znižala inflacijo in začela z ugodnimi premiki na trgu dela. Slovenija je prvič v položaju, ko lahko pričakuje obdobje kontinuiranega razvoja in razcveta. Samo od nas je odvisno, ali bomo pri tem uspešni ...

... Danes si lahko bolj kot kadarkoli prej postavimo velike cilje za prihodnost. Ne želimo biti nič manj kot ena najuspešnejših držav na svetu. Na poti k temu cilju želimo poseči po najboljšem, kar je v našem narodnem značaju. Ustvarjalnost. Delavnost. Podjetnost. Predanost. Pravičnost. Odprtost. Strpnost. Poštenje. Solidarnost.

Naredimo, da bo tisto, kar je najboljše v nas, delovalo tudi v skupno dobro. Dajmo Sloveniji svojo energijo, svoje ideje, svoja upanja, svoje talente. Uporabimo jih zato, da zgradimo skupnost, v kateri bo prav vsak njen član lahko dejal: »Mar mi je, kaj bo s Slovenijo, kajti vem, da tudi Sloveniji ni vseeno, kaj bo z mano.«

Iskrene čestitke ob dnevu državnosti, ob 15. rojstnem dnevu Slovenije.«

Posmrtno odlikovanje dr. Jožetu Pučniku je ostalo v Drnovškovem uradu.

Odlikoval Pučnika, izgubil zavest

Največ nenačrtovane pozornosti je bil v slavnostnem tednu deležen predsednik republike Janez Drnovšek.

V četrtek, 22. junija, je predsednik z redom za izredne zasluge posmrtno odlikoval dr. Jožeta Pučnika »za življenjski prispevek k demokratizaciji, osamosvajanju in mednarodnemu priznanju Slovenije«. Drnovšek naj bi bil petnajsto obletnico osamosvojitve izbral iz simbolnih vzgibov, in sicer zaradi velikega prispevka dr. Pučnika »k prebujanju Slovencev,« ki je »pripeljalo do konkretnih aktivnosti, akcij, ki so vodile v odločitve za osamosvojitve in tudi k njeni uresničitvi«. Zataknilo pa se je pri izročitvi odlikovanja, saj ga Pučnikova družina ni želela prevzeti. Razlog je dokaj preprost – gre za odgovor na dolgoletni omalovažujoč odnos slovenskih politikov do tega velikega Slovenca. Kot je dejal pokojnikov brat Ivan, se sam počuti prizadetega zaradi krivice, ki se je zgodila bratu, ob tem pa dodal, »da dobre besede o Jožetu (Pučniku, op. ur.) ni nikoli izrekel sedanji predsednik države«. Izvirni greh je bržkone storil nekdanji predsednik Milan Kučan, ko Pučnika ni uvrstil med odlikovance v skupini t. i. osamosvojiteljev. Kasneje naj bi se bil Kučan pozanimal, ali bi Pučnik morebitno odlikovanje sprejel, a je slednji ponudbo zavrnil. Red za izredne zasluge, namenjen dr. Pučniku, bodo zdaj hranili na častnem mestu v uradu predsednika države. Ob tem velja omeniti, da je Slovenska demokratska mladina, podmladek SDS, predlagala, naj se Pučnikova veličina in zasluge za slovenski narod primerno ovrednotijo z imenovanjem ljubljanskega Trga republike po njem, kar pa je povzročilo negativne odzive v levosredinskem taboru.

Drugi dogodek, ki meče nenavadno luč na sedanjega predsednika, je bila nepričakovana slabost, ki ga je obšla med sobotno večerno proslavo na Trgu republike. Drnovšek naj bi bil, kot pravi skopo sporočilo za javnost, ki so ga pripravili v njegovem kabinetu, omedlel, vendar naj bi si bil tudi hitro opomogel. O resnosti Drnovškove slabosti lahko seveda le ugibamo, saj je zavrnil zdravniško oskrbo in se vrnil v svoj dom na Zaplani. Že naslednji dan naj bi se bil počutil bolje. Znano je, da je predsednik pri premagovanju zahrbtni bolezni šel svojo pot in se pri tem odpovedal uradni medicini, zato je njegova odločitev na neki način razumljiva. Glede na funkcijo, ki jo opravlja, pa ima javnost kljub vsemu pravico vedeti, kako trdnega zdravja je predsednik države.

Dostojno praznovanje dneva državnosti

Tradicionalno kresovanje pri trnovski cerkvi

odločilnih trenutkih »so zmagali treznost, modrost in pogum,« na podlagi katerih »je bil mogoč tudi oborožen odpor proti jugoslovanski vojski«. Ob koncu je Bučar v

opomin dejal, da je osvoboditev enkratno dejanje, temu pa mora slediti »stalen proces prilagajanja in osvobajanja ...«, sicer osvoboditev sama izgubi svoj pomen. **D**

Rokavica, vržena Hrvatom

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Zunanje ministrstvo je pred nedavnim izdalo t. i. belo knjigo o meji med Slovenijo in Hrvaško. Knjiga razprave o meji med državama iz območja politikantskega govoričenja premika v območje argumentov.

Knjiga, za katero zunanji minister Dimitrij Rupel pravi, da ni namenjena zaostrovanju odnosov med državama, ampak temu, da vzpodbudi nov dialog med njima, so na ministrstvu za zunanje zadeve razdelili na šest večjih sklopov. Prvi govori o meji na morju, drugi obravnava Piranski zaliv, tretji območje južno od Dragonje, trije pa območje Snežnika, Bele krajine in Mure. Najzanimivejši je seveda prvi del, ki govori o meji na morju in vprašanju delitve Piranskega zaliva. Pri obeh vprašanjih bela knjiga oziroma ministrstvo za zunanje zadeve zavzema stališče, da ima Slovenija prost prehod na odprto morje ter da je Piranski zaliv nedeljiv in zato v celoti pripada Sloveniji. Dejstvo, da ima Slovenija prost prehod v mednarodne vode, na zunanjem ministrstvu utemeljujejo s tem, da je Slovenija

imela prost izhod na odprto morje že v času Jugoslavije (slednje je Sloveniji leta 2003, kot navaja bela knjiga, priznala tudi Hrvaška), kar v skladu z dogovorom med obema državama, da se pri določitvi meje spoštuje stanje 25. 6. 1991, pomeni, da ga ima še danes.

Prav tako je po navedbah bele knjige Slovenija naslednica t. i. osimskih sporazumov oziroma pogodbe med SFRJ in Italijo iz leta 1975, ki je določila mejo med Slovenijo in Italijo. Ta po navedbah ministrstva sega vse do t. i. točke T 5, kjer se začne območje odprtega morja v Jadranskem morju.

Po navedbah bele knjige je Slovenija tudi naslednica sporazuma med vlado nekdanje SFRJ in italijansko vlado o razmejitvi epikontinentalnega pasu med državama iz leta 1968. »Italija je (22. 12. 2003, op. A. K.) Sloveniji priznala nasled-

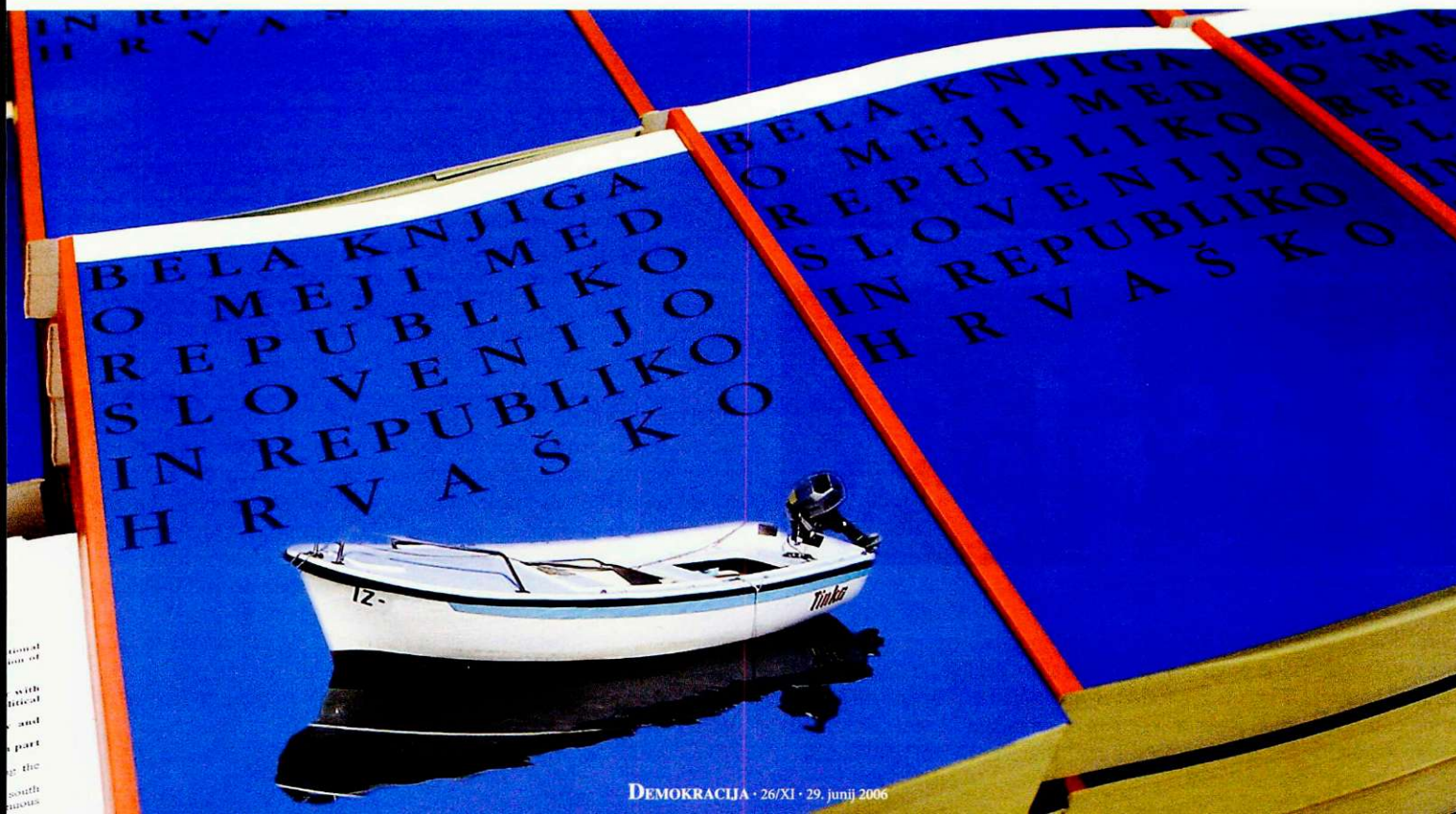
stvo tega sporazuma, s tem pa je 'priznala', da ima Slovenija epikontinentalni pas (južneje od T 5). Ker ima Slovenija epikontinentalni pas, ima tudi teritorialni izhod na odprto morje,« je zapisano v knjigi.

Končno po trditvah zunanjega ministrstva Slovenija do 25. 6. 1991 svoje jurisdikcije ni izvajala samo znotraj celotnega Piranskega zaliva, ampak tudi zunaj njega (vse do točke T 5), kar na ministrstvu dokazujejo z odločbami piranskega sodnika za prekrške in tamkajšnje policije, ki kažejo, da sta piranski sodnik za prekrške in policija kazni za prekrške izrekala na celotnem območju osimske meje.

Piranski zaliv je nedeljiv Stališče, da je Piranski zaliv nedeljiv in da v celoti pripada Sloveniji, zunanje ministrstvo v beli knjigi dokazuje s tremi pomembnimi argumenti.

Tako ima po navedbah ministrstva Piranski zaliv po zakonu o obalnem morju in epikontinentalnem pasu, ki ga je sprejela še nekdanja SFRJ, status notranjih morskih voda (tak status je po navedbah ministrstva imel tudi na dan 25. 6. 1991, kar pomeni, da ga ima še danes), zaradi česar pri reševanju tega vprašanja ni mogoče uporabiti 15. člena Konvencije Združenih narodov, na katero se sklicuje Hrvaška. Po navedbah ministrstva namreč ta člen, ki pravi, da meja teritorialnega morja poteka po srednji črti, katere vsaka točka je enako oddaljena od najbližjih točk temeljnih črt (v našem primeru je to po sredini Piranskega zaliva), ureja le razmejitve teritorialnega morja, medtem ko gre pri Piranskem zalivu za notranje vode.

Po mnenju zunanjega ministrstva je Piranski zaliv slovenski

22. decembra 2003
Prot. št. 003

Veleposlaništvo Italije izraža Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije svoje odlično spoštovanje in ima čast se navezati na verbalno noto št. ZSD-JVE-46/03 z dne 24. julija letos.

Pri tem Veleposlaništvo Italije ima čast vzeti na znanje, da »Republika Slovenija, kot naslednica bivše Socialistične federativne republike Jugoslavije, se smatra za naslednico sporazuma med vladama republike Jugoslavije in Italije o razmejitvi epikontinentalnega pasu med državama«.

Veleposlaništvo Italije ponovno izraža Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije svoje odlično spoštovanje.

MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE
REPUBLIKE SLOVENIJE
LJUBLJANA

potvrđenim i u mišljenju broj 3 Badinterove arbitražne komisije Konferencije o bivšoj Jugoslaviji, postale međunarodne granice između novih država zaštićene međunarodnim pravom

Granice na moru između republika bivše SFRJ nisu postojale, već su nadležna tijela obalnih republika u moriskim prostorima ispravljali obala vršila određenu nadležnost (policija, pravosuđe i dr.). Sljedeći su, naime, u doba bivše SFRJ, tadašnji SR Slovenija koji kao država imala pristup u teritorijalno dobio s otvorenim morem, uzimala kao to pravo ona, kao i sve ostale tadašnje bivše republike SFRJ (uključujući Srbiju i Makedoniju), nevalja kao dio SFRJ. Dakle, u doba bivše SFRJ nije postojao teritorijalni kontakt SR Slovenija s otvorenim morem koji bi se protezao ispod hrvatske obale. U to doba postojalo je samo teritorijalno more bivše SFRJ.

[illegible][illegible]

Ministarstvo vanjskih poslova Republike Hrvatske koristi i ovu prigodu ponoviti Veleposlanstvu Republike Slovenije izraze svog osobitog poštovanja.

Zagreb, 18. studenoga 2003.

Nota, s katero je Italija Sloveniji priznala nasledstvo osimskih sporazumov

Hrvaška nota, s katero Sloveniji posredno priznava prost dostop na odprto morje v okviru Jugoslavije

sklenjena med

1 OBCINO PIRAN, ki jo zastopa predsednik izvršnega sveta
2 Skupščine občine Piran Andrej Grahor (v nadaljnjem besedilu:
3 narodnik del)
4 in
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832

larskočin del naroda, prevzemnik del pa prevzema opravljanje
verovanja ribiškega rezervate v Portorokskem zalivu, ki obsega
močje, ki leži znotraj črte, ki poteka od skladišča soli
infort v Portoroku do opuščene kamnoseke Kanegri
severovzhodno polotoku. V rezervat spada tudi celotno
severovzhodni del in ustje reke Dragonje v kopnini meji. To
je opredeljeno v 2. členu odloka o morskem ribištvi (Uradni
objave št. 42/87)

2. člen

Prizemnik se obvezuje, da bo opravljal varovanje rezervatov s rokovno v sodelovanju s Pomorsko mornarico Koper, ki bo v primeru potrebe na poziv izvajalca ustrezno ukrepala.

Prevzemnik del bo o svojih ugotovitvah in ukrepanju brez
vzdržanja redno pisno obveščal naročnika del. Prevzemnik del bo
odil tudi redno evidenco o gibanju v rezervatu, ki jo bo tudi
povijal naročniku del.

3. člen

rovanje ribiškega rezervata iz predhodnih členov te pogodbe bo

4. člen

Praviljeno delo na podlagi te pogodbe bo naročnik del plača
vzemniku del po prejemu njegove fakture znesek
mesečno v SLT protivravnosti.

5. člen

t eine spore iz te pogodbe bosta pogodbeni stranki reševali
azurno, oziroma pri pristojnem sodišču.

že skozi celotno zgodovino. »Že iz imena 'Piranski zaliv' izhaja njegova zgodovinska pripadnost mestu Piran in njegovim prebivalcem. Zgodovinsko gledano je bila gospodarska moč te regije dolga stoletja v Piranu, ki je nadzoroval in vplival na vse dogajanje v zalivu ... Mesto Piran je lastniško in politično nadziralo območje celotnega Piranskega zaliva (vključno s solinami in območjem Savudrije) ... Opisano dejansko stanje je na tem območju v veljavi že več stoletij. Zato sta bila celotni zaliv in njegova južna obala sestavni del občine Piran. To potrjujejo pisni viri, ki segajo vse do druge polovice 13. stoletja. V vseh pisnih virih je piranska občina obsegala južno in severno obalo ter celoten zaliv,« je med drugim zapisalo zunanje ministrstvo.

Trditev, da je Piranski zaliv v celoti slovenski, ministrstvo utemeljuje tudi z dejstvom, da je Slovenija na dan 25. 6. 1991 izvajala jurisdikcijo v celotnem zalivu, kar v knjigi dokazujejo s številnimi pravnimi akti – to so akti o določanju ribolova in gojenju školjk, ki so jih izdajali slovenski organi, odločbe piranskega sodnika za prekrške, iz katerih je razvidno, da so kazni za kršitve po celotnem Piranskem zalivu izrekli slovenski sodniki, potrdila o kaznih, ki jih je izdajala piranska policija, in številni drugi akti. »Iz vsega opisanega izhaja, da

izvajanje slovenske jurisdikcije v celotnem Piranskem zalivu ni bilo nikoli sporno. Ker morata Slovenija in Hrvaška spoštovati stanje na dan 25. 6. 1991, iz tega logično izhaja, da je Slovenija v celotnem Piranskem zalivu ohranila svojo suverenost in jurisdikcijo,« sklene to poglavje zunanje ministrstvo.

Zaselki južno od Dragonje Pri tretjem sklopu, ki se nanaša na območje južno od Dragonje oziroma zaselke Mlini-Škrilje, Bužini in Škodelin, zunanje ministrstvo navaja, da ti štirje zaselki v celoti pripadajo Sloveniji, in to dokazuje z dokumenti, ki kažejo, da je bilo celotno območje na levem bregu Dragonje, kjer ti zaselki ležijo, še pred 25. 6. 1991 del katastrskega območja Sečovlje.

Da ležijo na območju Slovenije, ministrstvo ugotavlja tudi za 7 spornih gozdnih parcel na Snežniku. 335 spornih hektarjev v kata-

Knjigo je predstavil Dimitrij Rupel.

strskem območju Sekuliči na robu Bele krajine in sporna zemljišča ob reki Muri. V primeru Snežnika zunanje ministrstvo svoje stališče dokazuje z dokumenti, ki kažejo, da je na dan 25. 6. 1991 to ozemlje pripadalo Sloveniji, v primeru Sekuličev navaja, da so pogajanja o tem ozemlju brezpredmetna, saj naj bi bila vsa sporna vprašanja o tem območju rešena takoj po drugi svetovni vojni, v primeru zemljišča ob Muri pa navaja, da je treba slediti stanju na dan 25. 6. 1991.

Zadržani odzivi iz Hrvatske

Kot je pri predstavitvi bele knjige dejal zunanji minister Dimitrij Rupel, je bila večina v njej objavljenih dokumentov, s katerimi Slovenija utemeljuje svoja stališča, že javno objavljena, na ministrstvu pa so pustili še nekaj adutov v rokavu in vseh dokumentov vendarle niso objavili. Na vprašanje, ali je med njimi tudi kaj posebej revolucionarnih, je Rupel odgovoril, da takšnih dokumentov ni, saj so tudi že zdajšnji dovolj zgovorni, je pa med njimi nekaj takih, ki še niso bili objavljeni in še dodatno potrjujejo že predstavljene argumente.

Na Hrvaškem so slovensko belo knjigo sprejeli precej zadržano. Tako je do zdaj med vidnejšimi osebnostmi knjigo komentiral le akademik Davorin Rudolf, ki je za Juturnji list dejal, da je neresna in

da je premalo znanstveno utemeljena, medtem ko je na zunanjem ministrstvu še ne želijo komentirati, češ da jo morajo najprej temeljito preučiti. Kljub temu pa je v javnost prišlo nekaj podrobnosti o odzivih hrvaške uradne politike. Po pisanju Jutarnjega lista naj bi se bil hrvaški premier Ivo Sanader že sešel z Rudolfom in se z njim dogovoril, da bo Rudolf vodil posebno skupino, ki bo pripravila t. i. modro knjigo kot odgovor na slovensko belo knjigo. Slednje je za Jutarnji list potrdil tudi Rudolf: »S premierjem sva se dogovorila, da pripravimo strokovno in znanstveno podlago za reševanje mejnih vprašanj s Slovenijo. Nosilec projekta bo Hrvaška akademija znanosti in umetnosti, sodelovali pa bodo tudi številni drugi strokovnjaki, od pravnikov in zgodovinarjev do geologov. Knjiga bo dokument, ki ga bo lahko uporabila vlada na sodišču, če bo prišlo do mednarodne arbitraže, enako pa tudi v meddržavnih pogajanjih, če se bo problem reševal dvostransko.«

Čeprav so si torej na hrvaški strani vzeli kar nekaj časa, da javno komentirajo knjigo, je iz dogovora med Sanaderjem in Rudolfom jasno, da je bila bela knjiga dobra poteza slovenskega zunanjega ministrstva in da je razprava o odnosih med sosedama s polja politikantskega govoričenja premaknila na polje argumentov. **D**

Študentski zapravljaljivci in jurišniki

Gregor Drnovšek, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Študentske demonstracije, ki jih je Študentska organizacija Slovenije (ŠOS) letos organizirala že dvakrat, so med drugimi podprli Mladi liberalni demokrati (MLD). Njihova pomembna članica je bila nekdaj predsednica ŠOU v Ljubljani.

Govorimo o Maji Potočnik, ki je leta 2003 izvoljena na mesto predsednice ljubljanske ŠOU. Lani, ko je ŠOU predstavila bilanco svojega poslovanja za leto 2004, je bilo ugotovljeno, da je za svojo reprezentanco (skupaj s kasnejšim predsednikom) porabila za pet odstotkov več, kot je bilo predvideno v proračunu, kar je zneslo 524.000 tolarjev.

Organizirala proteste? Po naših informacijah naj bi bila Potočnikova nekaj časa živela v stanovanju predstavnika za odnose z javnostmi pri ŠOS Tomu Juvan, o katerem krožijo govorice, da stoji za vsemi odločitvami znotraj ŠOS. Zato so se pojavili tudi namigi, naj bi bila pomagala organizirati študentske demonstracije.

Potočnikova to zanika in pravi, da ima z Juvanom minimalne stike. »Sama pri organizaciji demonstracij nisem sodelovala, ker mi službene obveznosti tega niso dovoljevale, sem jih pa celoten čas podpirala ter se jih tudi udeležila. Kot ste najbrž seznanjeni, izhajava z Juvanom iz različnih študentskih skupin, katerih ideje in delovanje so večkrat prišli navzkriž, tako da z gospodom Juvanom nisva bila v najbolj prijateljskih odnosih. Z oddaljenostjo mojega mandata na ŠOU se tudi ta neskladja oddaljujejo, kljub temu pa resnejših stikov z njim ne ohranjam.« Juvan naj bi imel velik vpliv predvsem na dosedanjega predsednika Miho Ulčarja in je nekakšen ideolog najtrše struje, ki zavrača skoraj

vsakršen dialog med študenti in vlado. Potočnikova je izjemno ambiciozna in po ostrini svojih stališč podobna Juvan. Tako je bila na zboru MO MLD Ljubljana (podmladek LDS), ki je potekal 2. 4. 2006, s strani svojih privrženecv izvoljena za predsednico MLD Ljubljana. 11. 4. 2006 je izvršni odbor MLD sprejel sklep, s katerim ugotavlja, da MLD Ljubljana nima izvoljenega vodstva in pravil delovanja, saj že prej omenjeni zbor ni mogel izpeljati volitev in sprejeti pravil delovanja. Na koncu so ugotovili, da Maja Potočnik ni predsednica MLD Ljubljana. Potočnikova se s to ugotovitvijo ne strinja. »Predsednica MO MLD sem postala dne 2. 4. 2006 na Zboru članic in članov MO MLD Ljubljana. Ker

Študentski voditelj Miha Ulčar

so nekateri funkcionarji MLD Slovenija s tem nezadovoljni, je IO MLD sprejel sklep, s katerim ste že seznanjeni. Glede na avtonomnost delovanja MO Ljubljana znotraj MLD in glede na določbe

Statuta MLD, po katerem lahko splošne in posamične akte MLD in MO MLD razveljavlja samo Razsodišče MLD, IO pa takšnih pristojnosti nima, je sklep IO ničen. Posledično ga nihče v MO MLD ne priznava, zato funkcijo predsednice opravljam dalje. Pravno sredstvo smo vložili tudi na Razsodišče MLD.»

V MLD se očitno spopadajo z istimi problemi kot njihovi starejši ljubljanski kolegi iz LDS, kjer imajo prav tako težave s centralo, kar je privedlo do odcepitve nekaterih mestnih svetnikov iz LDS.

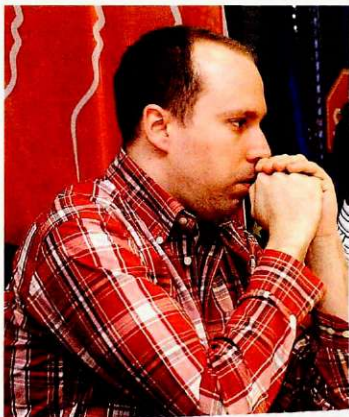
Potrošniško naravnana

Ob kampanji za študentske volitve leta 2004 je duhove buril tudi račun za 70.660 tolarjev, to je znesek, za katerega je pet študentskih funkcionarjev, med njimi Potočnikova, jedlo in pilo v gostilni Krpan, na računu pa so se poleg hrane znašli tudi cigara, konjak in viski. Pet študentskih funkcionarjev si je torej privoščilo izjemno drag izlet v drago gostilno, o kakršnem njihovi študentski vrstniki, za katerih pravice naj bi se ti funkcionarji potegovali, lahko le sanjajo. Na osebo so, preračunano, zapravili 14.132 tolarjev. Za ta znesek povprečen študent lahko kupi študentske bone za približno dva meseca. Ko je zadeva prišla v javnost in je časnik Delo objavil znesek računa, je Potočnikova zatrjevala, da tega računa ni nikoli plačala ŠOU, temveč ga je poravnala sama z gotovino. Zgodba se je zapletla, ko je novinarka Dela želela preveriti informacije, naj bi bila račun le plačala ŠOU. Obrnila se je na Potočnikovo, ta pa naj bi ji bila po dogovoru posredovala telefonsko številko generalne sekretarke ŠOU v Ljubljani Sandre Manojlovič, pri kateri bi lahko preverila svojo ugotovitev. Vendar je na tej telefonski številki dobila le študentko Polono in ta je, čeprav za to ni pristojna, potrdila, da je račun poravnala ŠOU. Tako je novinarka sklepala, da je generalna sekretarka Manojlovičeva (čeprav je bila to le študentka Polona) potrdila njene domneve,

Plakati, ki so pozivali k študentskim demonstracijam

da je bil denar Potočnikovi izplačan na blagajni ŠOU. Potočnikova se je kasneje izgovarjala, češ da je omenjeni račun po pomoti zašel na ŠOU. To, da je ŠOU poravnala stroške kosila, priča tudi klic s strani ŠOU v gostilno Krpan, v katerem so zahtevali, da izdajo račun na naslov ŠOU. V tem primeru je šlo vsaj za negospodarno ravnanje s sredstvi ŠOU. Zanimivo pri vsem tem pa je, da je nekaj dni prej Potočnikova, ko je še opravljala funkcijo predsednice ŠOU v Ljubljani, prav tako za časopis Delo govorila, da je bilo na ŠOU do nastopa njenega mandata vedno tako, da »je bilo vse prepuščeno posameznikom, dejansko pa po načelih znajdi se, kdor se more, in kdor prej pride, prej melje. Dobil je, kdor si je upal več«. Kasneje nadaljuje: »Na ŠOU je bilo tako, da bolje ko si se znašel in bliže ko si bil koritu, laže si dobil denar. Dogajalo se je, da denar ni šel za volitve, ampak za posameznike.« Kot kaže, se to v različnih študentskih organi-

Tomo Juvan, tiskovni predstavnik ŠOS

zacijah dogaja še danes. O transparentni porabi sredstev ŠOU kljub drugačnim besedam torej lahko dvomimo. Potočnikova je na koncu dodala, da v nobeni od študentskih entitet ne opravlja nobene funkcije, prav tako pa že dve leti iz ŠOU ali drugih entitet ne prejema finančnih sredstev.

Populizem ŠOS Kot smo zapisali uvodoma, velja Tomo Juvan, predstavnik za stike z javnostmi na ŠOS, za osebo, ki ima znotraj vodilne strukture na ŠOS največji vpliv na dosedanjega predsednika Miho Ulčarja. Zato se ne čudimo ostremu postavljanju skoraj nemogočih zahtev ministrstvom, ki se ukvarjajo s študentsko problematiko. Filozofija vodilnih na ŠOS je preprosta, predvsem pa zelo populistična. Zavedajoč se slabših gmotnih razmer večjega dela študentske populacije, ki za nameček ne prihaja iz mestnih središč, funkcionarji uporabljajo oster jezik, ki je takšni populaciji všeč, zaradi samega tona izgovorjenega pa študentska populacija v večini sploh ne ve, zakaj in proti čemu protestira, ker slepo verjame svojim bojevitim in zvitim voditeljem. To nepoznavanje problemov, ki jih kot nerešljive prikazujejo njihovi voditelji, se je lepo kazalo prav na študentskih demonstracijah, ko so študentje nosili napise o tem, da se odpravlja študentsko delo, subvencionirana prehrana in da se uvajajo šolnine. Nekateri plakati, ki so pozivali k demonstracijam, pa so bili, milo rečeno, prostaški in so dobro pokazali smer razmi-

šljanja vodilnih na ŠOS. Žal so takšen način delovanja povzeli tudi v Dijaški organizaciji Slovenije, predvsem njen predsednik Jernej Štromajer.

Žalitve, če ni po njihovo Vodilni študentski može za svoje cilje ne izbirajo sredstev. Če se ne izteče vse po njihovih pričakovanjih, se zatečejo tudi k primitivnim diskreditacijam. Ena od njih so »sočne« žalivke. Tako so denimo najbolj udarno oddajo RTV in njeno voditeljico, od katere so verjetno pričakovali pozitivne reakcije, a je le-ta razkrila njihov pravi obraz, poimenovali »Hrenovka in njena Tarča«. Govorimo seveda o oddaji Tarča in njeni prodorni voditeljici Lidiji Hren, h kateri si ni upal priti predsednik ŠOS Miha Ulčar. Menda ga je pri vratih nacionalne RTV čudežno »zvilo« in je zato v »boj« poslal svojega stanovskega kolega. Ob komentarju te oddaje na njihovih spletnih straneh pa se sprašujejo, »zakaj se študentske organizacije poskušajo diskreditirati ravno v času, ko študentje kritično obravnavajo vladno politiko ter ukrepe, ki bodo korenito zaznamovali prihodnost visokega šolstva in celotne družbe«. Odgovor je seveda preprost. Za diskreditacijo skrbijo predvsem sami, saj z nerealnimi zahtevami, nepripravljenostjo na dialog in samo z lepimi besedami ne moreš pridobiti zaupanja druge pogajalske strani, predvsem pa ne javnosti. ■

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Študentska populacija naivno verjame svojim voditeljem, ki jih s populizmom zavajajo.

Reforme na trgu dela

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Bor Slana

Zakon o spremembah na področju brezposelnosti je med prvimi, s katerimi vlada uvaja reforme na trgu dela, pri tem pa ne krči socialnih pravic, kot trdijo nekateri, ampak jih celo razširja. Ureja tudi študentsko delo, javnost pa jo pri tem podpira.

Potrditve zakonskih sprememb na področju zaposlovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti je v polnem teku, dokončno bodo potrjene najpozneje letos jeseni. Pretekli teden so jih poslanci potrdili v drug obravnavi. Kaj prinašajo spremembe?

Lažje do dela Po zagotovilih Janeza Drobniča, ministra za delo, družino in socialne zadeve, spremembe, ki jih je medtem potrdila tudi vlada, pomenijo predvsem večjo prožnost trga dela, to pa bo povečalo zaposlovanje in hkrati zmanjšalo število brezposelnih. Zakon uvaja dodatne spodbude za zaposlovanje tistih kategorij brezposelnih, ki so doslej težje našli zaposlitev. To so predvsem mladi do 26. oziroma 28. leta starosti in starejši od 55 let. Z dodatnimi spodbudami naj bi bila kategorijam brezposelnih, ki so

doslej najtežje našli delo, zagotovljena enaka možnost za zaposlitev. Sicer pa želijo na ministrstvu pospešiti hitrejšo vključevanje brezposelnih v programe aktivne politike zaposlovanja, kar sicer izvaja Zavod RS za zaposlovanje.

Šesturna razprava Poslanke in poslanci so o spremembah za-

Minister Janez Drobnič

konodaje razpravljali šest ur, k predlogu je bilo vloženih 41 dopolnil. Poslanci so splošno razpravo o predlogu novele zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti sicer opravili že aprila, vendar so se tokrat seznanili z dokaj spremenjeno vsebino predloga. Člani odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide so namreč med socialnimi partnerji že usklajeno besedilo zakona pomembneje spremenili z dopolnili, kar je v sindikatih, med študenti in v opoziciji sprožilo val ogorčenja.

Prijeti vsako delo Predlog novele zakona med drugim določa pristojnosti zavoda za zaposlovanje, da brezposelnim osebam, ki so upravičene do denarne socialne pomoči, posreduje vsako zaposlitev in primerno delo po podjemni ali avtorski pogodbi oz. posreduje začasno ali obča-

sno humanitarno ali drugo podobno delo, ki traja največ 56 ur mesečno. Poleg tega brezposelni ne bodo več nujno vključeni v aktivno politiko zaposlovanja. Ta sicer ostaja njihova pravica, a po sprejetem dopolnilu ne gre več za temeljno pravico. Brezposelno osebo bodo, če bo odklonila ponujeno zaposlitev, ki ustreza njeni izobrazbi, izbrisali iz evidence brezposelnih oseb, po novem pa bo enako veljalo tudi za brezposelno osebo, ki ji bodo ponudili primerno zaposlitev oz. zaposlitev, za katero je zahtevana do največ dve stopnji nižja izobrazba.

Opozicija vladi očita, da je med socialnimi partnerji že usklajeno besedilo novele zakona z dopolnili koalicije spremenila, kar je minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič v uvodni predstavitvi novele zavrnil. »Takšne trditve so zlona-

merne in neresnične,« je dejal in pojasnil, da je večina dopolnil vložena na podlagi pripomb zakonodajnopravne službe. Zavrnil je očitke opozicije in sindikatov, da vlada pomembneje spreminja vsebino novele. Volja socialnih partnerjev je po Drobničevih besedah v spremembah upoštevana, neusklajen ostaja le člen, ki določa sestavo sveta zavoda za zaposlovanje, pri čemer pa mora vlada upoštevati zakon o zavodih. Pri določbah, ki se tičejo študentskega dela, socialni

Zavod RS za zaposlovanje

partnerji niso želeli sodelovati, je dodal Drobnič.

Del reforme Predloženi zakon je med prvimi, s katerimi vlada uvaja reforme na trgu dela. »Cilj teh sprememb je predvsem, da postane trg dela bolj prožen in s tem omogočimo več delovnih mest,« je dejal Drobnič in dodal, da zakon prinaša boljše rešitve, ki bodo pripomogle k učinkovitejšemu delu zavoda za zaposlovanje in hitrejšemu uresničevanju evropske strategije zaposlovanja. »Z zakonom ne krčimo socialnih pravic, kot so nekateri razširjali neresnice, pač pa jih razširjamo,« je pojasnil Drobnič. »Z novelo želimo spodbuditi upravičence do denarnega nadomestila in pomoči za brezposelnost, da aktivno iščejo zaposlitev in ne ostanejo pasivni uživalci de-

narnih pomoči,« je dejal minister in dodal, da spremembe podpira tudi javnost. Predstavil je rezultate ankete, opravljene na vzorcu 5.240 oseb. Večina anketiranih, 69 odstotkov, se strinja z novelo, ki pravi, da morajo brezposelni sprejeti delovno mesto z do dve stopnji nižjo izobrazbo. Velika večina vprašanih, 83 odstotkov, se strinja s povečanjem študentskega sklada.

Študentsko delo Minister je opozoril tudi na ureditev študentskega dela, ki bo s spremembami dobilo pravo poslanstvo. Študentsko delo naj bo, če je le mogoče, sestavni del usposabljanja za poklic, predvsem pa ne sme ovirati študija in biti nelojalna konkurenca drugim zaposlenim. Na koncu predstavitev je poudaril temeljno načelo, ki je vodilo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pri pripravi predloga zakona: spodbujati in ne omejevati. Zato predlog zakona širi socialne pravice in jih ne krči, predvsem pa bo omogočil, da se bo v Sloveniji spet splačalo delati.

Manj za servise Poslanci so več ur namenili tudi razpravi o zmanjševanju sredstev študentskim organizacijam. Predlog novele predvideva novo porazdelitev sredstev, ki jih delodajalec plača od zaslužka študentov v obliki koncesijskih dajatev, in sicer tako, da se del sredstev, ki so bila prej porazdeljena med študentske organizacije in študentske servise, nameni študentskemu skladu. Štipendijam bodo namenili 30 odstotkov koncesijskih dajatev, študentskim organizacijam in servisom pa po 35 odstotkov dajatev. Prvotno je bilo za štipendije predvidenih deset odstotkov, preostalo pa bi se porazdelilo med študentske organizacije in servise, vendar je

Anketa

Agencija Ninamedia je anketo naredila 14. in 15. junija 2006. Potekala je po metodi računalniško podprtega telefonskega anketiranja. Iz računalniškega seznama so poklicali 5.240 naključno izbranih telefonskih naročnikov, 1.625 jih ni bilo dosegljivih, 2.410 jih ni želelo sodelovati v anketi, 505 pa jih ni ustrezalo vzorčnim določilom. Znotraj gospodinjstva so izbrali tisto osebo, ki je zadnja praznovala rojstni dan in je bila stara nad 18 let. Anketiranih je bilo 700 oseb. Anketiranje so izvajali po metodi CATI.

Ali menite, da bi brezposelne osebe po določenem času morale sprejeti tudi delo, ki je za dve stopnji nižje od njihove izobrazbe?

	%
da	69,1
ne	25,7
ne vem	5,2

Ali se strinjate, da bi se del sredstev, ki jih iz naslova študentskega dela dobi za svoje delovanje študentska organizacija, in del sredstev, ki jih dobijo študentski servisi, namenil za štipendije?

	%
se strinjam	83,3
se ne strinjam	9,1
ne vem	7,6

Ali menite, da bi morali prejemniki denarne socialne pomoči opravljati primerno humanitarno delo?

	%
da	76,8
ne	13,7
ne vem	9,5

odbor z dopolnilom sredstva za štipendije povečal.

Opozicija proti Poslanske skupine SNS, SD, LDS in skupina poslancev s prvim podpisanim Vilijem Rezmanom so z dopolnili predlagale, da se študentskim organizacijam znova zagotovi 45 odstotkov koncesijskih dajatev, kot je bilo sprva predvideno. Kot so opozorili v razpravi, bi lahko znižanje sredstev pomenilo odpravo študentskega organiziranja. Poudarjajo, da študentskemu skladu

nihče ne nasprotuje, vendar bi veljalo razmisliti o drugih virih njegovega financiranja. Nekateri poslanci so menili, da gre pri zmanjševanju sredstev študentskim organizacijam tudi za sankcioniranje njihove neposlušnosti. Po mnenju Slavka Gabra (LDS) gre za kaznovanje študentske organizacije, ki si je upala organizirati proteste proti nekaterim elementom reform, ki niso bili zadosti domišljeni. V NSi Gabrovim tezam nasprotujejo. Prepričani so, da se večina študentov strinja s tem, da bo več štipendij, drugačno mnenje pa imajo, tako Aljoz Sok (NSi), študentski funkcionarji. Predvsem tisti, ki imajo višje plače kot ministri slovenske vlade. Minister je ob koncu razprave o noveli zakona poslancem zatrdil, da je zakon, ki ga obravnavajo, dober, najverjetneje pa ne ustreza skupinam, ki jim ni do tega, da bi bile stvari urejene. Ustreza pa tistim, ki se soočajo s stisko, z brezposelnostjo, tistim, ki težko pridejo do dela in si za delo prizadevajo. **D**

Študentski servisi ne bodo več raj za bogatenje posameznikov.

V LDS branijo vodstva študentskih organizacij.

Inflacija ali gospodarstvo?

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Strah, ki se je v zadnjih tednih naselil v investitorje po svetu, noče in noče zapustiti borznih trgov. Signali, ki prihajajo iz gospodarstva, pa so različni, kar še dodatno povečuje volativnost na trgih.

PORTFELJ 8 DELNIC NA DAN 23.06.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 23.6.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7.69	5.83	-24.19	757,229
2 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42.52	40.3	-5.22	946,434
3 FJH AG	Nemčija	GER	EUR	1073	3.89	2.02	-48.07	519,410
4 FJH AG nova	Nemčija	GER	EUR	357	3	3	0.00	256,654
5 Petroleo Brasileiro S.A.	Amerika	NYQ	USD	53	96.88	81.94	-15.42	829,566
6 Conergy	Nemčija	GER	EUR	126	49.67	42.92	-13.58	1,295,954
7 Krka	Slovenija	SBI	SIT	10	143000	145830	1.98	1,458,300
8 Sanofi-Aventis	Francija	PAR	EUR	82	76.15	74.85	-1.71	1,470,838

Denar v SIT 3,034,945 • Skupaj 10,569,331

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 23.06.2006 → 10,569,331 • Donosnost portfelja v odstotkih → 5.45 • Donos portfelja v SIT → 546,005
EUR → 239.64 • USD → 191.02

V Ameriki se je indeks Dow Jones, potem ko se je sredi tedna že okrepil nad nivoji 11 tisočih točk, spustil pod to mejo. Nasdaq pa je teden končal na 2.121 točkah. Trgi v prejšnjem tednu nikakor niso dobili prave smeri, kar je bilo pričakovati, saj se neizprosno bliža ura resnice. Naslednji teden se bo namreč sešel komite za odprti trg, ki bo, kot kaže, znova dvignil temeljno obrestno mero. Trg je v vnovični dvig popolnoma prepričan, saj je v višini 25 bazičnih točk že vštet v zdajšnje tržne cene.

Na trgu se je ta teden pojavila nova bojazen, govornice namreč, da bi lahko v naslednjem tednu dočakali dvig v višini 50 bazičnih točk, v kar verjame 12 odstotkov vprašanih borznih analitikov. Ob zadnjih makroekonomskih podatkih, ki že kažejo ohlajanje gospodarske rasti, pa bi bil tak dvig lahko znova povod za padec borznih tečajev. Po drugi strani smo te dni dobili nekaj dokaj vzpodbudnih izidov iz podjetij, kar trgu vrača upanje, da bodo rezultati, ki bodo v nekaj tednih prišli na

trg, vzpodbudni, v naslednjem tednu bo med bolj znanimi podjetji izide objavil Nike.

Bernarke, vodilni ameriški bančnik, se je znašel pred zelo težko nalogo, saj mu trg očita, da nosi »prevelike čevlje« svojega predhodnika in da ne obvlada položaja. O njegovi sposobnosti bo največ povedal čas, vsekakor pa ima težave pri komunikaciji z javnostjo, saj je kar nekajkrat reagiral zelo nerodno in s tem močno vplival na tečaje svetovnih trgov. Popravni izpit bo imel že v četrtek, ko bo skupaj s kolegi podal izjavo ob morebitni spremembi obrestne mere.

V Evropi se, kot kaže, končuje »jeklarska vojna«, saj naj bi v času nastajanja tega članka Mittalu končno uspelo prepričati vodstvo Arcelorja, da sprejme ponujeno ceno v višini 26 milijard evrov. Tudi v Evropi lahko po izjavah osrednjih bankirjev pričakujemo dvig temeljne obrestne mere, kljub temu pa so tečaji prejšnji teden rasli. Nemški DAX je bil v petek ob koncu trgovanja vreden 5.529 točk.

Nafta je ta teden vredna okoli 70 dolarjev, cene se nikakor ne spustijo z omenjenih ravni, razloga za

to pa sta dva – sezona dopustov in hurikani, ki se bodo v naslednjih tednih najverjetneje oblikovali nad Atlantikom. Pri naftnih delnicah pa je prišlo do presenečenja v petek, ko je podjetje Anadarko napovedalo prevzem podjetij Kerr McGee in Western Gas resources; tečaj prvega je skočil za 33 odstotkov, drugega pa za 41 odstotkov. Kupnina za obe podjetji skupaj znaša 21 milijard ameriških dolarjev. Če vemo, da se naftna podjetja ta čas »kopa« v prostih finančnih sredstvih, lahko v prihodnje pričakujemo še več takšnih akcij med njimi.

V Sloveniji dnevno beležimo rekordno vrednost delnice Petro-la, ki se počasi približuje 95 tisočakom. Pri delnici Krke se je ob rahlem zdrsu oblikoval podporni nivo pri 145 tisočakih.

Vrednost našega portfelja se je tokrat okrepila. Največja rast je bila pri delnicah Nutreca, ki je objavil izredno dividendo. Glede na visoko rast smo delnico prodali za 49,04 evra, pri tem smo unovčili 1,32-odstotni dobiček, kar je glede na negotovost na trgu dober donos. Donosnost portfelja znaša 5,45 odstotka, donos pa 546.005 tolarjev. **D**

Gorivo čistejše prihodnosti.

Petrol Super Plus 98. Nova generacija goriva za bencinske motorje brez žvepla motorju vašega avtomobila omogoča boljše in čistejše izgorevanje, večjo moč in učinkovitost ter manjšo porabo goriva. Tudi okolje vam bo hvaležno: z boljšimi zmogljivostmi vozila boste manj obremenjevali okolje. Novi Petrol Superplus 98 dobite na vseh večjih Petrolovih bencinskih servisih za enako ceno kot običajni 98 oktanski bencin.

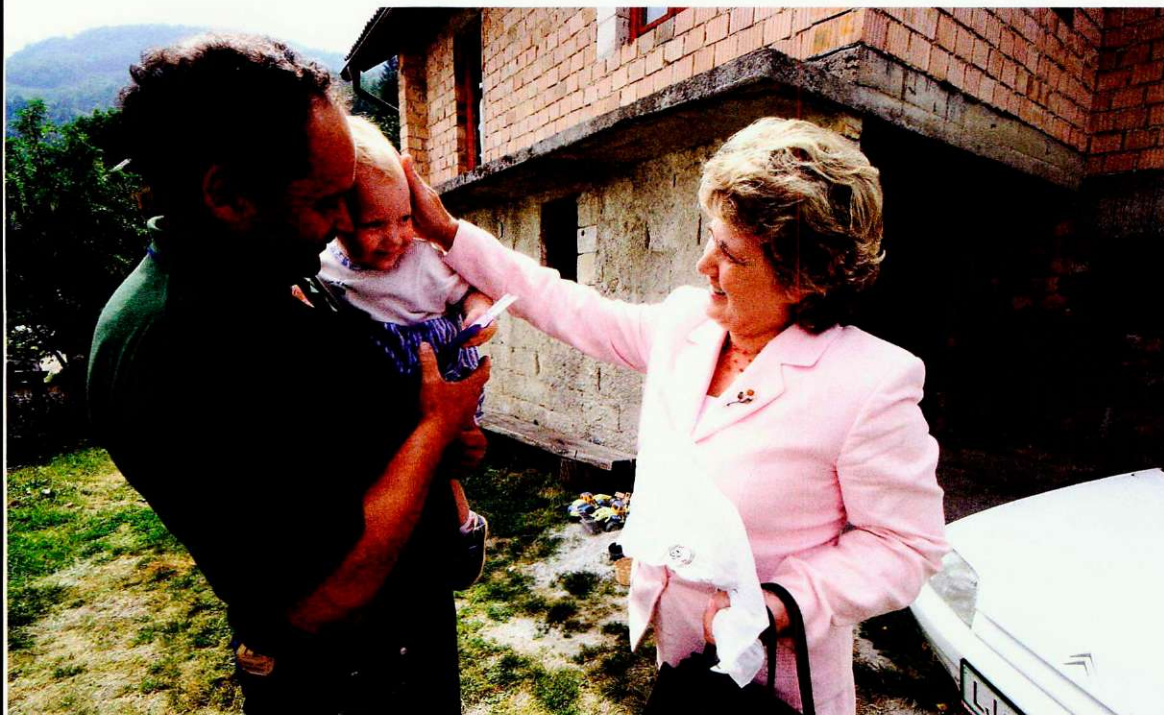
Energija med nami.

PETROL

Z razvojem nad brezposelnost

Peter Avsenik, foto: Bor Slana

Zaradi menjave in upadanja tradicionalne industrije sodi danes Zasavje med manj razvite slovenske regije. A precejšnja državna vlaganja kažejo nekatere pozitivne rezultate, ki območju odpirajo nove razvojne priložnosti.

Obisk ministrice za kmetijstvo Marije Lukačič na kmetiji Jakoba Verka.

Vlada se je minuli teden mudila v Zasavju. Obisk se je začel že v torek, ko sta finančni minister Andrej Bajuk in premier Janez Janša obiskala Termoelektrarno Trbovlje, minister za okolje in prostor Janez Podobnik pa podjetje TKI Hrastnik. Drugi dan obiska je ministrska ekipa začela z delovnim posvetom v Hotelu Medijske toplice v Izlakah, nato pa so se ministri odpravili vsak na svoje delovno področje.

Črna zemlja V zasavski regiji živi 2,3 odstotka slovenskega prebivalstva, regija pa obsega dober odstotek celotne površine Slovenije. V Zasavju so že zgodaj odkrili nahajališča premoga; Janez Vajkard Valvasor je že leta 1689 poročal, da so kmetje v vasi Strahovlje našli "črno zemljo". V prvi polovici 19. stoletja so v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku odprli prve tri premogovnike. Zasavje je med prvimi slovenskimi regijami doživelo industrializacijo, ki jo je spodbudila tudi bližina

južne železnice Dunaj-Trst, saj je Zidani Most ob dograditvi proge do Zagreba in Siska leta 1862 postal pomembno železniško križišče. Rudarska dejavnost, ki je bila torej v preteklosti prevladujoča in je regiji dajala največ delovnih mest, se danes končuje. V rudniku Trbovlje-Hrastnik se bo sicer še do prihodnjega leta opravljala temeljna proizvodna dejavnost, postopno zapiranje pa se bo najverjetneje končalo do leta 2012. V zadnjem času Zasavje sodi med

manj razvite slovenske regije, kar je predvsem posledica neuspešnega prestrukturiranja gospodarstva v 80. in 90. letih. Upad tako energetske kot tudi tekstilne in obutvene industrije je v tistem času povzročil skokovito naraščanje brezposelnosti. V zadnjih letih se je zasavska regija kljub omejenim razvojnim možnostim, a z izdatno državno pomočjo izklopala iz rdečih števil, saj je njeno gospodarstvo po podatkih Agencije za javnopravne evidence in storitve lani ustvarilo dobre tri milijarde tolarjev dobička. Z vlaganjem v regionalno infrastrukturo in s spodbujanjem podjetništva so svoj položaj okrepila predvsem izvozno usmerjena podjetja, denimo Steklarna Hrastnik. Še vedno pa se Zasavje spopada predvsem z velikim številom brezposelnih in njihovo neugodno strukturo pa tudi nizko rodnostjo.

Velika brezposelnost Predsednik vlade Janša je v okviru programa v spremstvu finančnega ministra Bajuka, ministra za gospodarstvo Andreja Vizjaka in ministra za javno upravo Gregorja Viranta najprej obiskal podjetje ETI Elektroelement. Premier je ob tej priložnosti vodstvu podjetja čestital za dosežke in poslovne uspehe, saj je vizija tega podjetja po njegovih besedah lahko zgled drugim gospodarskim družbam. "Slovenija namerava spremeniti davčni sistem, ki bo prijaznejši do podjetništva, razbremenil bo delo in bo bolj enostaven ter pravičen," je dejal Janša. V spremstvu zunanjega ministra Dimitrija Rupla in ministra za gospodarstvo Vizjaka je nato obiskal Steklarno Hrastnik, kjer je odprl nov obrat za proizvodnjo specialne steklene embalaže. Premier Janša, minister za visoko šolstvo, znanost in šport Jure Zupan ter državni sekretar v službi vlade za razvoj Andrej

Minister Milan Zver na srečanju z ravnatelji

Finančni minister Andrej Bajuk

Premier Janez Janša je odprl nov obrat steklarne.

V energetiko bo država še vlagala.

Horvat so nato obiskali še podjetje Dewesoft. Na tiskovni konferenci ob koncu obiska je predsednik vlade poudaril, da znatna sredstva, ki jih je v fazi sanacije oziroma prestrukturiranja v to območje vlagala država, že kažejo nekatere pozitivne rezultate. "Zaživel so nekateri novi programi, bilo je veliko prezaposlitev, vendar pa problem še ni rešen v celoti. Še vedno je povprečna brezposelnost v regiji za nekaj odstotkov višja od slovenskega povprečja," je rekel Janša. Po njegovem mnenju so razvojne možnosti regije nadaljevanje nekaterih dobrih programov, ki so že danes hrbtnica razvoja.

Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak pa je poudaril, da je bila regija v preteklosti pomembno zaznamovana z energetsko dejavnostjo, zato bi bilo dobro na tem graditi tudi v prihodnje. "Energetika je bila in je še vedno pomembna zaposlovalka. To bi bilo seveda slabo opustiti, zato si v vladi prizadevamo, da bi razvijali to energetsko lokacijo tudi v prihodnje," je dejal Vizjak in ob tem podpisal energetske dovoljenje za investicijo v plinsko-parne agregate v Termoelektrarni

Trbovlje. Na drugi strani pa glede zapiranja Rudnika Trbovlje-Hrastnik meni, da bi bilo prelaganje odločitve o njegovem zaprtju brez gotove prihodnosti nesmiselno, saj gre za precejšnja proračunska sredstva. "Bolj smotno je nameniti ta denar za nove priložnosti in nove programe, skratka za razvoj," je dodal minister za gospodarstvo.

Čeprav so v zadnjem času izvozno usmerjena podjetja svoj položaj okrepila, Zasavje še vedno pesti veliko število brezposelnih.

Ministri na obisku Preostali ministri so se, kot rečeno, odpravili po svojih delovnih področjih. Tako je minister za zdravje Andrej Bručan obiskal zdravstvene domove v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju, Splošno bolnišnico Trbovlje in Medicinski center Heliks. Minister za promet Janez Božič si je ogledal stanje cest v občini Trbovlje in obvoznico v Zagorju, ministrica za kmetijstvo Marija Lukačič pa je obiskala oddelek za kmetijstvo v občini Trbovlje in kmetijo Jakoba Verka.

Dimitrij Rupel, minister za zunanje zadeve, je med drugim dal intervju za Radio Kum Trbovlje, po obisku Steklarne Hrastnik pa se je odpravil v podjetji Bartec varnost in SVEA, lesna industrija. V SVEI se je mudil tudi Ivan Žagar, minister brez listnice, pristojen za lokalno samoupravo in regionalno politiko, ogledal pa si je tudi Obrtno-industrijsko cono Nasipi.

Državni sekretar na ministrstvu za notranje zadeve Zvonko Zinrajh je obiskal Policijsko postajo Trbo-

vlje in Policijski oddelek Hrastnik, minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan pa Regionalni tehnološki center Zasavja. Skupaj z upokojenci je obletnico Doma upokojencev Franca Salomona v Trbovljah praznovala državna sekretarka na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Marjeta Cotman. Mlajšo generacijo je v Vrt-

turo, ustanovo za širjenje kulture, minister za obrambo Karl Erjavec pa trboveljsko izpostavo Uprave za obrambo Ljubljana.

Pozitivna ocena "Verjetno mi boste hvaležni, če bom kratek, saj bi se na tej vročini steklo lahko talilo skoraj brez električne energije," je predsednik vlade Janez Janša nagovoril zbranepred Steklarno Hrastnik, kjer so slovenski politični vrh pričakali tudi slovesni toni steklarskega orkestra. Premier je požel kar nekaj ovacij, preostali ministrski obiski, ki jih je na njihovi poti pospremila naša ekipa, pa so minili v znamenju zadovoljstva navzočih. Prav gotovo ljudem, še posebej prebivalcem manj razvitih regij, obisk najvišjih predstavnikov države nekaj pomeni. V tem smislu si sedanja vlada gotovo zasluži pozitivno oceno tudi zato, ker je po številnih regionalnih obiskih skoraj nemogoče sklepati, da bi bili le sredstvo za pridobivanje volilnih glasov. Kljub vsemu pa si je vlada ob zadnjem obisku gotovo pridobila nekaj več naklonjenosti v tej, desnosredinskemu vodstvu razmeroma nenaklonjeni regiji. **D**

Zunanji minister Dimitrij Rupelj

tednik
DEMOKRACIJA

**Odslej tudi na okencih
Pošte Slovenije!**

Objavimo, kar drugi zamolčijo. **ŽE V PRODAJI**

Javni zavod Športni center Maribor

Visoki dolgovi športnega centra

Tekst in foto: Sebastjan Novak

V začetku tega meseca je prišla v javnost informacija o zadolženosti javnega zavoda Športni center Maribor. Izhajala naj bi iz sprejetega investicijskega programa za razširitev in posodobitev zimskega kopališča Pristan, znaša pa 439,721.111 tolarjev.

Investicijski načrt je bil potrjen na seji dne 1. 2. 2001 in se je končal po navedbah direktorja Bogdana Čepiča novembra leta 2002. Po mnenju direktorja (in podžupana MO Maribor) je torej investicija končana.

Na seji mestne občine Maribor (MOM) 5. 6. 2006 pa je mestna uprava oz. župan MOM Boris Sovič podal predlog za obravnavo gradiva z naslovom: Zagotovitev dodatnih sredstev za poplačilo investicije v razširitev in posodobitev zimskega kopališča Pristan v Mariboru. Mariborčani se zdaj sprašujejo, kako je lahko bila investicija končana leta 2002, če dolg 440 milijonov tolarjev do izvajalca Prevent gradnje IGM še ni poravnal. Končana je bila torej samo graditev, nikakor pa ne celotna investicija, kar so občutili tudi zaposleni v Športnem centru Maribor, saj skoraj mesec dni niso prejeli osebnega dohodka.

Kaj se je dogajalo? Direktorju Športnega centra Maribor Bogda-

nu Čepiču je Prevent gradnje IGM že oktobra 2005 poslal obvestilo, v katerem je zapisano, da se bo zavod, če obveznosti, ki izhajajo iz investicije, ne bo poravnal do 31. 12. 2005, znašel v sodnem postopku. Slednje se je zgodilo 13. 2. 2006. Čepič o nastali situaciji ni obvestil mestnega sveta MOM, čeprav je vedel, da bo zaradi neporavnane obveznosti prišlo do tožbe. Čepič je bil za direktorja javnega zavoda Športni center Maribor imenovan

Boštjan Viher, SDS

novembra 2005 (direktor je bil tudi pred tem), iz česar izhaja, da je mestnemu svetu oziroma upravi in županu (ki izhaja iz iste stranke – SD) namenoma prikrival omenjeni dolg do upnika. Poraja pa se seveda vprašanje, ali tega župan Boris Sovič, ki je že tako ali tako deležen nezaupanja mestnega sveta in tudi mariborske javnosti, v resnici ni vedel. Glede na kasnejše zagovarjanje župana bi lahko sklepali, da Čepič in Sovič branita drug drugega. Če bi Čepič pravočasno obvestil mestni svet oz. mestno upravo, bi lahko mestni svet pri sprejemanju proračuna MOM ob koncu leta 2005 za leto 2006 zagotovil sredstva za plačilo zapadlih obveznosti za kopališče Pristan, MOM pa bi se izognila tožbi, zamudnim obrestim, nelikvidnosti zavoda, blokadi računa in še kupu nevšečnosti, ki so pri tem nastale.

Napačno vrednotenje Če bi Čepič in njegovi strokovni sodelavci realno ovrednotili financiranje investicije (v projektu so opredelili

najvišji odstotek sofinanciranja, čeprav je znano, da dejansko sofinanciranje države in fundacije za šport ne pomeni polnih 30 oz. 20 odstotkov), do tega ne bi prišlo. Tako so na podlagi sofinanciranj v zavodu dobili 369,933.000 tolarjev manj, kot so načrtovali. To pomeni, da so temeljili na hipotetičnem in nestrokovnem prepričanju, za katerega bi morali že leta 2001 vedeti, da je nerealno.

To je na 38. seji mestnega sveta MOM predstavil vodja svetniške skupine SDS MB Boštjan Viher. »Svetniška skupina SDS v Mariboru je že ob imenovanju Čepiča za podžupana MOM opozorila na nezdružljivost funkcij. Čepič opravlja funkcijo direktorja zavoda in podžupana, hkrati pa je tudi član nekaj nadzornih odborov. Župan Sovič ni upošteval mnenja večine svetniških skupin pri imenovanju Čepiča za podžupana. Čepič je tudi vodja investicije pri združitvi OŠ Ivana Cankarja in OŠ Franca Rozma-

Podatki o investiciji

Kako je bila investicija opredeljena, je razvidno iz naslednjih navedb:

Vir: <http://www.maribor.si/povezava.aspx?pid=2331>; dokument GMS 582

Iz sprejetega investicijskega programa je razvidno, da načrtovana celotna vrednost investicije v razširitev in posodobitev zimskega kopališča Pristan znaša 1.226.303.000,00 SIT (brez DDV).

Za omenjeno investicijo so bila predvidena sredstva naslednjih sofinancerjev:

• Fundacije za financiranje športnih organizacij v RS	373.163.000,00 SIT
• Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije	248.770.000,00 SIT
• Mestne občine Maribor – zemljišče	238.000.000,00 SIT
• Mestne občine Maribor – odplačilo anuitet	299.770.000,00 SIT
• Javnega zavoda Športni center Maribor	66.600.000,00 SIT

Viri sofinanciranja so bili predvideni na podlagi takrat veljavne zakonodaje in pravilnikov, ki so določali, kolikšen je odstotek sofinanciranja s strani države in Fundacije za financiranje športnih programov v RS. Po takratnih predpisih je bil lahko delež države do 20 odstotkov, fundacije pa do 30 odstotkov vrednosti investicije.

Financiranje investicije je bilo predvideno do leta 2008. V skladu s tem je bil pripravljen terminski plan prihodkov, ki je prikazan v tabeli št. 1.

Čisti dobiček, št. zaposlenih in dobiček na zaposlenega

VIRI FINANCIRANJA	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	SKUPAJ	%
Fundacija	0	53.309	53.309	53.309	53.309	53.309	53.309	53.309	373.163	
MŠZŠ	10.000	34.110	34.110	34.110	34.110	34.110	34.110	34.110	248.770	
MOM-zemlj.	178.000	60.000	0	0	0	0	0	0	238.000	
MOM-blag. kredit	30.000	38.538	38.538	38.540	38.540	38.538	38.538	38.538	299.770	
ŠCM	5.000	11.600	0	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	66.600	5,5
Skupaj	223.000	197.557	125.957	135.959	135.959	135.957	135.957	135.957	1.226.303	100

Investicija v razširitev in posodobitev zimskega kopališča Pristan je bila končana leta 2002 in Javni zavod Športni center Maribor ima za to investicijo uporabno dovoljenje.

na-Staneta pa tudi vodja projekta mariborski azil, kjer so stvari že ušle z vajeti. Kot odgovorna oseba na področju azila, katerega nova lokacija je Rošpoh, je zavajal javnost in svetnike, da je opravil vse potrebne dogovore s krajan, vendar se je pozneje izkazalo, da je bilo to zavajanje in manipulacija, saj so krajan omenjenemu objektu na tej lokaciji soglasno nasprotovali. »

Prevent terja dolg Iz vsega navedenega svetniška skupina SDS MB poziva Čepiča, ne samo da odstopi kot direktor, ampak tudi da finančno in materialno odgo-

varja za nastalo škodo. Prav tako poziva župana k razmisleku o odstavitvi Čepiča kot podžupana.

Najbolj sporno pa je, da je Čepič na omenjeni seji mestnega sveta izjavil, da je svetu zavoda podal odstopno izjavo z položaja direktorja. V lokalnih medijih pa je v naslednjih dneh izjavil, da s tega položaja ne bo odstopil, ker se ne počuti odgovornega za nastalo krizo v MOM in javnem zavodu Športni center Maribor.

Dvojna morala Bogdan Čepič je 21. 6. 2006 svetu javnega zavoda Športni center Maribor na seji podal pisno stališče: »Moja ocena

je, da pri vodenju investicije in pri vseh dogovarjanjih ni bilo napak oz. ne za ustanovitelja ne za zavod ni bila povzročena večja škoda ali zanemarjeno oz. malomarno opravljeno delo. V nadaljevanju ne pričakujem težav pri poslovanju športnega centra zaradi investicije, saj ima zdaj mestni svet MOM možnost, da to tudi dokončno razreši in s tem omogoči nemoteno delovanje zavoda. Odgovornost za moteno poslovanje zavoda v naprej bi sedaj lahko bila le na strani uprave MOM in mestnega sveta, kolikor ne bo želel sprejeti rešitev, ki bodo oz. so pripravljene za odločanje na me-

stnem svetu MOM. Zagotovo je to mestni objekt in v lasti mesta, zato ga bo moralo mesto tudi tako ali drugače finančno pokriti. »

Ob teh Čepičevih izjavah se Mariborčani lahko upravičeno vprašajo, kakšna je njegova morala oziroma morala župana Soviča, saj gre za skoraj 440 milijonov tolarjev, ki jih bodo morali iz svojega žepa prispevati Mariborčani.

Pri tem je treba izpostaviti, da nihče v mestnem svetu ne nasprotuje investiciji v zimsko kopališče Pristan, saj Maribor tak objekt potrebuje za izvajanje šolskih in študijskih športnih dejavnosti, ne nazadnje pa tudi za rekreacijo. **D**

Investicija v kopališče Pristan buri duhove.

ma-tisk, d. o. o.

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

telefon
+386 (02) 330 16 30

fax
+386 (02) 330 16 65

e-mail
info@ma-tisk.si

web
www.ma-tisk.si

črna na belini u barvah

Obljubljena dežela Albanija

Denis Vengust, foto: Bor Slana

Slovenski minister za gospodarstvo Andrej Vizjak se je 20. junija skupaj z gospodarsko delegacijo mudil na enodnevnem obisku v Tirani. Albanija se izredno hitro razvija – kar dvakrat hitreje kot Srbija.

Ministra so v albanski prestolnici spremljali predstavniki 53 slovenskih podjetij, ki so se udeležili albansko-slovenskega poslovnega foruma. Osrednji dogodek srečanja je bil podpis memoranduma z albanskim ministrom za gospodarstvo Gencem Rulijem o sodelovanju med ministrstvom, s katerim sta se državi zavezali, da si bosta prizadevali ustvarjati ugodne razmere za krepitev gospodarskega sodelovanja med Slovenijo in Albanijo. Memorandum predvideva ustanovitev posebne meddržavne komisije, ki bo zadolžena za iskanje priložnosti za gospodarsko sodelovanje.

Ministra sta ugotavljala, da je največ zanimanja za sodelovanje na področju energetike. Albanski

minister Ruli je poudaril, da je veliko neizkoriščenih priložnosti, ki bi utegnile gospodarsko tesneje povezati obe državi, in izrazil svojo naklonjenost do tujih investicij. Albanija bi bila po njegovih besedah vesela slovenskega sodelovanja tudi na področjih

farmacije, storitev in gradbeništva. Interese za investiranje v Albaniji poleg Slovenije čedalje bolj izkazujejo tudi Hrvaška, Češka, Bolgarija in Turčija.

Slovenski gospodarski minister je na srečanju poudaril, da gospodarsko sodelovanje med dr-

žavam za zdaj še ni navdušujoče, saj ima Slovenija visok presežek v blagovni menjavi z Albanijo, neugodna pa je tudi struktura uvoza iz Albanije. Dejal je še, da so slovenske investicije v Albaniji zanemarljive, vendar si obeta izboljšanje stanja v prihodnosti, ko je pričakovati predvsem investicije v bančništvu, gradbeništvu, turizmu, živilsko-predelovalni industriji, energetiki in tudi na drugih področjih.

Vsekakor so dobri politični odnosi med Slovenijo in Albanijo odločilen dejavnik in podlaga za uspešno gospodarsko sodelovanje med državama. Vizjak je na srečanju omenil nedavni podpis stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma Albanije z EU, ki lahko veliko pripomore k ure-

V Tirani se je slovenska delegacija srečala z najvišjimi albanskimi predstavniki.

janju gospodarskih in političnih razmer v državi. Vizjak je Rulija med drugim seznanil s slovenskimi izkušnjami ob približevanju EU in stališčem Slovenije glede prilagajanja zakonodaje in priprave gospodarskih družb na izzive konkurenčnega okolja v EU. Kot ključno je poudaril, da se vzpostavi stabilno, predvidljivo in nediskriminatorno poslovno okolje.

Albanski in slovenski gospodarstveniki so seveda pozdravili podporo krepitvi sodelovanja med državama. Pri tem so opozorili predvsem na težave s pridobivanjem vizumov, ki jih imajo albanski poslovni partnerji slovenskih podjetij pri prodoru na slovenski trg. Pridobivanje vizumov je namreč dolgotrajen in zapleten postopek, saj jih je mogoče pridobiti le na pet ur vožnje (v eno smer) oddaljenem slovenskem veleposlaništvu v Skopju ali na konzulatu v Podgorici.

Obisk pri predsedniku vlade

Minister Vizjak se je srečal še z albanskim ministrom za turizem, kulturo, mlade in šport Bujarjem Leskarjem ter ministrom za javne

Minister Andrej Vizjak in albanski minister za gospodarstvo Genc Ruli

zadeve, transport in telekomunikacije Lulzimom Basho. Svoj obisk je sklenil pri albanskem predsedniku vlade Saliju Berishi. Pogovori so tekli predvsem o problematiki postopka za pridružitve Albanije EU. Vizjak je poudaril, da mora Albanija po podpisu stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma z EU 12. junija letos nadaljevati postopke za pridružitve uniji. Dejal je, da Albanija že nekaj časa stopa po poti odprte, transparentne in evropsko usmerjene politike, kar je po njegovi oceni tudi edina pot, po kateri se lahko stabilizirajo politične in gospodarske razmere v tem delu Evrope. Slovenija želi biti po Vizjakovih besedah tako kot doslej partnerica Albaniji in ji pomagati. Tako je Berishi med drugim pojasnil, da lahko Albanija še pred vstopom v EU uporabi nekatere ukrepe davčne politike, ki Sloveniji kot članici unije niso več dovoljeni.

Vizjak je še enkrat poudaril, da si Slovenija želi narediti vse, da se proces združevanja nadaljuje in da se ta del Evrope kar najhitreje ekonomsko prilagodi

EU. V prvi fazi približevanja Albanije Evropski uniji se bo država posvetila predvsem domačim reformnim procesom. Pri tem jo čaka veliko dela. Evropska unija med drugim Albanijo poziva k izboljšanju javne administracije, reformi pravosodja, izboljšanju pogojev za neposredna tuja vlaganja, okrepitevi boja proti organiziranemu kriminalu in korupciji ter zagotavljanju svobode medijev.

Albanija – dežela priložnosti?

Sodelovanje slovenskega gospodarstva z albanskim je nerazvito in neizkoriščeno, a se v zadnjih letih krepi. Omejeno je predvsem na blagovno menjavo, pri čemer pa ima Slovenija velik trgovinski presežek. Podatki državnega statističnega urada kažejo, da je celotna vrednost blagovne menjave med državama lani znašala 20,4 milijona evrov, kar je za 23 odstotkov več kot v letu 2004.

Slovenija je v Albanijo izvozila za 18,4 milijona evrov blaga, uvozila pa ga je za 1,9 milijona evrov. Blagovna menjava med Slovenijo in Albanijo se je v prvih dveh mesecih letošnjega leta še okrepila. Znašala je 5,4 milijona evrov, pri čemer se je slovenski izvoz v Albanijo več kot podvojil in je znašal 4,9 milijona evrov, vrednost uvoza pa je bila za 76,5 odstotka nad doseženo vrednostjo uvoza v istem lanskem obdobju. Največji delež izvoza blaga iz Slovenije v Albanijo predstavljajo zdravila, televizijski sprejemniki, pripravki za lase, nepremazni papir in karton, denaturirani alkohol, elektrotermični gospodinjinski aparati, pralni stroji in hladilniki. Slovenija na drugi strani iz Albanije uvozi največ ferozlitin, surovega aluminija in papirnih ali kartonskih odpadkov. Izboljšuje se tudi menjava storitev. Vrednost storitev je bila lani za 50 odstotkov večja kot v letu 2004. Slovenija je v Albanijo izvozila za 2,7 milijona evrov storitev, uvozila pa jih je za 2,4 milijona evrov. Slovenija v Albanijo izvažajo ▶

Plin za vžigalnike

Počitek v senci

Vedno z vami

Od zajtrka do romantične večerje. Od klepeta ob kavici ali čaju do veselega druženja s prijatelji. Od malice na hitro do poslovnega kosila. Skoraj vedno smo z vami in veseli smo, ko nas imate za samoumevne.

Začimbe, žitni izdelki, voda in brezalkoholne pijače, otroška hrana, kava, čaji, paštete in raguji, vloženo sadje in zelenjava ... 1001 cvet, Barcaffe, Cockta, Donat Mg, Jupi, Čoko in Čokolešnik, Bebi, Zlato polje, Maestro, Argeta ... Naše uveljavljene blagovne znamke so razlog, da samozavestno zremo v prihodnost - z vami.

DROGA KOLINSKA

www.drogakolinska.si

Veliko objektov v Tirani je zelo zanemarnjenih.

Razlike med revnimi in bogatimi so ogromne.

V Tirani je že veliko novih luksuznih stavb.

► predvsem transportne storitve, potovanja ter komunikacijske in druge poslovne storitve. Albanija sicer še vedno sodi med najrevnejše države v Evropi, vendar si močno prizadeva postati privlačna partnerica za tuje naložbe. Približno 6-odstotna gospodarska rast v letu 2005 kaže opazen napredek in po prepričanju državnega političnega vrha vidi svojo prihodnost v EU.

Hiter razvoj Albanije Ameriška Centralna obveščevalna agencija (CIA) je lani objavila krajšo javno primerjalno analizo dveh balkanskih držav – Srbije in Albanije. Srbija se razprostira na 102.350 kvadratnih kilometrih, medtem ko je Albanija v primerjavi z njo znatno manjša – razprostira se na 28.748 kvadratnih kilometrih. Srbija je imela julija 2005 10.829.175 prebivalcev, medtem ko jih je Albanija štela 3.563.112. Ob primerjavi obeh držav so analitiki CIA navedli nekaj pomembnih opazanj, kar se tiče gospodarske uspešnosti prve in druge. Po tej analizi se Albanija razvija dvakrat hitreje kot Srbija. Albanija ima v primerjavi s Srbijo manjši delež brezposelnosti in večjo rast pro-

izvodnje. Razlike se kažejo tudi v dohodkih državljanov obeh držav; dohodek na posameznika je v Albaniji opazno večji kot v Srbiji. Analiza navaja tudi slabosti obeh držav na gospodarskem področju; Srbija ima kroničen problem brezposelnosti, pestijo jo predvsem slaba zakonska ureditev lastništva in oteženo privabljanje tujih investicij. Na drugi strani Albanija razpolaga z energijskim primanjkljajem in zastarelo infrastrukturo, ki prav tako otežujeta prihod investicij iz tujine. Brezposelnost v Srbiji je bila kar 31,6-odstotna, medtem ko je bila v Albaniji le 14,4-odstotna. Inflacija v Srbiji je bila 15,5-odstotna, medtem ko je bila v Albaniji le 2,5-odstotna. Srbiji je imela 4-odstotno rast BDP, Albanija pa 6-odstotno. Investicije v Srbiji predstavljajo 14,2 odstotka, v Albaniji pa 22,6 odstotka BDP. Iz raziskave je torej razvidno, da je Albanija glede na Srbijo v prednostnem položaju.

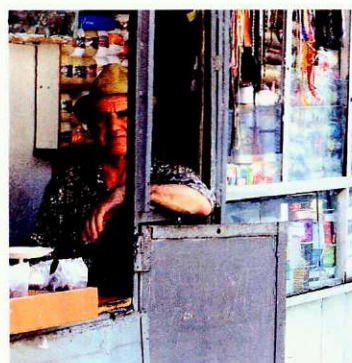
Albanija je vsekakor gospodarsko zelo uspešna in hitro rastoča država. Pri tem seveda ne gre zanemariti, da je visoka rast v precejšnji meri posledica dejstva, da je država začela z zelo nizkega razvojnega zaletišča, s katerega je mnogo lažje hitro rasti kot z visoke razvojne začetne pozicije. Vendar kljub temu ostaja dejstvo, da imajo Albanci izjemno željo po napredku in se v največji meri prav zato razvijajo veliko hitreje kot nekatere bližnje države. Če bo Albaniji uspelo urediti nekatere problematične notranje-politične zadeve in se prilagoditi standardom Evropske unije, bo njena zgodba o uspehu toliko večja in trajnejša. **D**

Albanska infrastruktura potrebuje vlaganja.

Dobro založena ulična trgovina - kot na Divjem zahodu

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

RADIO VELENJE

žito
Okus po dobrem

Žito d.d., Šmartinska 154, 1529 Ljubljana

žito
Okus po dobrem

Žito d.d., Šmartinska 154, 1529 Ljubljana

Grisini so nepogrešljiv prigrizek za vsako zabavo!

Grisini
with sesame seed
Grisini avec
Graines de Sesam
Grisini med sesam

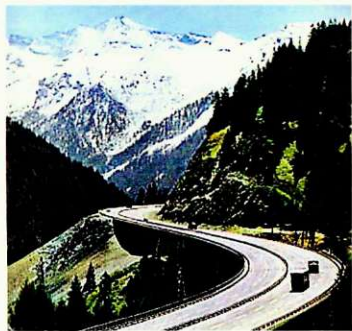
200 g

Mafijci za zapahi

Italijanske oblasti na Siciliji so v obsežni policijski operaciji aretirale 52 oseb, osumljenih povezav z mafijo in izsiljevanja. Med njimi so tudi voditelji 13 mafijskih družin. Operacija Gotha je bila plod dolgotrajne preiskave, med katero je tožilstvo razkrilo strukturo palermske mafijske zveze. Vsi aretirani mafijski šefi so bili v preteklosti že obsojeni zaradi organiziranega kriminala in so tudi odslužili svoje kazni, po izpustitvi iz zapora pa so spet prevzeli vajeti v svojem poslu. Preiskava je razkrila tudi povezave med podjetniki in politiki ter mafijskimi celicami. Zaporni nalogi so bili izdani na podlagi informacij, zbranih s pomočjo prisluškovanja v neki garaži v Palermu, kjer so se redno dobivali mafijski šefi, in na podlagi informacij iz dokumentov vrhovnega šefa Cose nostre Bernarda Provenzana, ki so ga po 40 letih delovanja aretirali 11. aprila.

Evrovinjeta Avstrija je uveljavila direktivo o plačilu cestnin za tovornjake na velikih avtocestnih oseh, t. i. evrovinjeto. Dejansko je evrovinjeto EU uvedla že leta 1999, vendar le za tovorna vozila nad 12 tonami, medtem ko nova direktiva EU določa, da z letom 2012 z nekaterimi izjemami postane obvezna za tovorna vozila

od 3,5 ton dalje. Nadalje direktiva članicam dovoljuje, da cestnino pobirajo tudi na cestah, ki niso del čezevropskega prometnega omrežja, vendar pa so vzporedne z njim in zato ključnega pomena za upravljanje prometnih tokov. Članice se, kot določa direktiva, same odločajo, ali uvajajo cestnino in na katerih delih. V cestnino lahko država vključi tudi stroške graditve infrastrukture.

Zemeljski plin Po sporu z Ukrajino glede zemeljskega plina v začetku tega leta je ruska energetska družba Gazprom opozorila na morebitne težave s preskrbo Evrope z zemeljskim plinom tudi v prihodnji zimi. Da bi pozimi zagotovili nemoteno preskrbo, bi morala Ukrajina kot najpomemb-

nejša tranzitna država uskladičiti približno 16 milijard kubičnih metrov plina. Doslej ga je Kijev v svoje podzemne rezervoarje načrpal le približno tri milijarde kubičnih metrov. V Gazpromu so hkrati napovedali, da bodo v tem letu izvoz zemeljskega plina v Evropo povečali za štiri milijarde, na 151 milijard kubičnih metrov.

Uresničena želja Josefina Belasco, babici iz San Francisca, se je

uresničil življenjski sen, saj je v 98. letu postala maturantka. Stara gospa je na podelitvi mature tako kot vsi drugi nosila tradicionalno togo in čepico. Belascova, ki se je rodila leta 1907 v

italijanski Kalabriji, je s starši emigrirala v ZDA, ko je bila stara 18 let. Gimnazijo je opustila, ko je njena starejša sestra zbolela. Da bi pomagala družini, se je zaposlila v neki zavarovalnici in se po 36 letih dela upokojila.

TUJI TISK

Der Tagesspiegel

Vezni člen

Predniki sodobne race so živeli večinoma na vodi, kar so potrdili kitajski in ameriški raziskovalci, potem ko so našli ostanke takšnega ptiča na severozahodu Kitajske. Dobro ohranjene ostanke race Gansu yumenensis datirajo po vsej verje-

tnosti v obdobje krede in so stari od 105 do 115 milijonov let. Verjetno je imela prazgodovinska rasa prav takšne navade kot sodobne race, čaplje in štoklje, meni Gerald Harris, glavni palentolog iz Collea-ga Dixie v Utahu. Kitajska najdba bo zapolnila vrzel na filogenetskem drevesu in potrdila teorijo, da so se predniki sodobnih ptic potapljali za hrano, preden so se preselili na kopno. Najdba je vsebovala tudi povsem ohranjene kolenske sklepe in plavalno kožico. Sočasno s to vrsto rac je v zraku dominirala čisto druga vrsta ptičev, tako imenovani protiptiči, ki so izumrli skupaj z dinozavri pred 65 milijoni let. Zdaj je treba najti odgovor na vprašanje, zakaj so izumrli in zakaj so predniki sodobnih ptičev preživeli.

Die Presse

Milijonarji

V ekonomskem besednjaku se tako imenujejo osebe z visokim čistim kapitalom. To so zasebni investitorji, katerih kapital znaša več kot milijon ameriških dolarjev, brez nepremičnin, ki jih imajo v lasti in v njih živijo. Število takšnih ljudi se

povišuje: na vsem svetu jih je 8,7 milijona, kar za 6,5 odstotka več kot lani. O tem prča poročilo o svetovni blaginji, ki sta ga pripravili raziskovalni agenciji Capgemini in Merrill Lynch. Še več – za 10 odstotkov je naraslo število tistih, ki imajo premoženje v vrednosti več kot 30 milijonov dolarjev. Takšnih ljudi je na planetu 85.400. Največ milijonarjev, 2,9 milijona, živi v ZDA in v Kanadi. V Evropi je takšnih 2,8 milijona, pri čemer jih 67.700 živi v Avstriji. Res pa je tudi, da čedalje manj Evropejcev pride v krog bogatašev, saj se je lani njihovo število povečalo samo za 4,5 odstotka. V Aziji in na območju Tihega oceana število bogatašev, ki jih je 2,4 milijona, narašča veliko hitreje, samo lani za 7,3 odstotka.

Umaknil se bo Soustanovitelj računalniškega velikana Microsoft in najbogatejši človek na svetu, 50-letni Bill Gates, je sporočil, da se bo v dveh letih poslovil od aktivne vloge v podjetju in se posvetil dobrotelnim dejavnostim. Ob napovedi slovesa je Gates, ki bo še naprej ostal predsednik podjetja, zatrdil, da ne dvomi o svetli pri-

hodnosti Microsofta. Gates, čigar osebno premoženje revija Forbes ocenjuje na 50 milijard dolarjev, je leta 2000 skupaj z ženo ustanovil dobrotelni sklad Bill in Melinda Gates, ki je z 29,1 milijarde dolarjev premoženja danes največji na svetu. Podjetje Microsoft je ustanovil skupaj s prijateljem Paulom Allenom leta 1975.

V čast kraljice Vojaško parado, s katero so v Londonu zaznamovali 80. rojstni dan britanske kra-

ljice Elizabete II., si je ogledalo več tisoč ljudi, med njimi veliko turistov. Kraljica se je s svojim možem princem Phillipom na parado pripeljala v kočiji, ki so jo vlekli beli konji, oblečena pa je bila v vijoličast kostim s klobukom iste barve. Tudi Phillip se je odločil za bolj izstopajoče barve, saj si je za to priložnost nadel svetlo rdečo uniformo kraljeve garde. Kraljica je svoj rojstni dan v družinskem krogu praznovala že 21. aprila, z junijsko parado pa je zaznamovala uradni rojstni dan britanskih monarhov, ki jo zaradi boljših vremenskih obetov tradicionalno organizirajo na eno od junijskih sobot.

Več kriminala Na ulice New Orleansa se vračajo pripadniki nacionalne garde in državne policije, saj se nasilje in kriminal v mestu povečujeta. Po lanskem

uničujočem orkanu Katrina živi ta čas v New Orleansu samo polovica od skoraj pol milijona ljudi, kolikor jih je živelo v mestu avgusta lani. Policijske sile štejejo okrog 1.400 mož, pred orkanom pa jih je bilo okrog 1.800. Večji del mesta je še vedno neprimeren za bivanje in v te predele se hitro vrača kriminal. V mestu so letos

našteli 53 umorov in nasilje bo marsikaterega begunca odvrnilo od vrnitve domov.

Poletni solsticij

V Stonehengeu, megalitskem spomeniku iz starejše bronaste dobe na jugu Anglije, je letošnji sončni vzhod na najdaljši dan v letu pričakalo okoli 17.000 ljudi. Obiskovalcev je bilo nekoliko manj, kot so pričakovali, saj je praznovanje, ki se začne že dan prej in traja vso noč do sončnega vzhoda, letos nekoliko pokvarilo slabo vreme. Spomenik, ki ga sestavljata dva koncentrična kroga ogromnih kamnitih kamnov, je vsako leto prizorišče praznovanj ob poletnem solsticiju. Praznovanje pritegne predvsem privrženice starih poganjskih kultov, zanimivo pa je tudi za turiste in druge radovedneže. Obiskovalci prve sončne žarke na najdaljši dan v letu sicer pričakajo s petjem, glasnim ploskanjem, ob zvokih bobnov, letos pa je bilo po navedbah nekaterih obiskovalcev ozračje bolj umirjeno.

Vir: STA

TUJI TISK

Handelsblatt

Alternativna nafta

Evropska skupnost in ZDA širita svoje strateško partnerstvo. V prihodnje Američani in Evropejci načrtujejo še tesnejše sodelovanje ne le v zunanji politiki, ampak tudi glede energetskih vprašanj in boja s svetovnimi

podnebnimi spremembami. Poleg tega načrtujejo oživitve tržnih pogajanj glede liberalizacije pogojev mednarodne trgovine. To so na vrhu EU – ZDA potrdili predsednik George Bush, avstrijski kancler in sedanjí predsedujoči EU Wolfgang Schäussel. Ta vrh je postal prvo srečanje po transatlantskem premirju lanske leto. Takrat je Bush z velikim pompom prispel v Bruselj, da bi obnovil odnose z EU, ki so se sklali zaradi spora glede vojaškega posredovanja v Iraku. Med triurnim posvetom je Bush izjavil, da nesoglasja še vedno obstajajo in da sta vojna v Iraku in škandal v zvezi z zaporom za vojne ujetnike Guantanamo precej prizadela ugled ZDA.

The Wall Street Journal

Na evropski trg

Rusko podjetje Gazprom je v preteklih tednih podpisalo vrsto sporazumov, ki širijo njegovo navzočnost na evropskih trgih, in to je znamenje, da potrebe po plinu spremlja strah, povezan z rastjo odvisnosti od ruskih dobav plina.

Namestnik generalnega direktorja Gazproma Aleksander Medvedev je ta teden po podpisu 20-letne pogodbe z dansko državo družbo DONG Energy A/S, ki bo ruski plin dostavljala na danski trg od leta 2011, izjavil, da je to njihov najboljši odgovor na vprašanje varnosti dostave. Januarska kriza je pretresla mnoge v Evropi in sprožila val izjav, da Rusija uporablja energetske vire za izvajanje političnega pritiska na prozahodno ukrajinsko vlado in za pozive Evropi, naj zmanjša odvisnost od ruskega goriva. Moskva je situacijo zaostrela aprila, ko je zagrozila, da se bo preusmerila na azijski trg, če bodo evropske vlade bojkotirale poskuse Gazproma, da bi prišel na trg preskrbovalnih mrež v Evropi.

INTERVJU

Dr. Igor Grdina

Jezik je več kot le sredstvo za sporazumevanje

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Igor Grdina se je rodil leta 1965. Po študiju na Filozofski fakulteti v Ljubljani je vpisal diplomski študij in doktoriral kar dvakrat: prvič s tezo *Avtobiografska književnost pri Slovencih v dvajsetem stoletju*, drugič pa s tezo *Zgodovinske podobe meščanske kulture na slovenskem Štajerskem v XIX. stoletju*. Je redni profesor starejše in novejše književnosti na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani ter raziskovalec na Inštitutu za kulturno zgodovino Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, občasno predava tudi v tujini. Njegov raziskovalni opus je zelo obsežen, saj obsega več kot 500 enot, napisal je tudi 10 znanstvenih monografij. Med njegovimi knjigami je zelo znana *Poti v zgodovino*, ki tematizira aktualna teoretična in praktična vprašanja zgodovinske vede v slovenskem prostoru.

Na svetovnem spletu sem zasledil vašo izjavo, da ste »zaradi spleta najnesrečnejših okoliščin na časnem delu v slovenistiki«. Kaj ste hoteli s tem reči?

Želel sem reči, da smo dejansko vsi na časnem delu onstran večnosti, hkrati pa sem hotel povedati, da razmere v slovenistiki niso rožnate. Slovenistika je znanstvena disciplina, ki ima imenitno preteklost, problematično sedanjost in negotovo prihodnost. Preteklost zaznamujejo velika imena, od Kopitarja prek Miklošiča in Prijatelja do Ramovša. Sedanjost pa je na trhljih nogah, ker delo v tej veji znanosti ni kdove kako spoštovana vrednota. Bolj šteje to, kakšni avtoriteti je kdo privržen, medtem ko rezultati raziskovalnih prizadevanj niso cenjeni. Sam sem bil npr. razglašen za družbeno škodljiv pojav, ker rojstvo slovenskega knjižnega jezika razlagam drugače kot samozvani »jezikoslovci vodniki«.

Menda ste znani po izvirnih idejah, ki »znajo zaradi svoje nenavadnosti povzročiti hudo kri in ostre polemike med kolegi, ter da ste s svojim raziskovalnim delom na slovenistični strukturalistični lingvistični sceni dvignili ogromno prahu in naleteli na mrzel sprejem in oviranja«. S katerimi tezami ste doslej najbolj razburjali?

Predvsem je sloveniste razhudila moja razlaga nastanka našega knjižnega jezika. Tu se

po mojem mnenju ne soočamo s preprostim zapisom kakega govora, ampak gre za ustvaritev nove strukture, ki je bila že ob svojem začetku popolnoma primerljiva s knjižnojekovnimi strukturami jezikov sosednjih dežel, razvijajočih se več stoletij. To je osrednji in največja dosežek. V slovenskem knjižnem jeziku je bilo že ob njegovem rojstvu mogoče izraziti domala vse. To navsezadnje dokazuje tudi kontinuiteta našega knjižnega jezika, ki je brez kakšnih hudih prelomov zdržala od 16. stoletja do danes. Na Hrvaškem so npr. v 19. stoletju knjižni jezik radikalno spremenili.

Kakšne ovire ste potem doživljali?

Malo je bilo polemik z mojimi mislimi, precej pa pritlehnih poskusov diskreditacij. Navsezadnje sem na ljubljanski Filozofski fakulteti doživel celo izključitev iz vseh projektov in raziskovalnih programov – in to v letu, ko sem kot gostujoči profesor predaval na dunajski univerzi.

V mesečniku *Ampak* ste januarja letos zapisali, da je zgodovina v kleščah stroke. Kaj to pomeni?

Zgodovina je znanstvena disciplina. Ve se, kako se v njej pride do neoporečnih raziskovalnih rezultatov. Stroka pa uveljavlja voluntaristične (ne)kriterije od primera do primera. Sam imam npr. po merilih uspešnosti Agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije najvišje število točk med zgodovinarji. Naslednji v vrsti zaostaja za mano približno za eno petino točk. Kljub temu ne smem biti v nobeni programski skupini. Lani nisem smel dobiti niti mladega raziskovalca. Dolgo mi ni bilo dovoljeno imeti nobenega projekta. To pomeni, da znanstveni rezultat ne odpira vrat, ampak nekaj drugega.

V teh dneh praznujemo petnajsto obletnico osamosvojitve Slovenije oziroma slovenske državnosti. Kam dejansko segajo korenine slovenske državnosti? Je to morda leto 1848?

Na neki način čisto gotovo, saj se takrat pojavi ideja, da bi bili vsi Slovenci združeni v eni upravni enoti, v Zedinjeni Sloveniji ozi-

roma v Slovenskem kraljestvu. A ta ideja ima tudi predzgodovino. V sodobni historiografiji so tako ali tako v ospredju raziskovalnega zanimanja procesi, ne pa posamični bolj ali manj prelomni dogodki. Vsak dogodek ima sto vzrokov in tisoč posledic. Zgodovina ni veriga, v kateri se ena posledica navezuje na en vzrok. V tej perspektivi gre videti tudi rojstvo slovenske države.

A ostanimo malce pri njeni predzgodovini. Najprej se ideja slovenske enotnosti pojavi v kulturni sferi, nato preide v politiko. Leta 1918 se pri Milku Brezigarju pojavi še vizija slovenskega narodnega gospodarstva. Prej je ni. Če dogajanja opazujemo skozi daljše obdobje, pridemo do globljega razumevanja. V načelu pa menim, da mora slovenski narod kot skupnost relativno majhnega števila pripadnikov pazljivo zbirati energije in moči ter jih usmerjati k skrbno izbranim ciljem. Kvantitativno močnejši narodi lahko brezskrbneje razpršujejo svoje sile za doseganje množice ciljev.

O temeljih slovenske države se pogosto razpravlja. Mnogi kot glavni temelj postavljajo NOB, s katerim naj bi se Slovenci iz ljudstva razvili v narod, kar je bilo nekakšno »uradno« stališče zgodovinarjev do padca komunističnega režima. Je tovrstna teza preveč drzna?

Mislim, da je. Po mojem mnenju gre za rezultat dolgotrajnejših procesov. Slovenska skupnost se najprej oblikuje v jezikovni sferi, šele kasneje postavi svoje politične zahteve. Ščasoma seže tudi na druga področja, ker mora imeti vse veje življenja na neki način »pokrite«. Vsega tega v štirih letih ni mogoče narediti. Vsekakor ne gre prezreti slovenskega dežela v kraljevski Jugoslaviji. Slednja se je najprej imenovala Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev – ne gre pa pozabiti na Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov jeseni 1918. Že ime torej poudarja tudi vlogo Slovencev. Tudi položaj v Avstriji ni bil tako neugoden, kot se marsikdaj misli – čeprav Slovenci nikoli niso bili miljenčki dunajske politike. Habsburška monarhija gotovo ni bila vzor demokracije, toda šteti staro Avstrijo za »ječo narodov« je le malo pretirano. Nemci so res imeli v njej prvo

► besedo, toda tudi drugi narodi so dobili možnost razvoja in uveljavitve. Baski, Katalonci ali Bretonci v Španiji oziroma Franciji podobnih možnosti niso imeli.

Prav v zvezi z NOB se pogosto govori o »revidiranju« oz. »popravljanju zgodovine«.

Zgodovina je pravzaprav vedno nekakšna revizija. Če bi se dala napisati »od sedaj na vekomaj«, bi se nihče ne prepiral o njej. Zgodovinarji so zmerom na novo tematizirali preteklost in problematizirali že uveljavljene »večne resnice« oziroma »samoumevnosti«. Zgodovina pač ni eksperimentalna veda, ko zmešaš določene elemente in v podobnih okoliščinah dobiš enak rezultat. Ko recimo biolog govori o človeku, nima v mislih konkretnega posameznika, ampak splošne značilnosti vrste živih bitij. Ko pa jaz npr. govorim o Churchill ali Titu, imam v mislih konkretnega človeka. In v tem pogledu je zgodovina čisto posebna disciplina. Vsak opazovalec razume preteklost v skladu s svojim mišljenjem, izkušnjami in moralo. Ko dva človeka obravnava isto dogajanje, ga – če sta iskrena – nujno opišeta nekoliko različno.

Kakšna je sicer razlika med pojmi narod, nacija, ljudstvo?

Odgovor je odvisen od tega, v kateri miselni tradiciji se postavlja vprašanje. Enotne terminološke rešitve, ki bi veljale za vse civilizacijske kroge, ne bomo našli. V našem prostoru je nacija narod z državo. Narod je praviloma širši pojem in ni vezan na državljanstvo. Slovenci smo kot narod dandanes dejansko planetarna skupnost. Ljudstvo je skupnost ljudi, ki jo povezuje pripadnost isti tradiciji. Seveda pa so mogoča tudi drugačna pojmovanja.

Če se vrneva k slovenski državnosti: je mogoče iskati kontinuiteto s Karantanijo kot prvo državo? Med predlogi za slovenski grb, o čemer bova govorila v nadaljevanju, se je pojavljal tudi karantanski klobuk.

Če prav razumem, gre za klobuk, ki ga je nosil koroški vojvoda. O njegovih povezavah – bodisi simbolnih, bodisi kakšnih drugih – s sedanostjo žal ne vem dosti. Sicer pa prav sedaj s prof. Štihom v Novi reviji razpravlja o slovenski zgodnjerednjeveški zgodovini. Po mojem mnenju je treba opazovati probleme kontinuitete v širokem časovnem loku, pri tem pa ne smemo zanemarjati niti centrifugalnih niti centripetalnih sil(nic). Nihče pa ne more zanikati, da so slovenske zgodovinske dežele izšle iz t. i. Velike Karantanije.

Kako pa sicer ocenjujete naš politični razvoj v zgodovini? Je mogoče sedanjo politično razdeljenost primerjati s tisto pred drugo svetovno vojno?

Zgodovina tako ali tako vedno temelji na primerjavah. Šele na tej podlagi dobimo neko

mero vrednosti. Na površini velikokrat naletemo na neverjetne podobnosti, toda to je lahko tudi zavajajoče. Kar zadeva politično zgodovino, je vsekakor nekaj vprašanj, na katera imamo Slovenci zelo različne odgovore. V tem nismo nič posebnega. Navsezadnje se tudi Francozi še vedno prepirajo o svoji revoluciji. Kitajski državnik Chu En Lai je na vprašanje, kako ocenjuje francosko revolucijo, odgovoril: »Prezgodaj je še za sodbo o tem.« Pa je tedaj od francoske revolucije minilo že več kot 150 let.

Na splošno bi rekel, da Slovenije ni dobro šteti za otok; dogajanje na naših tleh je treba opazovati v makroregionalnem in kontinentalnem okviru. Brez tega ne bomo prišli do posebej pametnih sklepov, zlasti ne o dogajanju, ki se mu pravi druga SVETOVNA vojna. Na drugi strani pa se je treba zavedati, da v letih 1941–1945 Slovenija ni vsa doživela iste usode. Nobene nianse na mozaiku zgodovine ne smemo prezreti. Pri političnih strankah bi razlikoval formalno in vsebinsko kontinuiteto. Ker se danes Slovenci soočamo s popolnoma novimi vprašanji in konteksti (Evropska zveza, postindustrijska epoha), so dejanske povezave s preteklostjo oziroma tradicijo šibke.

Kako gledate na državljansko zavest Slovencev?

Gotovo se razlikuje od državljanske zavesti kje drugje. Ponekod dajejo veliko na zunanja znamenja, na grbe, zastave in himne, pri nas pa je vse bolj ponotranjeno. So pa zato med Slovenci žive druge značilne navade – recimo petje.

Tudi vloga kulture pri konstituiranju slovenskega naroda je izjema. Ideje za slovensko državnost so bile najprej razvite v pisateljskih krogih. Anton Novačan in Božo Vodušek sta med letoma 1920 in 1930 prva postavila zah-

tevo po slovenski državi. O tem se zelo malo ve. Takrat države – značilno – ni zahteval kakšen politik, gospodarstvenik ali znanstvenik. Tudi leta 1989 je Majniško deklaracijo prebral pesnik Tone Pavček, ne pa direktor kakšnega koncerna ali makroekonomist, ki ima odgovore na čisto vsa interna in eksterna vprašanja. Sicer pa je kar nekaj narodov, ki so nam podobni; Čehi, Litovci ali Finci so prav tako zelo navezani na svojo kulturo. Obstajajo pa narodi, ki jih konstituira politična moč ...

Za slovensko zastavo in grb je bilo že dostikrat slišati, da sta neustrezna. Kakšni simboli bi lahko po vašem mnenju zastopali Slovenijo? Prej sem omenil karantanski klobuk ...

Grbi in zastave niso srajce ali gate, ki jih menjamo vsak dan. Sedanja slovenska zastava je v temelju takšna, kot se je pojavila v času rojstva ideje Zedinjene Slovenije. Izhaja iz barv kranjskega deželne grba. Dokler se čuti pripadnost temu simbolu, ne vem, zakaj bi morali razmišljati o njegovi zamenjavi. Navsezadnje so pod temi znamenji ljudje tudi umirali. Državni simboli niso problem dizajna, ampak vprašanje pomena in smisla. Tudi ustava se ne menjuje vsak mesec. Puškin ne pravi zaman: »Navada je države duša.«

Kaj pa lipov list?

Lipov list s cvetom je bil jasno prepoznaven slovenski simbol že ob koncu prve svetovne vojne. V tistem času je bil nemški simbol hrastov list z želodom. Ob lipovem listu je bil leta 1918 simbol Slovencev tudi zimzelen. Lipa simbolizira nežnost, zimzelen pa trdoživost. Naši predniki so očitno poudarjali svoj karakter in izkušnjo zgodovine (oziroma natančneje: lastno razumevanje tega dvojega). Tudi v zadnjih letih Jugoslavije je bil lipov list

Grbi in zastave niso srajce ali gate, ki jih menjamo vsak dan.

pomemben simbol; v preostalih delih Jugoslavije je bil tedaj deležen precej srdite pozornosti. Smo pa zamenjali, recimo, himno. Prej je bila dolga desetletja slovenska narodna himna Jenkova pesem »Naprej«. Toda menjava himne je potekala brez kakega hudega pretresa; izvršila se je z nekakšno aklamacijo.

Ime naše države se zdi nekako samoumevno, pa ni čisto tako. Odkod sploh izvira ime Slovenija?

Slovenija je dežela Slovencev. Pravzaprav bi težko našli kakšno drugo ime. Še v začetku 20. stoletja smo bili razdeljeni na zgodovinske dežele (Koroška, Kranjska, Štajerska, Goriška, Trst, Istra). Značilno je Josip Vošnjak

tedaj o Zedinjeni Sloveniji pisal kot idealu, ki je nekaka uteha v življenju rodoljubov: vanjo je treba verjeti, četudi kaže, da v realnem življenju nikoli ne bo zaživela. Toda slovenska ideja je bila produktivna utopija – za utopije pa je že Ivan Cankar dejal, da imajo to čudno lastnost, da se pogosto uresničijo.

Ce se prav spomnim, je Slovence prvi omenil Primož Trubar v času, ko se je govorilo o Kranjcih, Štajercih ...

Imate prav. Prva slovenska knjiga se začneja z »Lubi Slovenci«. Izraz pa je verjetno precej starejši. Trubar je prvi, ki ga zapisuje. Zanj je povsem naravno, da govori o Slovencih, kar pomeni, da je bilo to poimenovanje tedaj že utrjeno.

Nekje ste zapisali: »Trubar ni zapisal slovenskega jezika. On si ga je izmislil.« Je torej mogoče šteti Trubarja za začetnika slovenskega jezika?

Kar zadeva slovenski knjižni jezik, je to res. Do Trubarja tradicija slovenskega knjižnega jezika v spomenikih pismenstva ni izpričana.

Kaj pa recimo Brižinski spomeniki kot najstarejše zapisano pričevanje slovenskega jezika?

V Brižinskih spomenikih je eno mesto, ki ne more biti tolmačeno v nobenem drugem kontekstu kot v slovenskem – to je beseda sodit. Drugje so dvoumnosti. Sicer pa je v Brižinskih spomenikih komaj 6 odstotkov besedišča, ki ni izpričano v katerem od slovenskih narečij. Z Brižinskimi spomeniki ni nič drugače kot s prvimi dokumenti drugih jezikov. Italijani se ob Carti di Capua iz 10. stoletja soočajo s podobnimi problemi kot Slovenci ob Brižinskih spomenikih. Jezik se pač nenehno spreminja; Ivan Prijatelj ga je posrečeno označil za »večnega mladeniča«. In potem dalje: če prebiramo Trubarja, bomo nekatere odlomke razumeli zlahka, nekatere pa težje. Podobno je tudi s teksti iz 19. in celo 20. stoletja. Kdo pa danes razume pojem »individualni poslovodni organ«, ki je eden od nageljnov v gumbnici samoupravnega socializma? (Danes temu rečemo direktor ali menedžer). Sicer pa se v svetu že dolgo ukvarjajo z jeziki posameznih epoh in dežel, npr. z jezikom tretjega rajha, francoske revolucije ali oktobrske revolucije. Pri nas bi bilo gotovo koristno preučiti lingvistično stvarnost posameznih obdobij. Jezik je namreč razkrivalec – če hočete: izdajalec – misli in nemisli.

Ob tem bi rad dodal še nekaj: spreminja se tudi nacionalna identiteta. O njej se pri nas govori kot o nečem, kar je zacementirano za vse večne čase. Mislim, da je to povsem napačno pojmovanje.

Zdi se, da je pomen besede kultura dandanes zelo zožen. Kaj dejansko zajema pojem kultura?

Spet smo pri problemu terminologije. Po nemškem pojmovanju je kultura npr. nekaj

Za narode je vizija prihodnosti, ki naj bo drugačna od sedanjosti in zgodovine, vsaj enako pomembna kot razumevanje preteklosti.

duhovnega, civilizacija pa nekaj materialnega. Toda pri nas pogosto govorimo tudi o materialni kulturni dediščini. Besede so vedno do neke mere metafore – bolj ali manj konvencionalne. Sicer pa: Kako povsem ločiti materijo od duha? Enotne terminološke rešitve najbrž ne bo nikoli. Pod kulturo razumemo predvsem ustvarjalnost, ki nas plemeniti in je zato vrednota. Do nje ni mogoče biti ravnodušen, ker v človeškem svetu zagotavlja normalnost. Vsekakor gre za zelo širok pojem – kljub temu pa vse le ni kultura.

Slovenci veljamo za majhen narod, naša država se ne more meriti z velikostjo držav sosednjih narodov. Slednji so skozi zgodovino močno pritiskali na nas. Kaj je torej tisto, kar je Slovence ohranilo do danes? Spominjam se npr. predavanja dr. Jožeta Pirjevca pred šestimi leti na študijskih dnevih Draga, ko je govoril o tem, da smo se Slovenci ohranili predvsem po zaslugi obveznega osnovnega šolstva.

Gotovo ima profesor Pirjevec v tem prav. Opozoril pa bi, da sosednji narodi niso vedno samo pritiskali na Slovence. Bila so obdobja zaostrovanja in nerazumevanja, toda tudi časi sodelovanja in medsebojne bogatitve. Za nas je predvsem pomembno to, da majhno ne pomeni malenkostno. Neobsežnost je lahko tudi prednost. Slovenec more dovolj dobro poznati celotno domovino – Nemcu ali Italijanu je pri tem, denimo, veliko težje. Mi smo lahko vedno v medsebojnem živem stiku in diskusiji. To pomeni pretok energij, ki nam omogočajo razmah. Ni mogoče reči na splošno, ali je majhnost za državo prednost ali slabost. Bi pa tu spomnil, da je Josip

Vidmar že pred drugo svetovno vojno poudaril, kako malo je bilo Atencev v antiki in Florentincev v renesansi, pa so vendar ustvarili temelje evropske civilizacije. Ni nujno, da se Slovincem kdaj posreči kaj podobnega, toda možnost za to vendarle obstaja.

Drago Jančar je zapisal, da je vsak narod velik ali majhen toliko, kolikor so v njem veliki ali majhni ljudje, ki živijo in ustvarjajo. Se v kulturnem pogledu Slovenci lahko primerjamo z večjimi narodi?

Na nekaterih ravneh gotovo – na primer na kvalitativni. Ne moremo pa pričakovati, da se bodo v Sloveniji gradili nogometni stadioni za sto tisoč ljudi. Pri nas tudi nimamo katedral iz srednjega veka, zato pa premoremo umetnostno- in duhovnozgodovinsko pomembne cerkvice. Poglavitna je vsekakor kakovost. Slovenija, na primer, v celoti producira manj kot kakšna multinacionalka, a kljub temu bi bil svet brez Slovenije osiromašen. Še več: bilo bi ga manj. Ko npr. govorimo o smiselnosti nenehnega razvijanja – ne zgolj ohranjanja! – slovenščine, nikoli ne smemo spregledovati, da je v vsakem jeziku vsebovan tudi poseben oziroma unikaten pogled na svet. Pri nas imamo na primer besedo »plevel«, v kateri je – če se ne motim – skrit isti koren kot v besedi »puliti«. V imenu rastline je potemtakem ideja, kaj se z njo napravi. Nemci imajo za to besedo »Unkraut«, kar bi se dobesedno prevajalo kot »ne-rastlina« oziroma »nekorištna rastlina«. Gre za drugačen pogled na isto stvarnost. Slovenščina je torej več kot samo sredstvo za sporazumevanje. Enako seveda velja tudi za druge jezike. **D**

Javno zdravstvo ni ogroženo

Vida Kocjan, foto: Bor Slana

Pogovor z ministrom za zdravje mag. Andrejem Bručanom

Gibanje za ohranitev javnega zdravstva namerava zbrati najmanj 100.000 podpisov in z njimi dokazati vladi, ki se zavzema za privatizacijo zdravstva, da je v svoji ideji zdravstvenih reform osamljena, smo slišali na nedavnem ustanovnem sestanku gibanja, na katerega je prišlo blizu 300 ljudi, med njimi precej znanih imen. Kaj menite o tem in nasploh o težah pobudnikov gibanja?

Z naslovom gibanja se popolnoma strinjam. Tudi nam gre za ohranitev javnega zdravstva, zanimivo pa je seveda, da ustanovitelji gibanja ne ločijo med zasebnim in državnim javnim zdravstvom ter privatizacijo v smislu lastništva. V sistemu zdravstva, ki ga zagovarja naša vlada in seveda ministrstvo, gre dejansko za javno zdravstvo. To pomeni, da tudi mi zagovarjamo javno zdravstvo, ki pa se lahko izvaja v državni ustanovi ali pri zasebniku, vendar v okviru javnega zdravstva. Torej si v tej točki nismo

nasprotni. Sta pa takšna predstaviteljev gibanja in tudi takšen naslov verjetno izbrana namenoma. Gre za zavajanje prebivalstva v tem smislu, kot da želimo javno zdravstvo s svojim načinom dela spremeniti v zasebno. V iniciativi gibanja je še nekaj popolnoma zgrešenih in netočnih trditev. Med drugim ta, da gre za neko kaotično privatizacijo, kar ne drži. Pri privatizaciji v celoti upoštevamo določila veljavnega zakona in način, kakršen je veljal ves čas doslej. Ves čas zagovarjamo tudi solidarnost. Večje solidarnosti pri zavarovanju, kot smo jo uredili z zakonom o izravnalnih shemah, sploh ni mogoče uvesti. Res je sicer, da je solidarnost v Sloveniji že dolgo deklarirana, vprašanje pa je, kako je bila izvajana. Mi jo poskušamo uvesti na realnih podlagah pri vseh zdravstvenih storitvah, ki so namenjene izboljšavi zdravja in so dostopne vsem državljanom na podlagi obstoječega zavarovanja. Pri tem pa zdravljenje nikakor ni

odvisno od materialnega stanja posameznika, saj lahko prav vsi državljani dobijo enake storitve glede na zavarovanje, ki ga imajo. Še več; s spremembo zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju želimo približno 80 tisoč zavarovancev, ki si zavarovanja ne morejo plačati, zavarovati z dopolnilnim zavarovanjem. Na vsak način je ta solidarnost še bistveno bolj izražena, tako da so te trditve popolnoma neutemeljene. Nikakor ne gre za to, da obstoječi zdravstveni sistem deli državljane v prvi in drugi red, kakor trdijo. Zdravstveni sistem moramo primerjati s sistemi po svetu in predvsem Evropi, kjer se je zasebnost izkazalo kot bistveno uspešnejše. Zdravstvo mora ostati neprofitno, je naslednja krilatica gibanja, ki je prav čudna in malo spominja na čase, za katere smo upali, da so že zdavnaj mimo. Saj ne gre za profit, ampak za to, da se na podlagi boljše realizacije ceneje in bolje dela.

Tu pa imamo velike rezerve. V enem izmed časnikov so na primer pred kratkim objavili podatke, kakšno je javno zdravstvo v evropskih državah, in videli smo lahko, da je Slovenija bolj na dnu seznama, kar je tudi posledica 10-letne odsotnosti konkurence med državnim in zasebnim javnim zdravstvom. To pomeni, da je javno zdravstvo treba bistveno izboljšati, izboljšamo pa ga lahko na več načinov. Eden je tudi ta, kakršnega zdaj predvidevamo. Potem govorijo še o nekaterih drugih stvareh; navajajo primerjavo, da gremo v smer ameriškega sistema zavarovanja, kar sploh ni res. To je popolnoma izmišljena pravljica, kakršnih smo vajeni že iz starih časov. V tem primeru navajajo neko študentko medicine iz ZDA, ki naj bi pripovedovala, kako so tam slabo zavarovani. Lahko rečem, da je sistem, kakršnega predvidevamo v Sloveniji, popolnoma drugačen od sistema v ZDA. Tudi ne nameravamo iti v to smer. Podpisniki gibanja imajo sicer vso pravico, da ga ustanovijo, vendar je večina njihovih navedb neresnična in zavajajoča.

Nevenka Lekše, predsednica sindikata zdravstva in sindikalnega varstva, ki je vodila ustanovni sestanek gibanja, je dejala, da je napočil čas, da ohranimo temeljne človekove pravice, med katere sodijo tudi zdravstvene. Ali se zdravstvene pravice spreminjajo na slabše?

Te pravice ves čas ohranjamo. Niti z eno potezo, niti z enim dejanjem doslej v času delovanja te vlade in našega ministrstva zdravstvenih pravic nismo omejevali. Nasprotno.

Mislite, da Lekšetova v gibanju zastopa interese vseh zdravstvenih delavcev?

Saj ne gre za zdravstvene delavce. Posamezniki se postavljajo bolj

v vlogu zaščitnika prebivalstva, to pa počnejo z netočnimi in zavajajočimi podatki, predvsem pa z zavajajočimi izhodišči. Če še enkrat poudarim, z naslovom gibanja se strinjamo, vsebinsko pa je popolnoma zgrešeno in zavajajoče. Na ministrstvu in v vladi niti v eni točki nismo delovali proti javnemu zdravstvu.

Zakaj pa mislite, da so gibanje sploh ustanovili, je to politično motivirano dejanje posameznikov?

Menim, da je tu politični motiv zelo velik, saj vidimo, kdo so pristopniki. V bistvu gre večinoma za opoziciji naklonjene podpisnike. Mislim, da je gibanje izrazito politično in nima nobene realne podlage v svojem okvirju, to je v svojem bistvu, kar sem rekel že na začetku.

Slišati je tudi, da se čedalje bolj delimo na bogate in revne, privatizacija zdravstva, ki jo načrtuje vlada, pa naj bi povzročila družbeno razslojevanje, zdravstvo podražila, zmanjšala dostopnost do zdravstvenih storitev manj premožnim državljanom in zmanjšala finančno varnost bolnih. Skratka, privatizacija naj bi bila komercializacija. Kako odgovarjate na takšne trditve?

Sploh ne gre za to, kar trdijo. Gre za poskus pocenitve delovanja primarnega zdravstva ob sočasnem poskusu uvajanja zasebnih investicij v zdravstvo, kar pripelje do pocenitev za državo in izboljšav sistema. Ne gre za privatizacijo v smislu lastništva, ampak gre za zasebno delo v okviru javnega zdravstva. Tu ves čas zavajajo. Še enkrat poudarjam: zavajajo prebivalce, volivce, bolnike in zavarovance. Zavajajo s trditvami, da bomo zdaj nenadoma razslojevali prebivalce. Ne gre za to. Vsi so enako zavarovani. Država bo zavarovala ljudi, ki se sami ne morejo zavarovati, ker nimajo dovolj denarja, ne pa da bodo eni bolj, drugi manj zavarovani. Denar za takšno zavarovanje smo pripravljeni dobiti v okviru zneska, ki je zdaj namenjen za zdravstvo. Ne razumem sindikatov, ki nasprotujejo temu, da bi omogočili zavarovanje socialno šibkim ljudem. A želimo narediti prav to. To smo napisali že v koalicijski pogodbi, zdaj bi to radi izvedli s spremembo zakona, pa imamo težave s sindikatom.

Kdaj naj bi država začela plačevati dopolnilno zdravstveno zavarovanje najšibkejšim državljanom?

Takoj ko bo zakon sprejet. Po našem programu bi moral biti sprejet že lani, ker pa sindikati zelo zavlačujejo dogovarjanje, sploh v zadnjem času, ko odlagajo pogajanja, za zdaj ni mogoče priti do tega zakona. Zakon pa prinaša še druge spremembe, ne samo te. Treba je namreč dobiti denar za takšno zavarovanje. Zato bi zmanjšali odstotek bolezni, ki je med največjimi in je tudi eden od vzrokov za izredno visoko število bolniških oskrbnih dni (med najvišjimi v Evropi). Za zakon težko rečem, kdaj bo uveljavljen. Pogajanja namreč potekajo povprečno vsakih 14 dni in moram reči, da smo dosegli številna soglasja, v ključnih točkah pa do uskladitve ni prišlo. Pogajanja bomo v kratkem končali in v točkah, kjer ni soglasja s sindikati in delodajalci, predlagali rešitve, za katere menimo, da so dobre.

Kako pa je koncesijami v zdravstvu? O tem ste sicer že veliko govorili v javnosti, pa vendar ...

Na osnovni ravni koncesije izdaja občina, ministrstvo jih samo potrdi. Podeljevanja koncesij nismo nikoli zavirali, kot se je to dogajalo v času prejšnjega ministra. Na sekundarni ravni pa koncesije izdaja ministrstvo. Izdajali smo jih ves čas v skladu z zakonodajo. Zato je pri tem govoriti o divji privatizaciji, milo rečeno, smešno. Povedati je treba predvsem to, da je prejšnji minister, sicer velik nasprotnik zasebnosti v zdravstvu, kar ni privatizacija, izdal koncesijo družbi z mešanim lastništvom Medicor v Izoli, ki je večje vrednosti kot vse koncesije, ki smo jih izdali na ministrstvu v času mojega vodenja. Še enkrat poudarjam, ves čas smo spoštovali veljavni zakon, je pa res, da je ta zakon nekoliko zastarel in ga spreminjamo. Predvidevam, da ga bomo jeseni dokončno sprejeli. To pa pomeni, da bodo koncesije lahko izdane le na podlagi poprejšnjih razpisov, da ne bodo dosmrtni in da bodo pri tem upoštevane še nekatere stvari, ki so se zdaj izkazale za premalo urejene. Je pa res, da smo se na seji vlade odločili, da bomo do sprejetja tega zakona koncesije

na sekundarni ravni izdajali le na podlagi dogovora z vodstvi zavodov, in to le takrat, ko bo vodstvo zavoda soglašalo s prenosom programa na koncesionarja. To smo delali že doslej, saj smo za izdajo vseh koncesij na sekundarni ravni dobili tudi soglasje zavodov. Naj dodam še to, da je nasprotovanje izdajanju koncesij pri omenjenem gibanju po mojem mnenju tudi ideološki problem. Gre za zadevo, ki z realnostjo nima nobene zveze. Vse države v EU delujejo na tak način, razen treh skandinavskih, kjer pa imajo popolnoma drug sistem zdravstvenega varstva in drugačen sistem zdravstvenega zavarovanja. Vse nove države EU pa so sprejele princip zasebnosti na osnovni ravni.

Kako je s čakalnimi vrstami? Po nekaterih podatkih naj bi se te precej zmanjšale.

Čakalne vrste so se na večini področij zelo skrajšale. Predvsem so se skrajšale pri operacijah sive mreže, kil, žolčnih kamnov, kardiografijah in pri operacijah srca, kjer praktično skoraj ni več čakanja. Mislim, da je samo 80 pacientov še na čakalni listi, čakalna doba od prijave do operacije na odprtem srcu pa je manj kot dva meseca, kar je izredno kratek čas v primerjavi s tistim, kar je bilo prej. Imamo pa še vedno težave pri ortopedskih operacijah, predvsem pri operacijah hrbtenice, kolkov in kolen, kjer se čakalne vrste za zdaj niso skrajšale, vendar ne gre za finančno vprašanje, ampak za organizacijo znotraj ortopedije. Čakalne vrste za ortopedske ope-

racije bo treba tudi dobro pregledati predvsem zato, ker je med čakajočimi veliko takšnih, ki še ne želijo biti operirani, pa so že vpisani na seznam. Kar se tiče čakalnih vrst na splošno, moram reči, da so se te zelo skrajšale. Tudi čakanje na pregled z magnetno resonanco se je skrajšalo. Res pa je, da je to odvisno tudi od sodelovanja različnih zavodov ali izvajalcev. Ponekod so zelo dobri rezultati, ker smo lani dodelili dodatna sredstva za skrajšanje čakalnih dob. Glede na to, da program lani v treh mesecih ni mogel biti stoddostno uresničen, ga nadaljujemo letos, zato bodo konec leta čakalne vrste bistveno, bistveno krajše.

Najpozneje 30. junija naj bi bilo znano, katerega ponudnika bo izbralo ministrstvo za nakup 18 operacijskih miz z opremo. Kaj se dogaja na tem področju in kakšne so vaše napovedi glede nabave miz?

Postopek poteka s pogajanjem, zanj smo se odločili na podlagi sklepa državne revizijske komisije. Upoštevali smo postopek nujnosti in nepredvidljivosti, kar pomeni, da smo lahko k oddaji ponudbe povabili tudi ponudnike, ki niso sodelovali v prvotnem razpisu. Gre za ločen, to je drug postopek, vendar so se prijavili le štirje, ki so bili prijavljeni že prej. Odpiranje ponudb je bilo prejšnji teden. Za zdaj kaj več o postopku ne morem povedati, ker ta še ni končan. Kot je znano, so cene ponudnikov zelo različne. Pogajanja potekajo ta teden. Lahko povem le, da morajo biti mize montirane najpozneje konec septembra. Če ne bo zahtevka za revizijo s strani katerega od ponudnikov, bomo z montažo miz končali konec septembra, to je v predvidenem roku. Pogodbo bi morali podpisati v prvi polovici julija. Sicer pa na pritožbe nimamo vpliva. S spremembo zakona o reviziji, ki jo sprejema parlament, pritožba ne bo zadržala podpisa pogodbe z izbranim ponudnikom, ko bo šlo za nujen nakup zaradi ogroženosti življenj. Rad pa bi poudaril, da v primeru Onkološkega inštituta zaradi zapletov pri nakupu operacijskih miz ni prišlo do zmanjšanja števila operacij, pač pa so zaradi tega razmere za paciente in medicinsko osebje težje. **D**

Pristovnikova domačija s cerkvijo in župniščem leta 1985

Korte in Korčani

V. M.

Korte so gorski zaselek na avstrijskem Koroškem, onstran Jezerskega, v katerem od nekdaj živijo Slovenci. Zdaj jim je etnologinja dr. Marija Makarovič podarila izjemno knjigo.

Korte so izrazito slovenski gorski zaselek na avstrijskem Koroškem, pri Železni Kapli, kjer so domačije razstresene daleč druga od druge. Spadajo v župnijo Obirsko, kjer je bil več desetletij eden najvidnejših slovenskih koroških župnikov Tomaž Holmar. Ležijo takoj za slovensko-avstrijsko mejo, na drugi strani Jezerskega, pod Pristovskim Storžičem, po katerem teče državna meja in se dviga levo nad mejnim prehodom Jezersko, imenuje pa se po eni od gorskih kmetij v Kortah – po Pristovnikih. Na tej kmetiji 993 metrov visoko stoji tudi koroška cerkev, ki jo je leta 1861 na svoje stroške zgradil veleposestnik Mihael Karničar, po domače Pristovnik.

Grobelnik, Smrtnik ... Korte so konec leta 2004 imele 23 stalno

naseljenih prebivalcev, ki so prebivali v dveh kmečkih domovih (Grobelnik in Smrtnik), enem polkmečkem (Točaj) in treh domovih nameščencev (Francel, Markun, Štefan). Izrazito gorske

domačije Grobelnik, Plesnikar, Pristovnik, Smrtnik, Štefan in Točaj so pripadale sedmim posestnikom, saj je na prelomu v 20. stoletje Werner Welz iz Št. Vida na Glini kupil polovico Pristovnikovega

posestva. Lastnik Roblekove planine je Marko Šinkovec, po domače Roblek z Zgornjega Jezerskega. Grof Thurn-Valsassina ima v lasti nekdanjo Štefanovo in Grintovčnikovo posest ter Šenkovo planino, ki so prišle v posest grofovske družine v 19. stoletju. Navedeni lastniki imajo v lasti posestva, velika od 46 do 366 hektarjev. Od sedmih lastnikov le trije stalno prebivajo v Kortah. Od kmetovanja – predvsem od izkoriščanja gozda – živita le Grobelnikova in Smrtnikova družina. Tretji posestnik Točaj je z ženo zaposlen in se iz Kort vozita na delo.

Knjižna »debeluhinja« Pred kratkim so Korte dobile izjemno monografijo *Korte in Korčani*, ki po vrsti posebnosti bistveno odstopa od drugih podobnih knjig. Najprej po izjemnem ob-

Etnologinja dr. Marija Makarovič

segu: velik format, 690 strani in množica dokumentarnih fotografij. Glavna avtorica knjige je etnologinja dr. Marija Makarovič, ki je doslej napisala že več deset knjig z etnološko vsebino, mnoge so posvečene Slovincem na avstrijskem Koroškem. Med njimi je edinstvena zbirka *Tako smo živeli*, ki jo je izdajala Krščanska kulturna zveza iz Celovca in se je pred dvema letoma ustavila pri dvanajstem zvezku. KKZ je izdala tudi njeni znani monografiji: *Sele in Selani* (1994) ter *Osem stoletij Vogrč* (1995), ki sta bili predhodnici *Kort in Korčani*. Soavtorjev knjige je še 18 Korčanov. Edinstvena je tudi v načinu izdaje: v samozaložbi so jo založili vsi avtorji skupaj, stroške za tisk pa sta pokrila Franc in Marija Smrtnik. Pri tem niso dobili nobene denarne pomoči (zanjo niso niti zaprosili!), brez katere danes ne morejo iziti niti skromnejše knjige, kot je ta izjemno bogato ilustrirana »debeluhinja«.

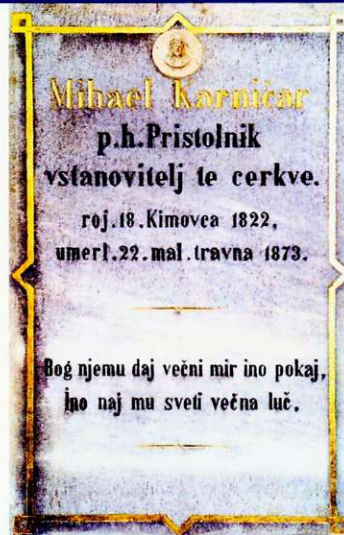
Dozorevanje sage Knjiga je nastajala med letoma 2001 in 2005. V uvodu je Makarovičeva zapisala okoliščine njenega nastajanja. Kot najstnica je v očetovi knjižnici od-

krila Galsworthyjev roman *Saga o Forsytih* in ga je hlastno prebrala. Ko se je kasneje kot etnologinja posvečala življenjskim zgodbam mnogih ljudi in družin, se je večkrat spomnila, da bi kakšno od tistih zgodb obdelala v obliki sage. Vendar je za takšno obsežno delo vedno zmanjkovalo časa. Na začetku ukvarjanja z narodopisnimi monografskimi raziskavami danes večinoma kmečko-delavskih naselij na Slovenskem etničnem ozemlju jo je spremljala misel, da bi nekoč želela za eno gorsko naselje napisati, brez romansiranj, s pisnim in ustnim pričevanjem podprto »narodopisno družinsko sago«, monografsko pripoved o posameznih kmečkih domačijah in delavskih domovih. V tako naravnani obravnavi bi v prvem delu predstavila posplošeno, sintetično podobo o življenju in kulturi nekega kraja in ljudi, v drugem delu pa bi predstavila vsako posamezno kmečko in delavsko družino z neke kmetije oziroma kajže od prvih znanih virov naprej in za današnji čas z upoštevanjem ustnih pričevanj enega ali več družinskih članov. Ker pa se je v dosedanjih monografskih raziskavah lotevala le večjih hribovskih ali ravninskih naselij, je vedno znova opustila misel, da bi v narodopisno monografijo vključila tudi monografije posameznih družin. Zaradi prevelikega števila družin dela ne bi mogla napisati v doglednem času.

Narodopisna dnina Želja, da bi napisala delo o vsakdanjem in prazničnem življenju in delu po-

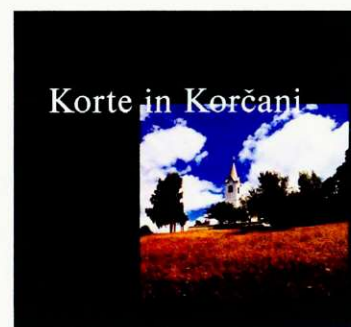
Nedeljsko popoldne pri Smrtniku leta 1928

Spominska plošča iz leta 1873

sameznih kmečkih in delavskih družin na primeru manjšega naselja, pa je tlela naprej. Čas za njeno uresničitev je napočil, razlaga Makarovičeva, pred prvo košnjo leta 2001, ko se je mudila pri Smrtniku v Kortah in jo je upokojeni gospodar Smrtnikovega posestva Franc Smrtnik v navzočnosti žene Marije vprašal: »Ali ne bi tudi za Korte napisali podobne knjige, kot ste jo napisali o Selah?« Pol za šalo in pol zares je zakonca vprašala in jima hkrati tudi odgovorila: »Če mi boste dali hrano in stanovanje, bi tako kot nekdanji kajzarji odsluževala najemnino z narodopisno dnino po koroških domačijah. Potne in druge materialne stroške raziskovanja bom krila sama. Rezultat našega sodelovanja in pomoči pa bo knjiga o Kortah in Korčanih.«

»Še zdaj vidim Smrtnikovo Marijo in Franca,« pravi Makarovičeva, »kako sta se najprej presenčeno in razumevajoče spogledala,

potem pa sta skoraj hkrati rekla: 'Če res tako mislite, po košnji lahko kar pridete in začnete z delom.'«

»Kdaj pa spet prideš?« Potem je od sredine leta 2001 do 2003 dr. Marija Makarovič po kakšen teden prihajala v Korte. Marija in Franc sta jo vedno znova preseščala s svojo samoumevno gostoljubnostjo. »Še dolgo mi bo ob spominih na Korte ljubo zvenelo Marijino vprašanje, ki ga je vsakič izrekla ob slovesu z njej dano nenarejenostjo in neposrednostjo: 'Kdaj pa spet prideš?'« se spominja Makarovičeva. Naklonjeno so jo sprejemali tudi drugi Korčani in Korčanke, po pomače pri Francnu, Grobelniku, Markunu, Štefanu in Točaju. Prav tako so jo prijazno sprejeli v Borovlje, Kaplo, Lepeno in na Obirsko odseljeni domačini, ki so ji pripovedovali o življenju in delu Plesnikarjeve, Pristovnikov, Lešijev, Urhove, Petrove in Ročnikov družine v Kortah. Podobno lep sprejem je doživela tudi pri drugih. Tudi v Koroškem deželni arhivu in Arhivu krške škofije. »V Celovec, kamor se vsak dan vozi v službo, me je rade volje peljala gospa Liza Smrtnik iz Kort. Nazaj grede pa sem občasno prisedla k njenemu možu Franciju ali mlajšemu Točajevemu gospodarju Gabrijelu Hribarju, če je Liza odšla na katero od svojih službenih poti. Podatke o Korčanih je izpisovala tudi v obirskem župnišču, na okrajnem sodišču v Železni Kapli in drugod. Tri leta takšnega dela (dr. Makarovičeva namreč ne vozi avta) in nastala je saga. Verjetno sploh prva takšna etnološka knjiga na Slovenskem.

Zgodovina Kort Delo temelji na arhivskih in v hišnih zapuščinah, ohranjenih arhivih, fotografskih, predmetnih in ustnih pričevanjih ▶

► ter skromni literaturi. V prvem delu je dr. Makarovičeva podala posplošen oris življenja in kulture v Kortah. Pripovedi osemnajstih Korčanov in Korčank so nastale na podlagi obširnega vprašalnika dr. Makarovičeve. Te obsegajo le redko več kot obdobje dveh rodov in nekaj drobcev o izročilu prednikov, tako da osebne pripovedi nadrobneje predstavljajo življenje in kulturo Kort in njihovih prebivalcev le za drugo polovico 20. stoletja. S pomočjo arhivskih virov je predstavila: po takratnih urbarjih podložniške kmetije in njihove dajatve od 16. do 19. stoletja; po jožefinskem katastru iz leta 1787 vrsto pridelkov v triletnem kolobarju in vrsto zemljišč z nekaterimi slovenskimi ledinskimi imeni v zadnji četrtini 18. stoletja; po zapuščinskih in drugih popisih vrsto premočnin in nepremičnin na kmetijah iz začetka 19. in srede 20. stoletja; po franciscejskem katastru gospodarsko podobo katastrske občine Korte v drugi polovici 19. stoletja in po obirski župnijski kroniki in

Grobelnikova domačija leta 1985

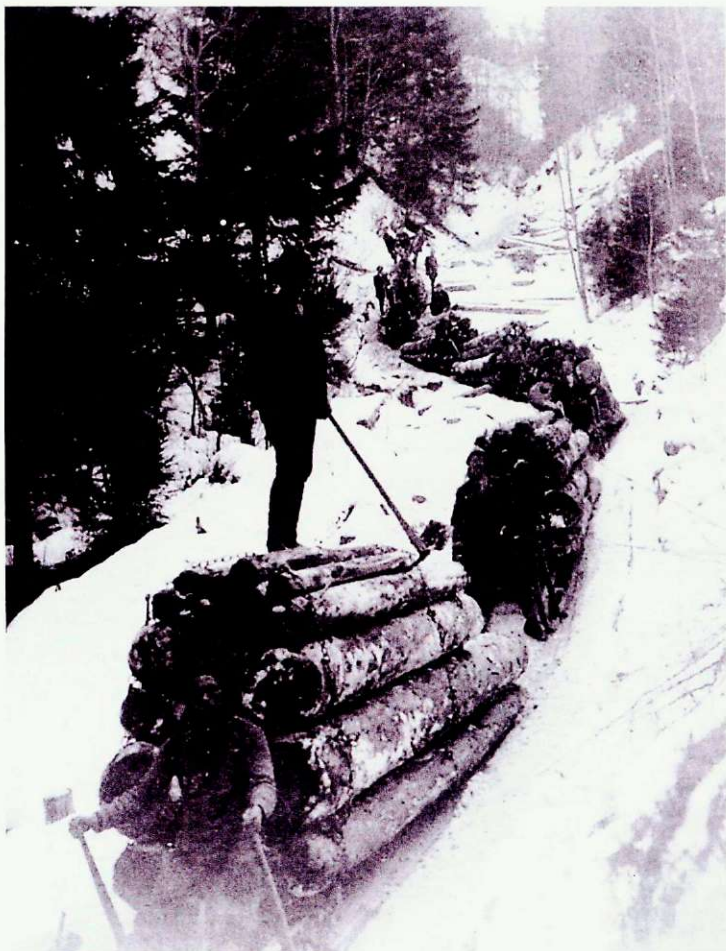
virih Arhiva krške škofije versko in drugo dogajanje v Kortah v prvi polovici 20. stoletja.

Pripovedi Korčanov V drugem delu knjige so monografsko obdelane in po abecednem redu

predstavljene posamezne kmetije, nekaterim kmetijam pripadajoče kajže in drugi delavski domovi. Na začetku vsake kmečke družinske sage je najprej nanizala podatke o prvih omembah kmetije in njenih gospodarjih ter dajatvah, ki so jih kot podložniki oddajali posvetni in cerkveni gosposki. Nato so navedeni kmetiji pripadajoči rodovi, ki so natančneje znani šele od konca 18. ali začetka 19. stoletja dalje. Pridružujejo se jim podatki o morebitnih družinah in posameznikih, ki so gostovali po kmečkih domačijah. Sage o posameznih kajžah oziroma gостаških družinah, ki so gostovale v kmečkih kajžah in so bile v sklopu posamezne kmetije, so mlajšega datuma in glede na razpoložljive vire niso starejše od 19. stoletja.

Ne tako kot kmečke družine, ki so bile stalno naseljene na lastnih kmetijah, so se gostaške družine večinoma selile iz kajže v kajžo ali pa odselile iz Kort, kar velja tudi za edino družino, ki je živela v lastni bajti.

Po krajšem ali daljšem uvodu, ki ga je dr. Makarovičeva napisala na podlagi arhivskih virov za vsako kmečko ali gostaško, *kajšlarsko* družino, sledi pripoved enega ali večjemu dveh družinskih članov o življenju na pripadajoči kmetiji ali kajži. Med njimi so večinoma starejši gospodarji in gospodinjje s kmetij ali nekdanjih kajžarskih družin. Večino pričevanj je zapisala na podlagi obsežnega vprašalnika, ki ga je sestavila za raziskovanje posameznih družin v kmečkem okolju. Priimke je pisala v slo-

Spravilo lesa 1925

Smrtnikovi fantje na šolski poti leta 1970

venski obliki, čeprav so ti v virih pogosto ponemčeni in popačeni.

12 poglavij Vsebino prvega, splošnega, dela je avtorica razdelila v dvanajst poglavij. V *Orisu življenja in kulture v Kortah* je podala temeljne podatke in pomembnejše dogodke: prva omemba Kort in korških kmetij (prvič se Korte v virih pojavijo leta 1524), Korte v času fevdalizma, dajatve po letu 1848, postavitev cerkve v Kortah leta 1861, o začetkih ljudskošolskega in nadaljnega šolanja, gozd postaja pomemben kmečki kapital, Korčani v nesmiselni prvi svetovni moriji, pred plebiscitom in po njem, prometne povezave, v obdobju gospodarske krize, druga svetovna vojna, po drugi svetovni vojni.

V drugem poglavju je prikazala prebivalstvo: število prebivalcev, število rojstev in smrti, število zakonskih zvez in starost novoporočencev, od kod so bili ženini in neveste. V poglavju o družbeni in poklicni sestavi so obravnavani: kmetje, kmečki posli, gostači po kmečkih kajžah, bajtarji, gozdni in drugi delavci, obrtniki, nameščenci.

Poglavje *Naselbinska zasnova in stavbarstvo* so prikazani: Korte na jožefinskem vojaškem zemljevidu, talni načrt, vrste in število stavb leta 1825, vrsta in število stavb kmečkih in delavskih domov leta 2004, kmečke domačije, kmečke hiše, gospodarske stavbe, gostiške kajže pri kmetijah, delavske hiše, spremembe v namembnosti in opremi hišnih prostorov.

Viri preživljanja V virih preživljanja kmečkih družin lahko sledimo naslednjim temam: poljedelstvo, zemljiška posest, ledinska imena, frate, gnojenje, oranje in branjanje, menjavanje posevkov, od setve do mlatve, pridelek žita, okopavanje, vrt, travništvo, o košnji v pisnih virih, gnojenje, košnja in spravilo krme v 20. stoletju, živinoreja, o živinoreji v virih s konca 18. in prve polovice 19. stoletja, ustna pričevanja o živinoreji v 20. stoletju, paša, popravljane plotov, konjereja, ovčereja, prašičereja, reja kokoši, čebelarstvo, sadjarstvo, gozdarstvo, pisna in ustna pričevanja o gozdarstvu, lov.

Avtorica je prikazala kmetijske vire preživljanja delavskih družin.

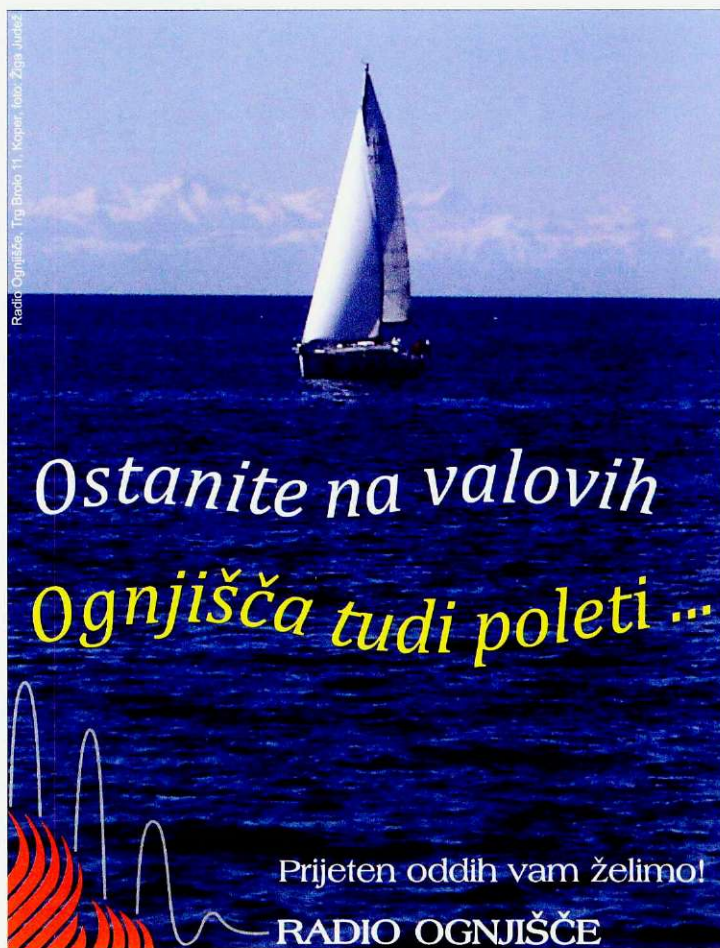
V poglavju o potrošnji je spregovorila o naslednjih temah: prehrana, splošno o porabi kupljene hrane v 20. stoletju, prehrana v kmečkih in delavskih družinah v 20. stoletju, obleka, oblačilna raven in oblačilni nakupi, otroška obleka, oprema in obleka za posebne priložnosti, gospodarska in stanovanjska oprema, hišni inventar pri Grobelniku leta 1747 in 1817, hišni inventar pri Točaju leta 1945, gospodarski in gospodinski stroji in naprave.

Družinsko življenje Posebej zanimivo je poglavje, ki prikazuje družinsko življenje: o družinah in rodovih na kmetijah in v gostaških kajžah, spoznavanje in poroka, v pričakovanju in rojstvo, ob porodu, krstni botri, poimenovanje otrok, po porodu, oprema in nega dojenčka, število otrok v družinah, igrače, o vzgoji otrok z besedo in zgledom, privajanje otrok k delu, kaznovanje, pohvala in nagrajevanje otrok, spolna vzgoja, odnosi bratov in sester, stiki z odseljenimi otroki, bolezen in smrt, o porokah ovdovelih, izročanje posestva in dedovanje.

Poglavje medsebojni stiki in družabno življenje prikazuje teme: stiki otrok, mladostno druženje in prijateljstvo, medsebojna delovna pomoč, družabno življenje, o petju in pevskih skupinah: Seks-tet Smrtnikovih sester in Kvartet Smrtnikovih bratov, sodelovanje v kulturno-prosvetnih društvih, »konjički — hobiji«. V predzadnjem poglavju je prikazana zdravstvena kultura: o dobi doživljanja, vzroki smrti, obisk zdravnika, skrb za zdravje, naravno zdravilstvo, čarovno zdravljenje, bolezni odvisnosti.

Iztrgano pozabi Zadnje poglavje je namenjeno verskemu življenju: o osebnem pomenu vere, družinska molitev, obisk maše ob nedeljah in praznikih, s cerkvenimi prazniki povezane šege, o maševanju obirskih župnikov v Kortah, korško žegnanje, holcarska nedelja in dan vednega čaščenja, misijoni v Kortah, romanje, o cerkvi v Kortah, duhovniki v Kortah, Karničarjeva ustanova.

Splošni del se konča na strani 267, kar pove, da so omenjene teme res temeljito prikazane.

Ostanite na valovih
Ognjišča tudi poleti ...

Prijeten oddih vam želimo!
RADIO OGNJIŠČE

Karitas ✝

Pomagajmo otrokom s šolskimi potrebščinami!

otroci nas potrebujejo

S poslanim sporočilom SMS s ključno besedo **KARITAS na 1919** boste darovali 230 SIT (0,96 EUR).

Donirajo lahko naročniki Mobilnet GSM/UMTS in Mobilporabniki. Družba Mobilnet se odpušča vsem prihodkom iz naslova tako poslanih sporočil. Podrobnosti: www.karitas.si

Sledi drugi del knjige, v katerem so prikazane posamezne družine. Ta in podobne knjige so pomembne predvsem zaradi dveh stvari: v času, ko so nastale, je bilo z njimi zobu pozabe iztrgano veliko podatkov o našem življenju in ti podatki bodo poslej za vedno ohranjeni prihodnjim ro-

dovom. S to knjigo so Korte dobile svojo »biblijo«. Ob njej se je bilo vredno podrobneje ustaviti zaradi knjige same, zaradi njene avtorice in ne nazadnje zaradi Korčanov in njihovega življenja v hribovitem oziroma planinskem okolju, ki je ponujalo lepo in tudi težko življenje. □

KNJIGA MESECA JUNIJA

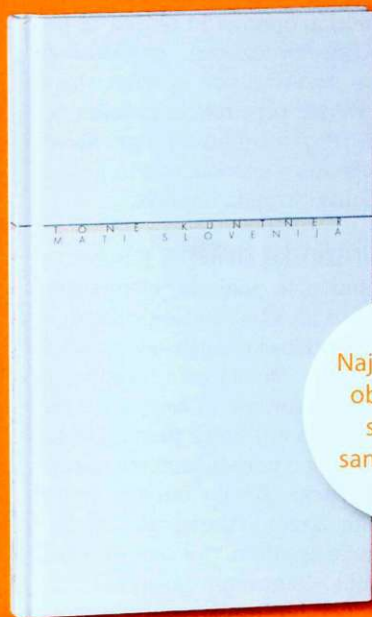
PESNIŠKA ZBIRKA

Mati Slovenija

Avtor: Tone Kuntner.

Obseg: 72 strani. Format: 13,5x22,5 cm. Trda vezava.

Tone Kuntner, pesnik slovenske pomladi, je pesmi za zbirko *Mati Slovenija* napisal ob deseti obletnici slovenske samostojnosti in državnosti, posvetil jih je slovenski pomladi in vsem, ki ji ostajajo zvesti. Tudi zato je ta pesniška zbirka pravi brevir za omenjene. Kuntnerjeve pesmi krasi izjemen patriotizem: Pozdravljena Slovenija, / v nikoli strtem upu! / Pozdravljena, pozdravljena / včeraj, danes jutri! Odlikuje jih širina: Vse vas poznam, / vse vas priznam, / vse vas imam za svoje. V pesmih opeva pogumne: Smrtno nevarno življenje živiš, / ki živiš po resnici. Zapostavljenim daje zadoščenje: Čas je za čast, / ki sta jo mraz in veter pregnala / kot zbegano ptico / iz naših krajev. Kuntner je pesnik pomladi in vizionar: Vrne se pomlad! / Ni vzela slovesa za zmeraj, / le odcvetela v poletje, / le dozorela v jesen ...

Najlepše darilo
ob 15-letnici
slovenske
samostojnosti!

Redna cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Pri nakupu knjige meseca marca
vam priznamo **40% POPUST**,
zato boste zanjo odšteli le 1.320,00 SIT / 5,50 EUR.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **50% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le 1.100,00 SIT / 4,59 EUR.

Akcijska ponudba velja do 30. junija 2006 oziroma do razprodaje zalog. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarskih cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

☐ **Naročam knjigo *Mati Slovenija***

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**

Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si** ali po telefonu **01 230 06 66.**

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

[21:27]

Atene, Grčija

Povsod. Karkoli. Zanesljivo.

Pokrivamo svet.

InterEuropa®

Globalni logistični servis

www.intereuropa.si

Zmagoslavje na Rožniku

Lucija Horvat, foto: Bor Slana

Na Rožniku so pretekli petek do desetih zvečer čakali na razglasitev kresnikovih nagrad za najboljši roman leta. Milan Dekleva, Prešernov nagrajenec, je nagrado kresnik prejel za roman Zmagoslavje podgan.

Nagrada kresnik je dobila ime po mitološkem prekmurskem mladeniču, ki se pojavlja na križiščih in vabi popotnike s seboj, hkrati pa je izpeljanka iz besede kres. Kresnika so doslej prejeli Feri Lainšček, Miloš Mikeln, Andrej Hieng, Tone Perčič, Berta Bojetu, Vlado Žabot, Zoran Hočvar, dvakrat Drago Jančar, Andrej Skubic, Katarina Marinčič, Rudi Šeligo, dvakrat Lojze Kovačič in lani Alojz Rebula. Skupaj z Milanom Deklevo, letošnjim Prešernovim nagrajencem, so za kresnikovo nagrado v finalu kandidirali Marko Hudnik z delom Jelovškove ženske, Vladimir Kavčič z delom Prihodnost, ki je ni bilo, Vinko Mödendorfer z romanom Ljubezni Sinjbradca in Marko Sosič z romanom Tito, amor mijo. Člani žirije, ki so sicer razpravljali o 62 romanih, ki so izšli lani, so bili Vanesa Matajc z revije Literatura, Jaroslav Skrušny z Nove revije, Matej Bogataj s časnika Delo in Lucija Stepančič z revije Sodobnost, predsedoval pa jim je Matevž Kos. O finalistih je žirija razpravljala v že tradicionalni klavzuri, in čeprav se je njihov

Cankarjev vrh na kresni večer

Večer je poživila Langa.

pogovor zavlekel do desete ure, namesto da bi po predevidevanjih dobitnika nagrade razglasili ob 21.30, publiki na Rožniku ni bilo dolgčas, saj je bilo poskrbljeno za zanimiv kulturni program, ki so ga oblikovali dramski igralci, glasbena skupina Langa in rokova skupina Subhash.

Milan Dekleva Na Cankarjevem vrhu na Rožniku je dobitniku Milanu Deklevi denarno nagrado izročil odgovorni urednik Dela Peter Jančič. Dobitnik je sočutno izjavil, da mu je žal za druge finaliste, ki so tudi napisali sijajna dela. Milan Dekleva se je rodil 17. oktobra 1946 v

Ljubljani. Deluje kot urednik na TV Slovenija. Poleg pesmi piše mladinske igre in muzikale. Pisal je tudi o kulturi za dnevno časopisje. Po pesniški zbirki Mushi mushi je v 70. letih izdal še knjige poezij Dopisovanja, Nagovarjanja, v 80. Narečje telesa, Zapriseženi prah, Odjedanje božjega, Panični človek, v 90. zbirke Presežni človek, Šepavi soneti, Kvantaški stihi, Jezikovna rapsodija, Improvizacija na neznano temo. Piše poezijo in prozo za otroke. Podpisal se je tudi pod romana Oko v zraku in Pimlico. Njegovo vsestransko književno delovanje dopolnjujejo otroške radijske igre.

Roman s ključem Najboljši roman minulega leta je torej postalo Zmagoslavje podgan, ki je po oceni literarne zgodovinarke Vanese Matajc »roman s ključem« – s to sintagmo se je delo izmaknilo etiketi biografskega romana, saj gre za roman o nekom, ki je živel v dvajsetih letih prejšnjega stoletja, vendar ni povsem zgodovinska oseba. Milan Dekleva je v romanu, ki je izšel pri Cankarjevi založbi, orisal literata Slavka Gruma, ki v romanu nosi ime Slavko Grom. Dekleva opisuje stoletje, ki ga je, kot je v utemeljivti nagrade zapisala žirija, ob rojstvu na eni strani zaznamovala katastrofična izkušnja dovršitve nihilizma kot zmagoslavja volje do moči in z njo razpad vsakršne vrednostno zasnovane družbene vezi, na drugi pa sestop v blodnjak temačnih silnic človekove podzavesti. Zmagoslavje podgan je roman, ki s suvereno pesniško pisavo vodi bralca od tajinstvenih zazvezdij do puste goličave zagorja in je v »pomensko in zvokovno razplatenem jeziku poezije izpisana pripoved o neuresničljivosti ljubzenskega hrepenenja, o stiski pisateljevanja in o samotnem tujstvu posamičnega smrtnika v prostoru in času srednjeevropskega 20. stoletja«. **D**

Letošnji slavljenec Milan Dekleva v družbi kresnik prižiga kres na Rožniku.

Plesni festival Fronta

V okviru murskosoboškega festivala je prejšnji teden v Murski Soboti potekal mednarodni plesni festival Fronta v organizaciji zavođa Flota. Na njem so do nedelje prepletali in primerjali dogajanje v sodobnem plesu sosednjih držav Avstrije, Madžarske in Hrvaške, z njim pa so predstavili sodobni ples v raznolikosti njegovih pristopov in umetniških izrazov. Vsak večer je potekalo posebno komunikativno soočenje s človeškim telesom, »tem božanskim inštrumentom«. Ples je predstavil umetniške izraze od dekonstrukcije telesa s pomočjo tehnologije do plesnega gledališča, intimnih plesnih izpovedi in

Murska Sobota

improvizacijskega eksperimenta. Festival naj bi med drugim pokazal, da je Murska Sobota lahko tudi kulturno središče, saj so ta in pokrajine na drugi strani državne meje in reke Mure razmeroma veliko območje s številnimi ljubitelji sodobne umetnosti. Predstave so bile na ogled na osnovni šoli Murska Sobota in v kinu Park. L. H.

Sovretovi nagrajenki

Sovretovo nagrado 2006 Društva slovenskih književnih prevajalcev za največje dosežke v prevodni književnosti na Slovenskem sta prejeli Vlasta Pacheiner za prevod antologije vedskih pesmi *Ko pesem tlem* in drugih pomembnih

Vlasta Pacheiner

del iz indijske književnosti ter Jana Unuk za prevod romana *Dnevna hiša, nočna hiša* Olge Tokarczuk in drugih pomembnih del iz sodobne poljske književnosti. V utemeljitvi nagrade Vlasti Pacheiner-Klander so podeljevalci zapisali, da se »le-pota in smisel književnega preva-

janja pokažeta v čudežu, ko misli, pesmi, odzvenu nekega davnega jezika, davnega časa, presajenim v jezik svojega časa, pustimo ponovno zaživeti v enkratnosti svoje bralske občutljivosti«. Vse njeno delo je odločilno opredelil študij v Indiji: odtlej se ukvarja z indijsko, predvsem staroindijsko literaturo kot »imenitna prevajalka, drzna raziskovalka in neutrudna posrednica«. V utemeljitvi nagrade Jani Unuk je zapisano, da je sodobna poljska književnost zaradi inovativnih teženj zmeraj nov prevajalski izziv, čeprav ima prevajanje iz poljščine na Slovenskem dolgo in bogato tradicijo. Nagrajenka je iz raznoliškega repertoarja sodobne poljske književnosti izbirala predvsem dela, ki pomenijo miselno in duhovno sintezo poljske zavesti in zgodovinske izkušnje ob koncu 20. stoletja, pa tudi dela mlajše uveljavljene generacije ustvarjalcev, ki iščejo nov izraz in nove razvojne poti. L. H.

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 29. 6.

20.30 Križanke: David Murray & The Gwo-Ka Masters (ZDA); Val Inc (Haiti/ZDA); Medeski, Martin & Wood (ZDA) – džez. **David Murray** je znan kot član najbolj znane saksofonske zasedbe World Saxophone Quartet, deluje pa tudi v vrsti projektov. »Kreolski« projekt je ustanovil kot način raziskovanja svojih afroameriških korenin.

20.00 Slovensko mladinsko gledališče: F. R. Orjuela: Kitov trebuh

21.30 Ljubljanski grad: Iskra Ignis: Kolumbovo jajce

PETEK, 30. 6.

20.30 Križanke: Soweto Kinch (Velika Britanija); Mihaly Dresch Quartet (Madžarska); Trio Beyond feat. Jack deJohnette, John Scofield & Larry Goldings (ZDA) – džez. Britanski saksofonist mlajše generacije **Soweto Kinch** (rojen leta 1978) velja v Veliki Britaniji za vzhajajočo zvezdo. Saksofonist **Mihaly Dresch** velja za enega najbolj samosvojih in prepoznavnih predstavnikov madžarskega džeza. **John Scofield**, eden ta čas najboljših džezovskih kitaristov, se je uspešno preizkusil v številnih slogih džeza ter sodeloval z množico znanih glasbenikov.

20.00 Slovensko mladinsko gledališče: F. R. Orjuela: Kitov trebuh

19.00 Gornji trg: KD Godba Ljubljanskih veteranov

SOBOTA, 1. 7.

21.30 Cankarjev dom: Jure Pukl Quartet feat. Aaron Goldberg & Howard Curtis; Alexander von Schlippenbach & Die Enttäuschung; Play Monk (Nemčija) – džez. **Jure Pukl** je eden najboljših saksofonistov mlajše slovenske džezovske generacije. Nemški pianist **Alexander von Schlippenbach** v svojo glasbo vnaša tako prvine sodobne klasike kot avantgarde in džeza.

20.00 Mestna hiša: Katja Perger, sopran – recital

1.7. – 17.9. Mini teater Ljubljana: Mini poletje – mednarodni lutkovni festival. Festival, ki letos že osmič zapored poteka v organizaciji Mini teatra, je namenjen otrokom pa tudi vsem, ki jim je umetnost za otroke blizu. Na sporedu bo 23 predstav različnih evropskih gledališč.

NEDELJA, 2. 7.

10.00 Kongresni trg: Študenti Akademije za glasbo v Ljubljani

9.30 Ljubljanski grad: Vitezi Vojvodine Kranjske: Paževska šola – ustvarjalne delavnice za otroke

17.00 Ljubljanski grad: Torbica za Rdečo kapico – ustvarjalna delavnica

TOREK, 4. 7.

20.00 Laguna Spa & Fun: Chilli Space Event – večer elektronske plesne glasbe. Nastopajo DJ: Bizzy (Slovenija), Medvedek Robotek (Slovenija), Ichisan (Slovenija), Dojaja (Slovenija).

21.00 Ljubljanski grad: Claudi Arimany, flavta & Josep-Francesc Palou, flavta & Alan Branch, klavir – klasična glasba.

Claudi Arimany pa je po mnenju mnogih eden najboljših flautistov. Kot solist je nastopal z najboljšimi svetovno znanimi orkestri iz Anglije, Nemčije, ZDA, Madžarske, Izraela, Francije, Italije, Rusije ter Češke in se predstavil na pomembnih koncertnih odrih tako v Evropi kot v ZDA, Kanadi in na Japonskem.

SREDA, 5. 7.

19.30 Club Atrium (hotel MONS): Rabi Abou-Khalil & Joachim Kühn feat. Jarrod Cagwin; Projekt Vizionarja: Zlatko Kaučič & Paul McCandless & Irene Aebi; Electric Barbarian feat. Kain – džez. V Nemčiji živeči libanonski lutnjist **Rabi Abou-Khalil** v svoji glasbi povezuje džez, evropsko klasično in arabsko tradicionalno glasbo.

20.00 Dvorni trg: Plesna skupina Kazina: Urška in Povodni mož – glasbeno-plesna predstava

Ubijalska zarota

Monika Maljevič

V poskusu stvaritve neuničljivega vojaka človeštvo ustvari virus, ki da posameznikom nadnaravne sposobnosti zaznavanja in bojevanja.

Ena poslednjih mutantk Ultraviolet je odločena ustaviti genocid, odgovori pa se skrivajo v 9-letnem dečku, ki lahko potek vojne obrne v eno ali drugo smer. Film se dogaja v 21. stoletju. Pojavila se je subkultura ljudi z gensko mutacijo, zaradi katere so ti ljudje veliko hitrejši, vzdržljivejši in izjemno inteligentni.

Okuženih je čedalje več ljudi in vlada se boji njihove naraščajoče moči. Na tiste z mutacijo gledajo kot na izobčence. Podvržejo jih grozljivim preizkusom in jih zaprejo v karanteno. Vlada se odloči, da jih bo uničila, vendar je ena ženska odločena, da se to ne bo zgodilo: ultralepa, ultrasmrtonosna Violet (Milla Jovovich). V borilnih veščinah je tako spretna, da človek samo strmi, in ima kameleonske sposobnosti. Violet postane odpadniška bojevnica, odločena obvarovati svojo novo raso in se maščevati tistim, ki jo je ustvarila.

Akcijska pustolovščina Ne sliši se verjetno, a scenarist in režiser Kurt Wimmer je zamisel za Ultraviolet dobil iz nepričakovanega vira: filmarja je navdihnila kulturna klasika Johna Cassavetesa iz leta 1980 Gloria, ki jo je želel znova posneti kot stripovsko pustolovščino. Na podlagi lastnih izkušenj tako z znanstveno fantastiko (scenarist in režiser Equilibrium) in akcijskih filmov (koscenarist Rekruta), in računajoč na izjemno gledljivost supermočne ženske sredi visokoletne akcije in ultradobrih posebnih učinkov, je Wimmer ustvaril visokooktansko akcijsko pustolovščino s presenetljivim čustvenim jedrom. Rodila se je Violet.

Wimmerjeva inovativna zgodba in večplasten izmišljeni svet, v katerega je postavljena, sta prevzela vsakogar, ki jo je prebral. Producent John Baldecchi je bil eden od mno-

Ultraviolet

Režija: Kurt Wimmer

Scenarij: Kurt Wimmer

Produkcija: Tony Mark, Sue Jett, Charles Wang

Igrajo: Milla Jovovich, Cameron Bright, Nick Chinlund, Sebastien Andrieu, William Fichtner, David Collier, Digger Mesch

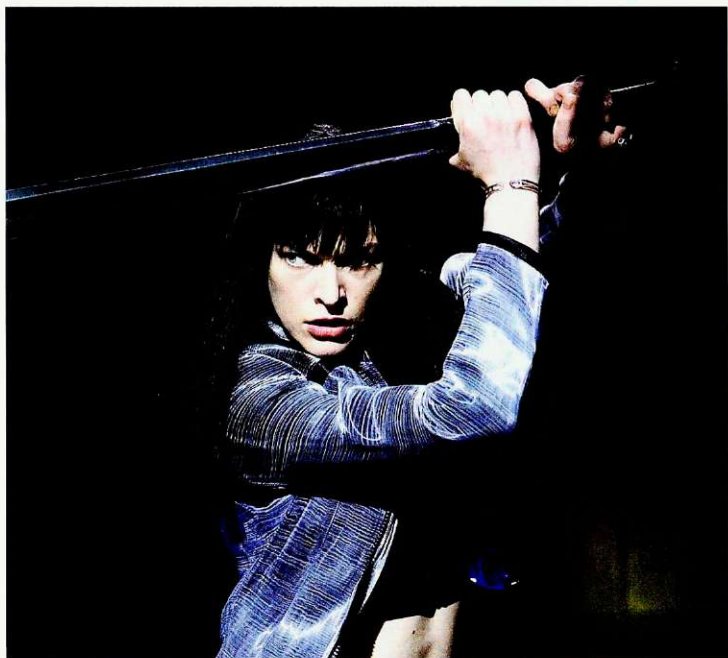
Premiera: 29. 6. 2006

Distribucija: Continental Film

gih, ki se je vneto želel lotiti projekta. »Po mojem mnenju je Kurtu v velik akcijski film uspelo vključiti precejšnje število izjemno močnih tem,« pravi Baldecchi, »in to na način, da podira značilnosti žanra«.

Tony Mark, izvršni producent in režiser druge ekipe, dodaja: »Imate žensko, ki se je zaradi izgube in okužbe čustveno povsem zaprla. Je ubijalski stroj, ki se hoče maščevati v kratkem času, ki ji je še ostal, preden jo bolezen ubije. Na svoji poti z enim samim ciljem je povsem zatrla svoja čustva, človeškost in materinski nagon.«

Za naslovno vlogo je imel režiser že od vsega začetka v mislih samo Milla Jovovich in je bil seveda vesel, ker je takoj privolila v sodelovanje. Na telesno izjemno zahtevno vlogo se je pripravljala leto dni in trenirala na ravni olimpijskih športnikov. »Od nekdaj sem se imela za velikanski štor, zdaj pa sem tako gibčna, da kar verjeti ne morem. Telesno še nikoli nisem bila tako dobro pripravljena kot zdaj! Ko sem se gledala na filmu, kar verjeti nisem mogla, kaj vse mi je uspelo pred kamero. Vse, kar sem se naučila v tem filmu, bom počela do konca življenja.« **D**

Najdi.si

Najdi.si d.o.o., Ljubljana

Išči pametneje.

www.najdi.si

Svoboda po Seatovo

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Seat toledo 2,0 TDI DSG stylance

Pri Seatu so se z novim toledom odločili za zelo svobodno pot, kot pravijo tudi v svojem reklamnem geslu, in izdelali zanimivo mešanico sodobnih razredov avtomobilov. Vedno (dve generaciji) je bil limuzina, prvič s peterimi, drugič s četverimi vrati, danes pa je nekakšna 'enoprostorska limuzina' in spet z velikimi petimi vrati na zadku. Volkswagen je podaril tehniko, glavni oblikovalec Walter Da Silva pa dušo.

Drugačna vrsta lepote Ni kaj, oblikovno je pravi posebnost, čeprav je do drugega para vrat praktično kopija manjšega mo-

dela altea. Seati so sedaj prepoznavni po nizki maski z velikim znakom in zašiljenih mandljastih lučeh, nad katerima se vijeta gubi motornega pokrova z zaključkoma v A-stebričkih. Manj skladen je v primeru toleda stopničast zadek, ki pač skrbi za oblikovno odstopanje od drugih avtomobilov, a ga še vedno neko uvršča med limuzine in skrbi za ugodno aerodinamiko ($C_w = 0,32$). Za vrati se skriva velik in zelo uporaben 460-litrski prtljažnik, katerega nakladalni rob je sicer visok, a še vedno praktičen zaradi visokega dvojnega dna, pod katerega gre tudi precej do-

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	SEAT TOLEDO 2,0 TDI DSG
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1968
moč v kW (KM) pri vrt./min	103 (140) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	320 pri 1750-2500
menjalnik	robotizirani, šeststopenjski, DSG
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4458 x 1768 x 1568
medosna razdalja v mm	2578
prtljažnik v litrih	460 (500)
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1564 (521)
največja hitrost v km/h	201
pospešek 0-100 km/h v s	9,9
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,5/5,1/6,0
poraba na testu v l/100 km	8,1
cena vozila v SIT	5.735.340

datne prtljage. Voznikov prostor je odličen, izjema je le prečka pod armaturno ploščo, ki lahko žuli v desno koleno. Ker se sedi nekoliko višje, je dobra preglednost, sedeži (tudi zadaj) pa imajo izdatno bočno oporo za športnejši videz in občutek. Na zadnji klopi se dva peljeta odlično, za tretjega je poskrbljeno bolj za silo. Vsa plastika, ki so jo uporabili za armaturno ploščo, je trda, a kakovostno sestavljena, tako da o dolgotrajnosti ni treba dvomiti. S paketom opreme 'stylance' je serijska in zelo dobrodošla dvopodročna klimatska naprava, toledo pa je tudi po Euro NCAP zelo varno

vozilo, saj je praktično enaka al-
tea dosegla vseh pet zvezdic.

Suverenost na cesti Čeprav gre
v temelju za isto podvozje, kot ga
uporablja še veliko manjših mo-
delov iz koncerna, je toledova
lega na cesti odlična, vodljivost
pa vselej dobra. Z občutkom
na volanu z elektromehanskim
servoojačevalnikom bo voznik
vedno zadovoljen, na nekoliko
trše podvozje pa se bo pač mor-
al navaditi. Presneto dobro se
v toledu znajde dvolitrski TDI z
menjalnikom DSG, čeprav je na-
vora za prednji par koles v nizkih
prestavah vedno preveč. Sistem
nadzora proti zdrsanju ima
tako kar precej dela, sicer pa mo-
tor ponuja veliko moči in še več
navora, ki ga učinkovito izkorišča
edinstveni DSG, šeststopenjski
robotizirani menjalnik z dvema
sklopkama in s praktično trenu-
tnim prestavljanjem. Lahko mu
ukazujete tudi ročno ali prestavi-
te v program 'sport' za večjo di-
namiko pri pospeševanjih. Velika
masa in močan motor zahtevata
ob dinamičnejši vožnji kar precej

goriva, v povprečju pa lahko ra-
čunamo s porabo okoli sedmih
litrov na sto kilometrov.

Dinamično tudi pri ceni Ob
odličnem podvozju, velikih
kolesih in športno narejenih se-
dežih je samo počutje v toledu
tudi v resnici športno, tako da
gre za zelo zanimiv kompromis
sodobne uporabnosti in dina-
mike. Le 5,7 milijona tolarjev
bo za marsikoga še ena stopnič-
ka, na katero se bo težko povzpel
z le povprečno plačo. **D**

Novice

AUDI Družba AUDI AG je z zgodo-
vinsko zmago na 24-urni dirki v
Le Mansu postavila nov mejnik
v športnem avtomobilizmu. Z
novim audijem R10 TDI je na naj-
brž najzahtevnejši avtomobilski
dirki na svetu prvič zmagal dizel-
ski motor. Frank Biela (Nemčija),
Emanuele Pirro (Italija) in Marco
Werner (Nemčija) so pred rekordnim številom gledalcev – teh je
bilo kar 235.000 – v Le Mansu dosegli šesto in doslej najpomemb-
nejšo zmago za znamko Audi. Dindo Capello (Italija), Tom Kristen-
sen (Danska) in Allan McNish (Škotska) so si s tretjim mestom prav
tako prislužili mesto na zmagovalnem odru.

PRENOVLJENI MERCEDES-BENZ RAZRED E Da je Mercedes-Benzova zvez-
da simbol, ki jo prepozna sleherni prebivalec planeta, zagotovo ni
treba posebej poudarjati. Zdaj je tu prenovljeni mercedes-benz
razreda E. Prenovljeno zunanost bodo opazili le lastniki prejšnjih
modelov in ljubitelji značk z zvezdo na nosu. Večjih prenov so bili
deležni drugi segmenti, predvsem s področja varnosti in vožnje.

Motorna paleta ostaja nespre-
menjena; pet bencinskih in pet
dizelskih agregatov. V paleti di-
zelskih motorjev sta E 200 CDI in
E 220 CDI iz 122 KM oziroma 150
KM napredovala na 136 KM in na
170 KM. Pri bencinarjih so E200
K navili na 184 KM, E500 pa na
388 KM. Vrh motorne ponudbe z
oznako AMG premore 514 KM in
6,3 litra delovne prostornine.

BMW M6 CABRIOLET Ta konec tedna so se na spletu pojavile prve fo-
tografije novega bavarskega kabrioleta, ki bo uradno predstavljen
javnosti 20. julija v Londonu. Gre za uradne fotografije, ki so se
zaradi spleta okoliščin pojavile nekoliko prezgodaj, vse skupaj pa
lahko pripelje do predčasne uradne predstavitve. Ker je novinec
zasnovan na enaki tehnološki platformi, kot jo uporablja kupe M6,
je od njega prevzel tudi pogonski
sklop in opremo. 10-valjni ben-
cinski motor z delovno prostorni-
no 5 litrov in 507 KM po uradnih
navedbah doseže od 0-100 km/h
v 4,8 sekunde, končna hitrost je
tudi v tem primeru tovarniško
omejena na 250 km/h. Za druge
informacije bo treba počakati do
uradne predstavitve.

Radio Krka
106.6 MHz

Počasnejše naraščanje prebivalstva

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Čeprav so znanstveniki domnevali, da bo število svetovnega prebivalstva v naslednjih desetletjih skokovito naraščalo, nekatere projekcije kažejo, da ne bo tako, saj rast svetovne populacije upada.

Še pred desetletji so znanstveniki domnevali, da bo leta 2050 na svetu okoli 9,3 milijarde ljudi, vendar so na podlagi zadnjih raziskav to številko znižali na 8,9 milijarde. Najnovejši statistični podatki kažejo, da prebivalstvo narašča precej počasneje, kot so predvidevali. Tako je denimo po podatkih ameriškega statističnega urada rast svetovne populacije med letoma 1964 in 1965 znašala 2,2 odstotka, med letoma 2001 in 2002 pa 1,2 odstotka. Če se bo takšen trend nadaljeval, se bo po napovedih urada letna rast prebivalstva do leta 2050 več kot prepolovila in bo znašala le še 0,42 odstotka. Po prepričanju uradnikov na ameriškem statističnem uradu Carla

Hauba je takšen upad naraščanja števila prebivalstva posledica staranja prebivalstva ter posledično upadanja rojstev in širjenja epidemije aidsa, zaradi katere zlasti v Afriki umre vsako leto več ljudi. »Leta 2002 je vsaka ženska na svetu rodila povprečno 2,6 otroka, do leta 2050 pa se bo ta številka zmanjšala na manj kot dva

otroka na žensko. Takšen trend bo predvsem posledica zmanjševanja rojstev v ZDA in Evropi, kjer število rojstev tradicionalno upada, zanemariti pa ne gre niti držav v razvoju.

Vpliv aidsa V slednjih se namreč ozaveščenost žensk v zadnjih letih povečuje, kar seveda

vpliva tudi na rodnost. Tako je v državah v razvoju ta čas vsaj 100 milijonov žensk, ki bi rade omejile oziroma načrtovale svojo nosečnost,« pravi Haub. Pomemben razlog za upad povečevanja rojstev vidi tudi v naraščanju okuženih z virusom HIV. »Odkar se je pred dobrima dvema desetletjema pojavil aids, je ta bolezen pomorila že več kot dvajset milijonov ljudi, še dvakrat več jih je danes okuženih z njim in od teh jih bo večina v naslednjih desetih letih umrla,« pravi Haub. Po njegovih besedah naj bi aids najbolj vplival na upadanje naraščanja svetovne populacije v državah v razvoju v Aziji, Latinski Ameriki in še posebej v podsaharski Afriki. »Razlog je v tem, da je v državah v razvoju aids preprosto najbolj razširjen in za zdaj nič ne kaže, da bi lahko njegovo širitev omejili. Aids je bolezen, ki uničuje srce teh držav, saj vpliva predvsem na otroke in mlado-stnike,« še meni Haub.

Kriv sodoben način življenja

Podobno kot ameriški statistični urad upadanje naraščanja števila prebivalstva ugotavljajo tudi Združeni narodi. Vodja oddelka za populacijo pri Združenih narodih v New Yorku Joseph Chamie razlog za upad prav tako vidi v aidsu, ki po njegovih besedah človeštvo vodi v svetovno uničenje, in v staranju prebivalstva, katerega posledica je postopno upadanje rojstev. »Do leta 2050 bo stopnja rojstev v treh četrtinah sveta močno pod nivojem, saj se bo večina držav približala stopnji rodnosti na 1,85 otroka na žensko. Podrobni projekti, ki smo jih opravili po posameznih državah, so pokazali, da se bo do leta 2050 to zgodilo v kar 33 državah. Pričakujejo, da se bo

Število rojstev upada.

Aids redči svetovno populacijo.

populacija Japonske zmanjšala za okoli 14, Italije za 22 odstotkov, nekatere vzhodnoevropske države pa se bodo soočile celo z do 50 odstotkov manjšim številom prebivalstva,« pravi Chamie. Na drugi strani se bo vidno povečalo število starejšega prebivalstva. »Naslednjih pet desetletij bo naravnanih na množično staranje svetovne populacije. Število ljudi, starih nad 80 let, se bo povečalo kar za petkrat, najštevilčnejšo starostno skupino pa bodo predstavljali ljudje, stari okoli 37 let, v primerjavi z današnjo, ki ji je 26 let.« Razlog za zmanjšanje rodnosti Chamie vidi predvsem v sodobnejšem načinu življenja in spremembi tradicionalne vloge ženske. »Želja po izobrazbi in karieri pri mnogih ženskah povzroči načrtovanje naraščanja v poznejših letih kot prej. V 20. stoletju je bila povprečna starost matere pri prvem otroku od zgodnjih do poznih 20. let, nato pa se je to povprečje dvigovalo,« še pravi Chaime.

Svetovno prebivalstvo se vse bolj stara.

Kako bo v prihodnosti Če so se torej znanstveniki in z njimi tudi mi še pred leti bali čedalje hitreje naraščajočega števila prebivalstva, se bo, kot kaže, zdaj treba bati, da

se bo začelo to število zmanjševati. Znanstveniki so si namreč enotni, da se bo enkrat (to bi se lahko zgodilo že čez sedemdeset ali osemdeset let), če se bo zdajšnji trend zmanj-

Stanje v Sloveniji

V Sloveniji je število prebivalstva najhitreje in najmočneje raslo v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko se je letno v povprečju povečevalo za 1 odstotek. Čeprav je bilo za sedemdeseta leta značilno veliko priseljevanje, je število slovenskega prebivalstva v tem obdobju raslo zaradi visoke rodnosti. Od leta 1993 dalje pa se povečuje le zaradi pozitivnega selitvenega prirasta, saj je naravni prirast od leta 1997 dalje konstantno negativen. Število prebivalstva Slovenije se v zadnjih petih letih v povprečju letno povečuje za 0,1 odstotka oz. 2.000 oseb letno.

ševanja naraščanja prebivalstva nadaljeval, rast povsem ustavila in da bo začelo število prebivalstva dejansko upadati. Je že tako, da nobena skrajnost ni dobra. **D**

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

WWW.RADIOCENTER.SI

Velika pričakovanja

Tekst in foto: Mitja Volčanšek

Vodilna ekipa kolesarskega Protoura je za svojo predstavitev izbrala Dickensov London. Od sobote bo Team CSC na Dirki po Franciji z Ivanom Bassom lovil najprestižnejšo lovoriko.

Britanska prestolnica se danes s svojo urejenostjo zdi drug planet v primerjavi z opisi, ki jih je o njej zapustil Charles Dickens. Hkrati pa ima v mestu svoj evropski štab podjetje za informacijske tehnologije CSC, glavni pokrovitelj kolesarske ekipe. Športni direktor in nekdanji zmagovalec Toura Danec Bjarne Riis si je tako skupaj z Bassom in še nekaterimi zvezdniki iz ekipe (Bobby Julich, Jens Voigt, Stuart O' Grady) ogledal tudi londonski sedež podjetja. Res je tudi, da je s panoramskega kolesa London

Eye Basso, ki je bil prvič v britanski prestolnici, lahko v daljavi že pogledoval proti Eifflovemu stolpu, pod katerim bo 23. julija morda kot šele osmi kolesar v zgodovini proslavljal dvojno krono – zmago na Dirki po Italiji in na Dirki po Franciji.

Vsi za enega Novinarji smo v ponedeljek, 19. junija, prišli v hotel Radisson Edwardian Vanderbilt v elitnem okrožju Chelsea in Kensington, kjer smo prvi izvedeli za sestavo ekipe za Tour. Manjše presenečenje je bila izločitev le-

tošnjega zmagovalca epske dirke Pariz-Roubaix Fabiana Cancellare, toda moštvo živi za en cilj – pripeljati Bassa v rumenem na Elizejske poljane. Temu se podrejajo osebne ambicije drugih. Zabriske, Sastre in Julich so šampioni, ki bi se vsak posebej lahko uvrstili v prvo deseterico. A kolesarstvo je najbolj »ekipno« med posamičnimi športi, zato bodo pač garali za italijanskega asa v gorskih etapah. Da Ivan ne bi ostal »na vetru« na izčrpavajočih normandijskih ravninah, ki so v preteklosti pokopale marsikate-

ri italijanski up, mu bosta zrak »rezala« silaka Voigt in O' Grady. Vendar nobeden ni vplival na Riisovo izbiro, saj morajo, kot je sam šaljivo dejal, njegovi kolesarji misliti samo na eno, »da čim močneje pritiskajo na pedale«.

Vsi skupaj so v izjavah in obnašanju izražali neomajno zaupanje (a brez nadutosti) v Basso-ve možnosti za končno zmago, zato je bilo moje vprašanje, ali imajo ob tako močni ekipi tudi »plan b«, če se Ivan poškoduje, nekoliko slabo sprejeto. Ivan mi je kasneje to omenil, vendar je šlo bolj za znamenje rahle naveličanosti po dobrih dveh urah intervjujev kot pa za resen občutek.

Čas pred glavnim intervjujem sem dobro izkoristil, saj se mi je uspelo uvesti skupaj s tretjim s Toura leta 1998, z Američanom Julichem, ki s CSC pri štiriintridesetih letih doživlja novo športno mladost, ter nemškimi velikani Voigtom. Iz besed obeh je bilo čutiti, da je CSC nekaj posebnega, da so človeške vezi v moštvu na prvem mestu in da se je Basso za naskok na dvojec pripravil kot malokdo.

Niso navadna ekipa Ker vsi govorijo le o Touru, sem se odločil postaviti tudi drugačna vprašanja. Od Julicha sem želel izvedeti, kakšno oviro za neevropske tekmovalce predstavlja »sezonska selitev« na staro celino. Gre za življenjsko odločitev, ki vpliva tudi na kolesarjevo družino in prijatelje, mi je razlagal. Prav te ovire pa so »tisto, kar dela Avstralce in Američane toliko bolj resne« v njihovih prizadevanjih. Sicer pa je ozračje v ekipi odlično in ni čutiti prepadov med Juliche-

ALENKA KEJŽAR, najuspešnejša slovenska plavalka, ki je v dolgoletni karieri osvojila 15 medalj na največjih tekmovanjih, se je na mednarodnem plavalnem mitingu v Radovljici poslovala od vrhunškega plavanja.

Dosedanji košarkar ljubljanskega Slovana **MIHA ZUPAN** naj bi v prihodnje nosil dres Olimpije. Z zelenobelimi je podpisal triletno pogodbo. Vseeno pa ne bo šlo brez zapletov. Ker ima še vedno veljavno pogodbo s Slovanom, se mu obeta suspenz.

Poleg nogometne lige prvakov, v kateri se bo slovenski prvak HIT Gorica pomeril z irskim Linfieldom, je bil v Nyonu v Švici opravljen tudi **ŽREB KVALIFIKACIJ** za pokal UEFA. Domžale se bodo pomerile z Orašjem, Koper pa z bolgarskim Litexom.

Na 51. mednarodni veslaški regati na Bledu se je predstavil tudi slovenski **OSMEREK** z Iztokom Čopom, Luko Špinkom, Matejem Prelogom, Rokom Kollandrom, Miho in Tomažem Pirihom, Boštjanom Božičem in Gregorjem Novakom ter osvojil prvo mesto.

vo staro gardo in mladimi levi, kot sta Frank Schleck in Fabian Cancellara. Preboj mladih v prvem delu sezone Julich ocenjuje kot pričakovanega, saj so še lani dirke Protoura osvajali sami starejši tekmovalci. Prepričan pa je, da so mladi iz CSC dosegli tako odmevne rezultate tudi zaradi pozitivnega ozračja v ekipi, kjer se uspešno srečujeta mladostna zagnanost in izkušnost.

Veteran iz Colorada je zadovoljen s svojo kariero, še posebej ker je lahko s CSC v zadnjih dveh letih izrazil ves svoj potencial. Zato je tudi bolj »odprt do novih fan-

Ivan Basso

tov, ki prihajajo na plan in zmagujejo ... Nisem ljubosumen, to je nekaj normalnega.

Žrtvovati se za človeka, kakršen je Ivan, ni težko, razlaga dalje. Bolj ga namreč ceni zaradi njegovih moralnih vrednot kot zaradi športnih dosežkov: »Zame je ... najbolj preprosta stvar, da podpiram kolesarja, kakršen je Ivan. In tega ne morem reči za veliko drugih ljudi.«

Tudi iz Voigta je zelo popolno zaupanje v Bassove zmožnosti, čeprav kot Nemec izredno spoštuje »Kaiserja« Jana Ullricha. Basso je

po njegovo izredno napredoval v kronometru, zato mu ne bi smel predstavljati večjega hendikepa. Voigt je prepričan, da bo Basso v prihodnje lahko vozil na zmago celo na največjih enodnevnih dirkah, kakršno bo svetovno prvenstvo leta 2008 v Bassovem domačem Vareseju. Iz Voigtovih ust sem se iz pripovedi o etapi na letošnjem Giru, ko je prepustil zmago Špancu Garateju, prepričal o poštenosti tega garača.

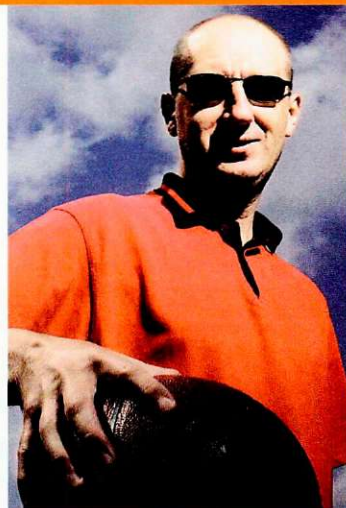
Zvezda je rojena Po zmagi na Giru z največjim naskokom v zadnjih desetletjih je Basso prvi favorit Toura. Kljub temu ostaja miren. Kot pravi, je imel »veliko pritiska že na Giru. Mislim ... da sem se natreneriral glede pritiska in sem se pripravljen spopasti z njim«. Nadvse spoštuje Ullricha, čeprav je paleta favoritov po njegovo precej širša. Na obeh kronometrih bi moral zaostajati za Nemcem dve do štiri minute, kar bo treba nadomestiti v gorskih etapah, tako da bo Bassova taktika bržkone precej napadalna. Pri tem mu seveda trasa ni povsem všeč, saj je premalo etapnih ciljev v klanec. Na moje vprašanje o »domačem« svetovnem prvenstvu je šampion iz Cassana Magnaga odgovoril, da še ne razmišlja o tem, vendar je kasneje priznal, da je nekaj v njem preklopilo lani na Dirki po Danski, saj je od tedaj prepričan, da lahko zmaga na vseh terenih. Glede na letošnjo premoč pa je napoved, da bo na najvišji ravni nastopal še sedem ali osem let, zaskrbljiva novica za njegove nasprotnike. Smo v Londonu gledali novega kolesarskega kanibala? **D**

Kapetan slovenske košarkarske reprezentance **RADOSLAV NESTEROVIČ** v novi sezoni lige NBA ne bo več igral za San Antonio Spurs. Neki danji prvaki so ga prodali v Toronto. Novega izziva se veseli, predvsem pa si želi igrati.

Jamajčan **ASAFA POWELL** je na državnem prvenstvu v Kingstону zmagal na 200 m in z 19,90 sekunde, s čimer je izenačil najboljši letošnji izid na svetu, ki ga je nekaj ur prej v Indianapolisu dosegel Wallace Spearmon.

Sodniška zatemnitev

Esad Babačić

Toliko očitnih sodniških napak v najusodnejših trenutkih na tako pomembnem tekmovanju še nismo videli.

Tudi tisti, ki so prepričani, da so sodniški prividi sestavni del nogometa, se resno sprašujejo, ali ima vse to sploh še smisel. Žrtev katastrofalnih sodnikov je bilo že toliko, da jih težko naštejemo. Najbolj boleča je bila izmišljena enajstmetrovka, s katero je Luis Medina Cantalejo v zadnji sekundi tekme osmine finala izločil bojovite Avstralce, ki niso navajeni takšnih krivic. Italijani so se takoj spomnili prejšnjega mundiala, na katerem so bili oni tisti, ki so jih uničili delivci pravice, kot jim pravijo nekateri komentatorji. Teoretiki zarot si manejo roke, saj naj bi bili po njihovo prav sodniki tisti, ki opravljajo umazan posel za krovno organizacijo, ki favorizira države s pedigrejem. Samo upamo lahko, da gre za paranojo, sicer bi bilo vse skupaj brez smisla. Svetovno prvenstvo je v resni nevarnosti, da postane največji športni cirkus, v katerem vladajo zgubljeni sodniki. Tisto, kar se je dogajalo na tekmi med Avstralijo in Hrvaško, je bila popolna izguba nadzora nad dogodki na igrišču. Doslej smo bili vsaj približno mirni, ko so sodili Evropejci, sedaj pa je padel še ta mit. Izkazalo se je, da imajo sodniki iz Južne Amerike precej boljši občutek za igro, bolje pa se znajdejo tudi v kriznih položajih, ko se je treba na hitro odločiti za pravo stvar. FIFA se bo morala pošteno zamisliti nad nedotakljivostjo svojih mož s piščalkami in začeti razmišljati o dodatnih pravilih, ki bodo zmanjšala količino napak. Morda bi se lahko učili pri Američanih, ki so že pred časom uvedli kamere, ki dajo finalni odgovor. Sodniki bi si morali ogledati posnetek, se posvetovati in šele nato sprejeti končno odločitev, ne pa da prehitro piskajo in s tem škodijo reprezentancam. Sicer pa je prvenstvo v Nemčiji čista klasika, v kateri so vsi glavni še vedno v igri; Brazilija deluje kot zaspala levinja, ki samo čaka, kdaj se bo dovolj blizu prikazala nerodna antilopa. Argentina morda ni tako suverena, se pa v njej skriva ubijalski instinkt, s katerim se ne gre šaliti. Angleži že pripovedujejo pravljice o tem, kako se je nogomet vrnil domov, skupaj z najbolj dragoceno »kanto« na svetu seveda. Glede na to, kar so pokazali doslej, preprosto ne vidim načina, kako bi lahko premagali Brazilijo, če do nje sploh pridejo. Italijani igrajo odlično, kar so dokazali v zadnjih minutah srečanja proti Avstraliji, ko so z igralcem manj stisnili nasprotnika. Obetajo se fantastični sklepni boji, ki jih lahko pokvarijo le sodniki.

Sodnemu izvedencu tudi ni jasno

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

V primeru Makoter je sodni izvedenec iz tujine ugotovil, da bi bila obtožena lahko kriva, lahko pa tudi ne. Lepo bi bilo, če bi si bili vsaj izvedenci na jasnem, ne nazadnje so strokovnjaki in za svoja mnenja precej dobro dodatno plačani.

Sodni izvedenci spet enkrat ne morejo z gotovostjo trditi, ali je obtoženi kriv ali ne. Gre za drugostopenjsko pritožbo Milice Makoter, ki zanika, da bi bila kriva za umor svojega moža, za kar je bila na prvi stopnji obsojena na trideset let zapor. Makoterjeva je šla že po vseh stopnicah. Na prvi stopnji je bila obsojena na najvišjo kazen, potem še na drugi, njeni domnevni sotorilci že kar nekaj časa prestajajo zaporne kazni. Makoterjevi je nato vrhovno sodišče sodbo vrnilo na prvo stopnjo in vse se je začelo znova – obsodba na prvi stopnji in pritožba na višje sodišče. Sodnim izvedencem pa še vedno ni uspelo ugotoviti, kaj je res in kaj ne. Na pomoč so sodniki poklicali tudi izvedenca iz tujine in ta je podal ugotovitev, ki bi jo po domače prevedli, da je Makoterjeva lahko kriva, ni pa nujno. Seveda bodo postavili no-

vega izvedenca. Edina poživitev dolgočasne seje je bil lažen bombni poplah v mariborskem hramu pravice, zaradi česar so poslopje začasno izpraznili.

Pravzaprav smo se že navadili, da vsa sojenja, kjer obtožencem očitajo predvsem najhujše zločine, trajajo neverjetno dolgo, in to predvsem zaradi različnih izvedenskih mnenj. Seveda je edino prav, da se dvomi razčistijo, še posebno pri kaznivih dejanjih, kjer obtožencu v primeru obsodbe grozi tudi več desetletij zapor. A nekje bi morala vendarle obstajati

meja. Zadosti vztrajnemu odvetniku lahko uspe izposlovati, da izvedenci kar po vrsti izdelujejo svoja mnenja vse do tedaj, ko bo končno nekdo napravil takšnega, ki bo obtožencu v prid. Na podlagi tega se bo nato spet pritožil, zahteval oprostitev ali pa vsaj razveljavitev in – uspelo mu bo. Sojenja tako lahko trajajo v nedogled, dvom o obtoženčevi krivdi pa ne bo nikoli ovržen.

Izvedence skrbno izbrati Spominjam se nekega sojenja v zvezi s prometno nesrečo s smrtnim izidom. Šofer je povozil kolesarja in šlo je za vprašanje voznikove krivde. Je vozil prehitro in preblizu roba (vinjen ni bil) ali pa je bila krivda na strani kolesarja, ki naj bi bil vozil po sredini ceste? Strokovnjaka, zaprisežena izvedenca z več desetletnimi izkušnjami, inženirja prometniške znanosti,

sta na podlagi popolnoma enakih dokazov podala popolnoma različni mnenji. Eden je trdil, da je avto vozil okoli šestdeset km na uro, drugi, da je bila njegova hitrost prek osemdeset. Eden je trdil, da je vozilo peljalo okoli pol metra od roba ceste, drugi, da je bil avtomobil okoli meter in pol oddaljen od robnika. Končno je en izvedenec trdil, je avto zadel kolesarja z odbijačem in ga treščil po cesti, njegov kolega pa, da je avto kolesarja »naložil« na havbo in odbil prek strehe.

Dobro bi torej bilo, če bi sodišča občasno preverila usposobljenost (precej dobro plačanih) sodnih izvedencev najrazličnejših strok. Sojenja bi bila tako cenejša in hitrejša, izvedenska mnenja pa bi dosegla svoj namen – pomagala bi odstraniti sence dvoma tistim, ki so pristojni za razsojanje o krivdi ali nekrivdi. **D**

Do smrti zabodena očeta

Najstnik je z nožem branil mater pred nekdanjim možem. Z enakim orodjem se je lotil očeta tudi pijani mladenič.

Nekateri že bijejo plat zvona, da celjska okolica postaja najbolj nasilen konec Slovenije. Nekateri domačini so celjsko naselje Hudinja razglasili kar za slovenski Bronx, v »čast« newyorški četrti, v kateri je menda toliko nasilja in kriminala, da tamkajšnji policisti enačijo patroliranje z vojaško akcijo po sovražnikovem delu džungle. No, tako hudo seveda v Celju še ni, res pa je Celjane prejšnji teden pretresel nov umor. Zvečer je prišel domov 39-letni oče, se za začetek sprl s šestnajstletnim sinom in ga začel pretepiti. Sinu v bran se je postavila fantova mati, ki je sicer od očeta svojega sina že razvezana. Nekdanji mož se je nato fizično lotil še nje, tedaj pa je najstnik odšel po nož in se postavil materi v bran. Očeta je za-

bodel pod srce, tako da je ta umrl še pred prihodom reševalcev.

Po slabih dveh dneh pa je prišlo do novega očetomora, tokrat v celjski okolici, v Škalah. Triinpetdesetletni oče in 23-letni sin sta bila že dolgo v sporu. Nekdaj je menda oče precej grobo vladal v družini, zadnja leta pa naj bi bil njegovo vlogo prevzel sin, še posebej kadar je kaj spil. Dopolodne sta z očetom zidala škarko, popoldne je sin odšel in se zvečer vrnil pijan. Napadel je očeta, strela sta se, nato je sin odšel po dva noža. Oče se je sicer poskušal braniti z vrtno klopjo, vendar ga je sin zabodel naravnost v srce. Morilec je pobegnil, a je že čez nekaj minut sam poklical policijo in se vdal enemu od sosedov, ki je po poklicu policist. B. S.

Smrt na peronu

Na peronu železniške postaje v Postojni je vlak zadel dva mladeniča, ki sta sedela preblizu tirov.

V nedeljskih jutranjih urah je bilo na peronu železniške postaje v Postojni kar precej mladine. Prejšnjega večera je bil tradicionalni žur, ki ga ob svoji obletnici organizira lokalna radijska postaja Radio 94. Zabava se je raztegnila do ranega jutra in okoli pete ure zjutraj je večja skupina prišla na železniško postajo. Mladina je modro presodila, da bodo na zabavi bolj ali manj globoko pogledali v kozarec in se zaradi varnosti, pa tudi da bi se izognili morebitnim kaznim zaradi vožnje pod vplivom alkohola, odločila, da se bo domov z zabave vrnila z jutranjim vlakom, ki se v Postojni ob nedeljah ustavi okoli pol šeste ure. Mladina je posedla in podela po klopcah in betonski ploščadi, le Aljoša in njegov prijatelj sta se odločila, da se bosta usedla

na rob peronske ploščadi. Deset minut čez peto je na postajo pripeljal tovorni vlak. Le-ta na postaji ne ustavi, peljal pa je z zmanjšano hitrostjo. Strojevodja je opazil fanta in jima hupal, vendar zaman. Med robom peronske ploščadi in lokomotivo je samo dvajset centimetrov prostora, zato je lokomotiva fanta zadela. Aljošo so stopnice lokomotive zadele v glavo in takoj je bil mrtev. Njegov prijatelj se je sicer poskušal odmakniti, zato je ostal živ, vendar mu je zdrobilo obe kolena in hudo ranjenega so prepeljali v bolnišnico. Preiskava bo pokazala, kako je z varnostjo na postojnski postaji, pa tudi, kje je bil odpravnik vlakov, ki bi morda lahko preprečil tragedijo, če bi fanta opozoril, naj se umakneta z nevarnega roba ploščadi. B. S.

PADLA S STREHE Celjsko srednjo šolo je obiskal 31-letnik iz Velenja, vendar ne z namenom, da bi si pridobil znanje, ampak zato, da bi sunil deset metrov bakrenih žlebov in jih nato prodal za odpadno kovino. Med snemanjem petdeset tisočakov vredne pločvine je tat, ki očitno ni vaje plezati po strehah, padel in se precej poškodoval. Podobno idejo je dobil tudi 20-letni Celjan, tudi rezultat je bil podoben. Sunil je že tristo tisočakov vredne bakrene žlebove nekdanjega vojaškega skladišča v Bukovžlaku, potem pa treščil s strehe in si zlomil nogo. V bolnišnico ga je pripeljala leto mlajša partnerka iz zasebnega, očitno pa tudi lopovskega življenja. Ovadbe seveda sledijo.

OKRADEL PICOPEKE V Mariboru so besni picopeki poklicali policijo, ker jim je prejšnjo noč neznanec vlomil v lokal. Ni se sicer zanimal za italijanske specialitete, ampak se je kot pošten Štajerec raje dobro založil s raznovrstno pijačo. Ne samo na veliko žalost lastnika, ampak tudi osebja picerije in njenih gostov je poleg pijače iz poslopja izginil še projekcijski televizor, kar je v tem mundialnem mesecu katastrofa prvega razreda. Ukradeno je lopov naložil v modrega twinga, parkiranega pred lokalom, ključ pa so bili za šankom, in se odpeljal v neznanost. Lastnik je tako ob približno dva milijona tolarjev.

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

bližina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ELEKTROPROM

EVJ

ELEKTROPROM d.o.o.

Loke pri Zagorju 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

Najlepša med najlepšimi

V nedeljo je bil v portoroškem Avditoriju jubilejni, 15. izbor najlepše Slovenke za mis sveta. Za najlepšo je bila okronana temnolasa Iris Mulej iz Podgrada, ki so jo izbrali med dvanajstimi finalistkami. Krono in lento ji je izročila lanska zmagovalka **Sanja Grohar**.

Prireditve sta vodila nekdanja mis **Miša Novak** in **Stojan Auer**, med glasbenimi gosti pa so nastopili Domen Kumer, Rebeka Dremelj, Lara B, Sebastian in Luka Nižetič, Sanja Grohar in hrvaška skupina Karma.

Prva spremljevalka je postala 24-letna **Katarina Jurkovič** iz Mavčič, za drugo spremljevalko pa so razglasili 21-letno **Vanjo Ivanovič** z Vrhnike. Katarina je postala tudi mis fotogeničnosti in mis One. Lento ji je izročila lanska dobitnica Manca Zver.

Kristina Kuhelj iz Grosupljega je najbolj prepričala tiste, ki so glasovali prek spleta, in tako postala mis interneta. Za mis Net TV pa so izbrali **Tamaro Pavlovič** iz Cerklj ob

Krki. Finalistke so med seboj izbrale tudi mis simpatičnosti. Dekletom se je najbolj prikupila plavolasa Mariborčanka **Maja Žižek**.

Zmagovalka Iris Mulej je kot glavno nagrado v trajno last prejela novi model avtomobila Suzuki Swift, darilo pokrovitelja, in krono Zlatarne Celje ter vse, kar bo potrebovala za svetovni izbor, ki bo 30. septembra na Poljskem.

Foto: Bor Slana

Pravi, da ni noseča!

Potem ko je Slovenijo obkrožila novica, da priljubljena slovenska pevk Natalija Verboten pričakuje naraščaj, je le-ta govorice nemudoma zanikala. Verbotnovno so obdolžili, da pričakuje otroka s sinom znanega koroškega poslovnega Janka Zakeršnika. Prelestna pevk je izjavila, da moškega, s katerim naj bi bila noseča, v življenju ni še videla. Ja, čudna so pota rumenega tiska!

Le od kod misel, da bi bila noseča?

Slovenski venček na TV

Za vse ljubitelje ljudske glasbe, ponarodelih pesmi in narodnozabavne glasbe bodo to poletje poskrbeli na RTV Slovenija. Na televizijske zaslone se namreč vrača oddaja Slovenski venček. Osem oddaj Slovenskega venčka se bo zvrstilo julija, avgusta in v začetku septembra, v njih pa bo voditeljica in urednica oddaje Smilja Baranja vsakokrat predstavila domačo glasbo neke pokrajine. Njen sovoditelj Alfi Nipič se bo v vsaki oddaji pogovarjal s predstavnikom določene pokrajine o njenih značilnostih. Za mnoge težko pričakovana oddaja bo na sporedu ob petkih ob 20. uri na 1. programu Televizije Slovenija.

Vabljeni pred male zaslone!

V prvi oddaji, ki bo na sporedu 14. julija 2006, bodo predstavili domačo glasbo Dolenjske in Bele krajine. Z Dolenjskega prihaja velika harmonikarja z diatonično harmoniko, in sicer Lojze Slak in Franc Mihelič. V Beli krajini pa je leta 1981 Toni Verderber ustanovil narodnozabavni ansambel, v katerega je vključil tamburico. Besedilo in zven pesmi Na prejo ... sta zelo zaznamovala belokranjsko narodnozabavno glasbo in Slovenci smo dobili prvi tovrstni ansambel. Na RTV Slovenija obljublajo, da bodo prav tako bogate in zanimive tudi druge oddaje.

Kdo jo bo nadometil?

Medtem ko voditeljici TLP Anji Tomažin lepo raste trebušček, na RTV Slovenija iščejo ženski obraz, ki jo bo nadomeščal v času poročniškega dopusta. Prejšnji teden je potekala avdicija za novo voditeljico. Bodočo mamico bi želelo nadomestiti okoli 40 žensk. Kdo bo ob nedeľah sedel poleg Lada Bizovičarja, še ni znano.

MARCO POLO

EURO ATLAS

AVTO ATLAS EVROPSKIH DRŽAV

V SOBOTO,
1. 7.,
OB NAKUPU
VEČERA
ZA 1.790 SIT

Naročniki Večera lahko avtokarte naročite na naslovu: ČZP Večer, 2504 Maribor. Naročila sprejemamo tudi po e-mailu knjiga@vecer.com in telefonu: 02/23 53 326, 02/23 53 322 ali 02/23 53 500. Karte vam bo raznašalec prinesel na dom, plačilo po položnicah za Večer. Zaloge so omejene.

VEČER
 www.vecer.com/trgovina

Končno!

Magična gledalka

V naši družini smo se že kar malo naveličali proslavljati z državnim protokolom in s službo, ki je doslej pripravljala praznične proslave. Ni in ni nam šlo.

V glavnem vse zateženo, mrtvo, visoka umetnost, za katero pri nas doma nimamo pretiranega posluha. In govorili smo že nekaj dni prej o tem, kaj naj bi se izcimilo letos. Ali bo Janševi oblasti ob 15-letnici države le uspel veliki met in bomo s politiki na dostojni proslavi lahko proslavljali tudi državljani?

Rompompoma ob državnem prazniku je bilo na nacionalki veliko, tako da so bila naša pričakovanja upravičeno velika. V soboto ob 21. uri zvečer smo sedeli doma in čakali. Začelo se je točno. Kmalu smo sicer od komentatorke Rosvite Pesek izvedeli, da bo uradni začetek stekel, šele ko bodo zadonele salve z ljubljanskega gradu, torej ob 21.15. Pa ni bilo hudega. Vmes smo izvedeli, kako smo Slovenci dobili nov grb in zastavo, kako na tesno so ju pravzaprav poslanci sprejemali leta 1991 in kako je najlepši dogodek – dvig nove mogočne zastave – omogočil športnik Boris Strel. In potem je po preprogi prikorakal Tone Krkovič. Mama je takoj zavzdihnila, da bo spet škandal, in Jelko Kacin jo je »uslišal« že naslednji dan. Končno so zabobnele salve z gradu. Prihajali so po vrsti. Udarina trojka treh predsednikov iz časa slovenskega osamosvajanja, Peterle, Bučar in Kučan. Za njimi sedanji nasledniki Janša, Cukjati in Drnovšek. Dvig zastave sicer ni bil tako mogočen kot pred 15 leti, videlo pa se je, da so se režiserji tokratne proslave zelo trudili približati podobi, ki jo imamo s številnih arhivskih posnetkov in fotografij še vsi v tako lepem in cenjenem spominu.

Potem pa slavnostni govornik Janez Janša. Sestra ga je poslušala z odprtimi usti, mama

je nekajkrat, ko je na ploščadi zaploskala publika, z dlanmi pritegnila še sama, oče pa je štirikrat glasno pritrdil: »To, Janez. To.« Moram priznati, da na govor predsednika tudi sama nisem imela nobenih pripomb. In tudi na izvedbo ne. Niti na dolžino. Občutek imam, da pisec govora zelo dobro pozna retorična pravila, saj je združil nekaj vprašanj, nekaj samovprašanj, nekaj trditev, predvsem pa je misli oblikoval v kratkih in vsem razumljivih stavkih. Res ni bilo nobenega v slogu »Nocoj so dovo-

ljene sanje, jutri bo nov dan ...«, nam je pa pohvala trenutnih razmer iz predsednikovih ust dobro dela. Pa tudi Janševi ambicioznosti ni nič manjkalo. Stremljenja in cilje si pa kot narod tudi smemo privoščiti, mar ne?

Pravzaprav je bila z veličastnim aplavzom po koncu govora moja radovednost potešana. Od tod dalje bi le s silnim naporom lahko šlo kaj narobe. Prazničnost je bila s protokolarno ravno, vojaško atraktivnostjo in besedami glavnega govornika že dosežena. Ko smo na zaslonih uzrli še množico, ki se je v lepem številu potrudila na trg, smo laže zadihali. Oče je na mizo postavil radgonsko penino, sestra je ob glasbenih točkah veselo popevala, mene pa so navduševali predvsem slikovni vložki. Najprej kratek prelet vzpostavljanja slovenske države, nato uspehi naših športnikov in veličastni očak Triglav, nato pa želje 15-letnikov, ki slavi rojstni dan na dan, ko ga slavi tudi Slovenija. Ženske smo malo posmrkale, in ko je Peskova ob koncu dvakrat ponovila, da nam vošči veselo praznovanje, je naše penine že zmanjkalo. **D**

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Lepo je biti prvi, ki pride skozi vrata, kadar se dogaja kaj zanimivega. Ne menite se za ovire, le pogumno se pomikajte naprej. Komunikacija je ključnega pomena – računalniki, telefoni in celo srečanja v živo veliko pripomorejo k izboljšanju odnosov.

Bik
21.4.-21.5.

Ni vam treba sprejeti prve ponudbe, ki vam poteka na vrata; dobro bo, da čim bolj premislite, kako boste ukrepali in kaj boste naredili. Četrtek in petek bosta zelo lepa dneva. V petek pa se vam bo zdelo, da na veliko izgubljate čas.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Če vi ne boste ocenili, kdo bo to naredil namesto vas? Nekdo vas bo zelo navdihnil, tako zelo, da boste napisali celo nekaj verzov. Zelo dobro bo za vas, da si uredite stvari tako, da boste lahko delovali neodvisno od vseh, ki so okoli vas.

Rak
22.6.-21.7.

Nov projekt je najboljši način za rešitev starega problema. Ali je res? Ko boste temeljito premislili, boste videli, da vas nihče ne bo upošteval, če boste tako preskakovali z ene stvari na drugo. V petek boste razpeti med dva prijatelja.

Lev
22.7.-21.8.

Saj ni preveč pomembno, kaj počnete na začetku tedna, pomembno je to, da se imate dobro. Pri tem ne pozabite na vse okoli sebe. Predavanje, ki ga boste obiskali, bo zelo pozitivno vplivalo na vaše počutje in delo.

Devica
22.8.-21.9.

Kako lepo – kaže, da ste si zaslužili nagrado. Če je to hrana, poskrbite, da jo boste delili z drugimi. Sredi tedna vas bo doletela novica, ki je ne boste preveč veseli. Petek in konec tedna bodo vaši dnevi, ko se boste spostili.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Svet je predstava in življenje je igra. Potrudite se in jo odigrajte čim bolj in čim bolj pošteno. Sredina tedna bo nadvse lepa in vse bo potekalo tako, kot je treba. Zelo boste zadovoljni s svojimi prijatelji, ki bodo pravi družabniki.

Škorpion
23.10.-21.11.

Ta čas je vaša največja skrb zdravje. Jejite zdravo in se poskusite kaj ukvarjati s športom. Če boste ostali aktivni, potem bo to imelo še dodaten dober učinek. Najdite si dober izgovor, drugače boste v službi ves dan.

Strelec
22.11.-20.12.

Že leta se niste igrali na igrišču, zato se vam bo zdelo čudovito. Na široko odprite oči in globoko zadihajte; veliko lepega se vam obeta. Osebné izkušnje, ki so vas ganile do solz, bodo nekoliko pozabljene ob vsej lepoti dni.

Kozorog
21.12.-19.1.

Zelo vam bo všeč ideja, da bi se odpeljali nekam na dopust in se toliko umirili, da bi po prihodu nazaj lahko spet delali tako kot pred pretresom, ki vas je doletel. V nedeljo boste našli sproščujoč kotiček in tam uživali tople dni.

Vodnar
20.1.-18.2.

Ponedeljek je dan za čudovite reči, ki vam jih je pripravilo življenje. V sredo si omislite popoldansko namakanje v bazenu. Finančno vam bo šlo zelo dobro pa tudi vaši odnosi s partnerjem bodo na vrhuncu sreče.

Ribi
19.2.-20.3.

Tudi če boste držali ljudi na razdalji, bodo vseeno ugotovili, da z vami nekaj ni tako, kot bi moralo biti. Težko jih boste prepričali, naj vas pustijo pri miru. Zelo dobro je, da ste lahko prepričali v zvestobo vse ljudi, ki so okoli vas.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIZNI KLUB
Samorog

*Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljica obzorja sveta.*

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

DEMOKRACIJA								OBRAZEC ZA IZRAČUNAVANJE	IME POLITICARKE GANDHIJEVE	ZNAK ZA RENIJ	SUKANEC	ANGLEŠKO ZENSKO IME, HELENA	STIK DVEH STREŠNIH PLOSKEV
OLJE ZA PREMÄZ LESA													
AMERIŠKI DRAMATIK (EUGENE)													
ROKOMETNO DRUŠTVO										POD, TLA VAS OB DRAVINJI			
IZRAŽANJE Z GIBI											EDO TORKAR UPORAB-LJANJE		
URARJEVA DELAVNICA													
URARNA													
AVTOR: JOŽE BERDON	UTOPIČNA SOCIALISTKA	ANGLEŠKI NARODNI JUNAČ	POKRAJINA V SLOVENIJI IN AVSTRIJI	AFRIŠKI VELETOK	MUSLI-MANSKI BOG	ZNAK ZA SILICIJ	VLEČENJE ESTONEC (KRAJSE)					FRANCOSKO IME REKE RONE	ZADNJI DEL NOTRANJSKE REKE
GESLO									ZASEBNA DEJAVNOST SMETANA (LJUDSKO)				
ŠALJIV ČASOPIS IZ MARIBORA								AROMUNI LJUBK. MOŠKO IME					
PAS ZEMLJE OB VODI						NAJVIŠJI DEL KARPATOV GLASBENIK					OLIVER MLAKAR ODJUGA (STARINSKO)		
IME VEČ PAPEŽEV				HUBERT BERGANT MOŠKI SUKNJIČ			EDEN OD ČUTOV IGRALEC REEVES			ON IN ... PREBIVALCI IDRSKEGA			
GORSKA TEKAČICA HIŽARJEVA					NASTANEK KAMNINE ZMAHA PRI SAHU								
PROSTORI ZA HRANJENJE							JESENSKA KULTURNA RASTLINA					PEVKA PUŠAR JERICJEVA	VARIJENO MESTO
ITALIJANSKA POKRAJINA							PTICA SELIVKA JOSIP STRITAR						
OGLAŠANJE KOKOŠI									VREDNOST BLAGA ALI USLUGE				
IME PESNICE SKERL				DEMOKRACIJA	NEKDANJI AMERIŠKI POLITIK (DEAN)				GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC				

Rešitev prejšnje križanke

GORA, OPEKAR, RATINE,
EROTIK, NIRALA, JN, ATA,
TRAVA, ANKA, NESTRPNEŽ,
MARN, ARTIN, ANAMITI,
LORA, AGENT, IRO, LA,
ARIANA, TINA MAZE, OT,
IZOLACIJA, PIVA, KEMIJA,
UDARNIK, AM, NAN,
POTENCA

Nagrajenci 24. številke

- 1. nagrada:** PAVEL HIRŠEL,
Vače 76, 1252 Vače
- 2. nagrada:** JOŽE JAKŠA,
Roška c. 3, 8333 Semič
- 3. nagrada:** HELENA BRGLEZ,
Radmirje 64, 3333 Ljubno ob Savinji

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 6. 7. 2006
pošljite na naš naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".**

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

➤ **26.6.1991** se je formalno začela agresija na Slovenijo, ko je ob 3.30 ZIS sprejel odlok o blokadi državne meje v Sloveniji.

➤ **26.6.1991** je prišlo do prvega konflikta v vojni za Slovenijo na mejnem prehodu Lazaret pri Kopru, ko so cestni delavci prišli postaviti nove table z oznako Republika Slovenija.

➤ **27.6.1991** je protiletalska oklepna baterija JLA pri Metliki prestopila državno mejo.

➤ **27.6.1991** je ob 2.45 iz kasarne na Vrhniki proti letališču Brnik odpeljala kolona 40 tankov in 20 oklepnih transporterjev. Na poti je prebila več blokad.

➤ **28.6.1991** so slovenske enote zavzele več mejnih prehodov, vojašnic, skladišč, prisluskovalnih centrov in drugih objektov JLA.

➤ **28.6.1991** je jugoslovansko letalstvo pri Medvedjeku napadlo kolono tovornjakov. V napadu je bilo ubitih 7 tujih voznikov tovornjakov, pripadnika TO in domačina iz bližnje hiše. Z letali so napadli tudi televizijska oddajnika na Kumu in Nanosu ter mejni prehod na Karavankah.

➤ **29.6.1991** so bili najhujši spopadi v Škofijah, v Ljubljani pa so poskušali izvesti nekaj akcij teroristi JLA. Po mnogih slovenskih krajih so se ljudje umikali v zaklonišča.

➤ **29.6.1991** je prišel v Ljubljano general Andrija Rašeta in postavil 12 pogojev JLA, med njimi zahtevo po deblokadi vojašnic in oklepnih kolon.

➤ **30.6.1991** so po izteku ultimata proti Sloveniji poletela vojaška letala, vendar so bila med poletom odpoklicana. Milica in TO sta zavzemali nove mejne prehode.

➤ **1.7.1991** je prišlo Črnom vrhu nad Idrijo v skladišču orožja do močne eksplozije, ki je poškodovala okoliške hiše.

➤ **1.7.1991** je v Mokronogu vodnik JLA ustrelil svojega poveljnika, ker se je hotel vdati, in nato grozil, da bo vrgel v zrak vojaško skladišče goriva.

➤ **1.7.1991** je zvezna vojska svoje enote v vojašnicah krepila z novimi silami. Dovažali so jih s helikopterji z oznakami Rdečega križa.

➤ **2.7.1991** je armadno letalstvo napadlo RTV-oddajnike.

➤ **2.7.1991** se je vdala vojaška kolona v Krakovskem gozdu.

➤ **2.7.1991** je v Gornji Radgoni prišlo do hudega spopada.

➤ **2.7.1991** je armada znova neuspešno poskusila s tankovskimi prodori (Dobova, Ormož, Ljutomer, Bregana, Šentilj, Postojna, Vrhnika). Meja je bila spet pod slovenskim nadzorom.

➤ **2.7.1991** ob 21. uri je Slovenija enostransko razglasila ustavitev ognja.

POGLED NAZAJ (OD 26. 6. DO 3. 7.)

Deklaracija o suverenosti

Ker je želel sporočiti, da dosledno vztraja pri programu osamosvajanja Slovenije, je Demos pripravil Deklaracijo o suverenosti RS. Bese-dilo so pripravili v prostorih uredništva Nove revije. Skupščina jo je sprejela **2. julija 1990**, čeprav je bila za vodstvo skupščine »nepričakovano« uvrščena na dnevni red. Sprejeta je bila z večino glasov. Kljub pomislekom, da gre za prehiteno, je zanjo glasovala tudi opozicija. Zanj je glasovalo 187 poslancev,

Deklaracija o suverenosti Republike Slovenije

Skladno z voljo vseh političnih strank in poslanskih skupin, ki so zastopane v Skupščini Republike Slovenije, je Skupščina Republike Slovenije na skupni seji dne 2. julija 1990 sprejela razglasila »Deklaracijo o suverenosti države Republike Slovenije«.

1. člen

Izhajajoč iz pravice slovenskega naroda do samoodločbe in v skladu z X., XI., LXXII. in XCII. amandmajem k ustavi Republike Slovenije ter z določbami Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah razglasi Skupščina Republike Slovenije suverenost Republike Slovenije.

2. člen

Politični, gospodarski in pravni sistem Republike Slovenije temelji na ustavi in zakonih Republike Slovenije. Ustava SFRJ, zvezni zakoni in drugi zvezni predpisi veljajo na območju Republike Slovenije, če niso v nasprotju z ustavo in zakoni Republike Slovenije.

3. člen

V skladu z načelom državne suverenosti in z načelom primarnosti ustave in zakonov Republike Slovenije morajo republiški organi in organizacije zagotavljati, da bodo tudi vsi zvezni organi in organizacije na območju Republike Slovenije poslovali.

proti so bili 3, 2 sta se vzdržala, 15 pa se jih ni izreklo oziroma ni glasovalo. O pripravi in vsebini deklaracije ni bilo seznanjeno niti predsedstvo Republike Slovenije, ampak je o njenem sprejetju izvedelo iz javnih občil.

Deklaracija je na podlagi pravice do samoodločbe razglasila suverenost Slovenije. Razglasila je namreč, da njen politični, gospodarski in pravni sistem temelji na ustavi in zakonih Republike Slovenije ter da jugoslovanska zakonodaja velja le, če ni v nasprotju s slovensko. Skupščina se je z Deklaracijo o suverenosti RS zavezala, da bo v letu dni »izvedla predpisani postopek za sprejetje nove ustave«.

Svetovni slovenski kongres

Dvodnevno prvo zasedanje Svetovnega slovenskega kongresa se je začelo **27. junija 1991**, na dan, ko se je praktično začela vojna za Slovenijo. Sprejeli so statut in zapisali: »Svetovni slovenski kongres je vseslovenska organizacijska skupnost, ki povezuje Slovence doma in po svetu na temelju zavezanosti slovenstvu ne glede na nazorske, strankarske in druge razlike.« Namisel je med prvimi gojil pisatelj Vlado Habjan. Ideja o ustanovitvi je vzknila še v času, ko

sta bila samostojnost in neodvisnost Slovenije le želja. Za predsednika so izvolili tržaškega Slovenca Bojana Brezigarja.

Kongres je dal leta 1995 neuspešno pobudo za ustanovitev Sveta slovenskega naroda, ki naj bi ga sestavljali predsedniki kongresa, SAZU, ustavnega sodišča, slovenski metropolit, rektorja Univerze v Ljubljani in Mariboru ter predsednik Slovenije.

Napad in odgovor

Popoldne **27. junija 1991** je admiral Stane Brovet sporočil, da je JLA dosegla svoj cilj in zavarovala državne meje SFRJ. Odgovor na napad je bil hiter in učinkovit. Slovenske oborožene sile so blokirale vse vojašnice. Odklopili so jim elektriko, vodo in telefone in jim tako povsem onemogočile delo.

Po uradnih podatkih JLA je v vojni za Slovenijo umrlo 44 vojakov in bilo 163 ranjenih. Ocenjujejo sicer, da je bilo mrtvih več, ker JLA ni hotela prikazati svojih večjih izgub. Teritorialna obramba je imela 9 mrtvih; pet jih je padlo v boju in štirje v raznih nesrečah. Med civilnim prebivalstvom je bilo 38 ranjenih in 5 mrtvih, med tujci, ki so bili takrat v Sloveniji pa 10 mrtvih in 1 ranjen. Med slovenskimi miličniki je bilo 22 ranjenih in 4 mrtvi, med teritorialci 9 mrtvih in 89 ranjenih. Od mest je bila najhujše poškodovana Gornja Radgona.

Slovenske oborožene sile so zajele okrog 2.600 vojakov, 250 častnikov, 140 zveznih miličnikov in nekaj carinikov. Na njihovo stran je prestopilo okoli 2.300 vojakov in 280 častnikov, 10 zveznih carinikov in okrog 280 civilnih uslužbencev JLA.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 22/38

Slovenija 1945 (1)

Ker do sem Demokracija pride s precejšno zamudo, sem številko 22 prejel šele pred kratkim in tako pišem šele sedaj. V tej številki je nadvse zanimivo poročilo o knjigi Slovenija 1945, ki je, kakor je videti, vzbudila veliko zanimanja v Sloveniji. V poročilu pa je avtor zapisal nekaj mnenj, ki zahtevajo pripombo. Avtorju ne gre v razum izjava Milči Lečan, da so »vsi vedeli, da gredo v smrt«. Ta izjava se nanaša na zadnji transport, ki je odšel prvega julija, dan potem ko se je vrnil v taborišče doktor Janez Janeš, ki je ušel, preden bi se moral vkrati na tovorni vagon v Pliberku. Njegovo pričevanje je dokončno prepričalo vse vodilne ljudi v taborišču, da Angleži vozijo ljudi v predajo. Od tistega trenutka naprej ni bilo nobenega dvoma več, kaj se dogaja. Od takrat naprej poveljstvo slovenske vojske ni več obstajalo. Vsi, ki so se drugo jutro vkricali na tovarnjake, so jasno vedeli, kam gredo in kakšna usoda jih tam čaka. Tako ta izjava ni neresnična, krivična ali pretirana. Je pa res težko spravljiva z zdravo pametjo. Kaj je te fante in može gnalo na to pot, si je težko predstavljati. Lojalnost do bratov-soborcev je verjetno igrala veliko vlogo. Ali so se zavedali, da njihova dodatna žrtev ne bo rešila nobenega od njih, ni mogoče vedeti. Neskončen obup pri odkritju, da smo izdani in brez vsake podpore, ali fatalizem sta

morda gnala nekatere v to dejanje. Nekateri so morda bili brez podpore družine, bodisi ker je ostala doma ali pa je niso več imeli, ker so jo komunisti že prej pobili. Žal ostanemo brez razlage, samo z bolečino, ki bo z nami do konca življenja. Avtor poročila nima prav, ko očita avtorjema knjige, da trdita, da so šli vsi domobranci »krotko v smrt«. Ta navedba velja samo za tiste, ki so bili na žalostnem zadnjem transportu. Vsi, ki so avtorjema pripovedovali svoje zgodbe, so šli skozi »izjemno težavne situacije«. Vsi imajo hude spomine in bolečino. Ta bolečina bo vsaj malo olajšana, če bo več Slovencev bolje razumelo zgodovino svojega naroda, ko bodo brali to knjigo.

Uros Roessmann, Helena, Montana, ZDA

Glasnik resnice

Po žalni slovesnosti v Kočevskem rogu so nasprotniki RESNICE na pridigo nadškofa Perka zagnali vik in krik. Po njihovo bi preživele žrtve komunističnega ustrahovanja in terorja ne smele nikoli spregovoriti. To so dali vedeti tudi v oddaji Trenja na POP TV 15. 6., ko so z vpadanjem v besedo nadškofu Perku pokazali tudi na svoj nivo srčne kulture. Gledalec je na trenutke dobil občutek, da se dogaja sodni proces zoper nadškofa Perka.

Danes, ko je kristalno jasno in zgodovinsko dokazano, da so se partizani – čeprav mnogi nevede in nehote – bojevali za partijske interese in cilje pod vodstvom boljševiške Kominterne, je prav absurdno govoriti o partizansko-komunističnem boju za narodno osvoboditev, edino če je tu mišljena »osvoboditev« od vere in Cerkve. To spoznanje potrjujejo ne prav redki primeri, ko so partijski komisarji, »inkvizitorji«, nekatere borce iz lastnih vrst poslali v smrt s strelom v hrbet, ker niso brezpogojno soglašali s komunistično ideologijo in doktrino. Drugo; ko predsednik zveze borcev govori o domoljubnosti partizansko-komunističnega boja, zakaj nam že končno odgovori, zakaj je začela komunistična gverila – imenovali so jih terenci – že sredi leta 1941 terorizirati, sadistično mučiti in moriti svoje

rojake, svoje verne brate, največje domoljube: očete, matere, sinove, hčere, tudi otroke in celo noseče žene in matere (primer Ivanke Škrabec), duhovnike, kolikor jih niso že prej Nemci izselili ... Na to naj nam odgovori, potem se šele lahko pogovarjamo naprej.

Če je kdo ovajal naše ljudi, slovenske domoljube, gestapu, so to bili vodilni komunisti, ki jih je vezal pakt prijateljstva med Stalinom in Hitlerjem. Kaj pa mreža ovađuhov, plačanih zaupnikov, v »zlati« svobodi, ki jih je imela Ozna in Udba, da je tako nadzirala vse pore družbenega življenja; je bila to nedolžna stvar?

Resnici na ljubo je treba reči, da so komunistični terenci mučili in umorili prek tisoč slovenskih golorokih domoljubov, preden je bila ustanovljena prva vaška straža. Mar ne bi smeli organizirano braniti svojih življenj, družin, domov, vasi? Od kod »inkvizitorjem« z rdečo zvezdo pravica odločati o življenju in smrti drugih? Kot razlog za sadistično mučenje in umor Lojzeta Grozdeta je njegovim rabljem zadostovalo že to, da so našli pri njem poleg rožnega venca tudi zgibanko o fatimski Materi božji in njenih sporočilih.

Na pročelju rojstne hiše particana – uglednega intelektualca, ki je v partizanih opravljal službo bolničarja, je vzidan njegov relief s pomenljivo zgovornim napisom: »Spoznal si pravo zlo in zato si moral pasti.« Ustreliti ga je dal politični komisar Dermastija. (Glej Črne bukke.) Zato ni nič čudnega, da so številni verni fantje zbežali od partizanov, ker so uvideli, da če krogle ne bodo dobili od spredaj, jo bodo pa od zadaj. V oddaji Trenja smo tudi slišali, da slovenskega naroda niso razdelili komunisti, ampak da je bil razdeljen že pred vojno. A tako! To potem pomeni, da so liberalci samo čakali ugoden trenutek, ko bodo, preimenovani v

komuniste, smeli z vso silo udariti po svojih krščanskih rojakih.

Vrednost vsakega odpora, tudi partizansko-komunističnega, se meri po tem, kaj dobrega so svojemu narodu in domovini priložili. Po sadovih se drevo spozna. Kot prvi sad komunistične »svobode« je bil, da so »herojsko in častno« poslali v mučeniško smrt cvet slovenstva – svoje rojake, svoje brate. Drugi sad komunistične »svobode« je prisilno begunstvo. Naslednji sad boljševiške »svobode« je bil načrtan boj zoper vero in Cerkev – kot občestvo in kot institucijo. Za dosego zmage ateizma so delali na vseh ravneh partijske oblasti v družbi in državi. V ta sklop »svobode« spada tudi izključitev verouka iz šol in teološke fakultete iz univerze. Celotoma romanja k Mariji Pomagaj na Brezje so blokirali – odpenjali vagona ... Verne učiteljice in učitelje so šikanirali, poniževali, žalili, premeščali pa tudi odpuščali iz službe. Vernike so odrivali iz javnega, družbenega in političnega življenja v brezpravnost itd. Poseben sad partijske »svobode« so bili montirani sodni procesi zoper naše duhovnike in tudi druge pričevalce vere ter njihove obsodbe na dolgoletno ječo in delovna taborišča. Kot triumf pod partijskim vodstvom pribrojene »svobode« je tudi zločinski zažig ljubljanskega škofa Antona Vovka. Verjetno nam je vsa Evropa zavidala takšno »svobodo«. Kmetom, ki so med okupacijo dajali partizanom hrano, so se »osvoboditelji« oddolžili tako, da so jih po vojni »osvobodili« zakonite posesti, prav tako tudi obrtnike in trgovce. Vse to nam je priborjevala tako imenovana NOB pod taktirko KP.

Ko nas predsednik zveze borcev uči zgodovine, se opira na posamezne zapise zgodovinarke Tamare Griesser-Pečar, na publicista

► Viktorja Blažiča in Iva Žajdelo, na dr. Tineta Velikonjo in celo na g. Janeza Janšo, na čigar govor se je pred kratkim ostro odzval. Le kako bi reagirali imenovani, če bi bili v oddaji Trenja v studiu?

Cinizem brez primere je, da tista stran, ki je vsaj posredno odgovorna za mučenja in poboje svojih rojakov, poziva preživele žrtve komunističnega terorja h kesanju, med tem ko od njih, ki so moralno ali fizično odgovorni za množične poboje svojih rojakov, še ni bilo slišati besede obžalovanja razen tega, da jim je žal, da niso pobili vseh. Enako cinično je tudi, da nam nasprotniki vere in krščanstva citirajo Sveto pismo in nam s tem hočejo povedati, da moralni in etični kodeksi ter dekalog Sinajske postave desetih zapovedi obvezuje samo nas, verujoče, njih pa ne.

Revolucionarno sodišče je škofa dr. Gregorija Rožmana obsodilo zato in samo zato, ker je odkril komunistično prevaro in laž ter opozarjal slovenski narod na grozečo nevarnost brezbožnega komunizma in bojovitega ateizma. Rožmanove besede, ki jih je izrekel v neki pridigi, da bo komunizem onesrečil slovenski narod, so se uresničile. Škof Rožman je imel prav! Tudi vprašanje gledalcem v oddaji Trenja bi moralo biti v tem smislu: Ali je imel škof Gregorij Rožman prav, ko je opozarjal na grozečo nevarnost komunizma?

Vse priznanje in zahvala velja nadškofu g. Francu Perku, ki je na žalni slovesnosti v Kočevskem rogu v pridigi avtentično prikazal našo polpreteklo zgodovino. Slovenski verniki in vsi resnicoljubni ljudje smo Vam, g. nadškof, od

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

srca hvaležni, da ste glasnik RESNICE, ki je bila nasilno utišana.

Ivan Glušič, Mozirje

Sprenevedanje do onemoglosti

V naši mili domovini smo priče medčloveških prizadevanj staro-novih prerokov resnice naše krvave polpreteklosti. Kadar jim ustreza, očitajo pogrevanje zgodovine svojim nasprotnikom, ko pa gre za njihove neupravičene privilegije, sami pogrevajo svojo različico resnice in se lovijo v zanko, ki so jo nastavili drugim. Pred desetimi leti je g. Kučan papeža Janeza Pavla II. učil, »da je resnic več«, danes pa trdi, »da je samo ena«, namreč njihova, borčevska osvobodilna, za katero se vneto zavzemata tudi g. Stanovnik in pravnik Kristan. Obupni poskusi izsiljevanja »neke resnice po meri sedanjih Slovencev« seveda ne prenesejo vsesplošnega verovanja, ker demokracija dopušča svobodno presojo resničnosti. Zlasti če zgodovinska dejstva dokazujejo zlorabo oblasti in masaker neusmiljenega zmagovalca, je upravičenost njihove trditve sporna za vse tiste Slovence, ki poznajo njihova dela. Sedanja država Slovenija ni prav nič dolžna

izplačevati sramotne pokojnine nekdanjim nosilcem ideologije zla in silja nad nedolžnimi in nemočnimi državljani. Če ti niso zmožni izdati grobišč svojih žrtev, je to dokaz, da se zavedajo krivičnosti svojih del. Storjeni zločini zahtevajo imena tistih, ki so jih ukazali. Ne gre za maščevanje, temveč za opomin prihodnjim rodovom, da se ne bi dali več zavesti plehki propagandi o boljšem življenju. Za vsakim herojem je vselej zločinec, ki prelija kri drugih za svojo slavo. Nedavno tega je neki evropski komisar opozoril nove revne članice, da revežev ne bodo naredili bogatih, če bodo izropali bogate. To je bil temelj komunistične ideologije, in ker so politično še delujoči potomci lastni narod zavajali s svojimi nadpovprečnimi lastnostmi za lastno bogatenje, se sedaj država s težavo prebija v Evropo, kamor sodi po kulturi in delovnih navadah. Duhovna svoboda in gmotna blaginja sta v tesni povezavi za tiste Slovence, ki dojemajo življenje in svet okoli sebe realno, če si duhovno neindoktriniran in ustvarjal in ne visi na privilegijih svoje (ne)slavne preteklosti.

Vse kaže, da imamo prav v naši državi najbolj trde postkomunistične obupance. Človek jih razu-

me, da je v njihovih časih sonce komunizma sijalo močnejše, da so oni živeli bolje, tako kot nekdanji kapitalisti, dokler jih niso razlastili. Da pa 25-letnik govori o tem, da so prej bolje živeli, gre človeku dobesedno na bruhanje, saj revež prvih deset let sploh ni vedel, kje in kako živi.

»Človeški razum je na žalost omejen, neumnost pa neomejena,« je ugotovil A. Einstein. In tako kot ni bilo vrnitve kapitalizma v fevdalizem ali kapitalizma v brezrazredno praskupnost, se tudi socializma ne da obnoviti s prenovljenimi duhovnimi potomci kontinuitete vodilnih borcev. Sicer pa »zgodovine človeštva ni dobro obsojati, bolje jo je opravičevati«, je ugotovil neki francoski pisatelj.

Alojz Schweiger, Črnomelj

Genocid pred sodniki in ljudstvom

Ob primeru »Ribičič«, ki sedaj vznemirja najbrž velik del slovenske javnosti, se spet poskuša z ene strani prelagati krivda na druge, na tiste, ki so bili »bolj zgoraj«, z druge strani pa se dogodki presojuje iz današnje izkušnje, ne pa iz presoje vzrokov in posledic. Primer me je, Primorca, spomnil na zločine, ko so fašistični učitelji pljuvali v usta tistim slovenskim otrokom, ki so si drznili govoriti v maternem jeziku. Menda je to počenjal tudi neki jetični učitelj. In tem otrokom ne bo nikoli nihče postavil pomnika! Ob mislih na to se mi vsi vojni zločini umaknejo daleč v ozadje, kajti ni večjega zločina zoper človeka, kot je zločin nad otrokom.

Ko iščem odgovore na včasih skrajno absurdna dejanja vojne, je spomin na te zločine ena od

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

poti, na katerih najdem odgovor. Toda če se spet vrnem k Ribičiču, moram reči, da je njegov čas zaznamovan še s strašnejšim hudodelstvom od tega, ki ga danes sodišče obravnava. Tudi če bi opustili analizo zgodovine in raziskovanje ozadij in sodimo Ribičičev primer samo kot storjeno dejanje, ga je nemogoče primerjati z genocidom, daleč strašnejšim in usodnejšim za slovenski narod in za Slovenijo v prejšnjem stoletju. A kljub temu se ga ne politiki in ne mediji nočejo dotikati. Ta zgodovinski primer je še vedno tabu. Mislim na genocid v Štrigovi leta 1947. Izvedla sta ga hrvaška Udba s pomočjo slovenske in Knoj. Takrat je bilo v štrigovskem gozdu zverinsko umorjenih okoli šestdeset Slovencev, mož in žena, ker so zahtevali od tedanje jugoslovanske oblasti, da slovensko občino Štrigovo pustijo v Republiki Sloveniji. Zločin se je zgodil zato, ker so se zavedni Slovenci uprli hrvaški agresiji nad slovenskim ozemljem. Niso bili pobiti z orožjem, z milostnimi streli, temveč z motikami, koli in sekirami, da bi tako drugim nagnali v kosti dosmrtni strah pred morebitnim nadaljnjim upiranjem.

Slovenska oblast je to gledala in molčala (umorjeni so bili Slovenci!), videla in molčala je slovenska Katoliška cerkev (umorjeni so bili katoličani!) in molčala je slovenska inteligenca. Edvard Kocbek je v svojem dnevniku o štrigovski stiski zapisal le nekaj stavkov in po tem za vedno umolknil. Domnevno »Ribičičeve« žrtve so bile za tisti čas pod bremenom politične krivde, v štrigovskih žrtvah je bila samo ta »krivda«, da so bili zavedni Slovenci. Zgodil se je genocid nad narodno zavednim slovenskim prebivalstvom.

Nekateri slovenski mediji pišejo in govorijo, da je Ribičičev primer prva ovadba za poboje po drugi svetovni vojni pri nas. A to ni res. Ovadbo genocida v Štrigovi smo na državno tožilstvo vložili že leta 2001, a se do danes ni zgodilo nič, še huje, kaže se težnja, da bi krvavi dogodek naprtli zadnjim operacijam Ozne proti ilegalno organizirani Matjaževi vojski, ki je delovala proti tedanji oblasti. Toda policijski zapisnik iz tistega leta, ki natančno popisuje

operacije proti tej vojski, sploh ne omenja primera Štrigove, kar dokazuje, da pomor ni sodil v čiščenje protidržavnih elementov.

Policija in tožilstvo se pritožujeta, da je težko priti do prič in podatkov o teh pobojih. A po drugi strani je bilo slišati, da je po naši ovadbi prišla iz lokalnega vrha na državno tožilstvo zahteva, naj se »dosje« o Štrigovi ne odpira, ker so nekateri akterji še živi. Ribičič je bil do 1950 pomočnik načelnika Ozne. Se je kdo potrudil in ga o tem kaj vprašal? Omenjeni policijski zapisnik navaja čez dvajset imen tistih, ki so v tistem času vodili čiščenje Matjaževe vojske. Je kdo iskal med njimi še žive in jih o tem spraševal?

In tako se Štrigova počasi pogreza v zgodovino pozabljenja. Štrigova je za žrtve in priče še vedno strah, za intelektualce sramota lastnega slovenstva, ki je ne znajo izprati, za politike pa je kot vedno aktualen le politični interes, ki je velikokrat, tudi v tem primeru, sprevržen. In tudi to je Slovenija danes.

Frane Goljevšček, Izola

Ivan Bizjak, predsednik Kluba seniorjev in seniork

Za nami je (Ljubljana, 20. junija 2006) 3. kongres Kluba seniorjev in seniork pri SDS (KSS SDS). Na njem smo izvolili nove organe, in sicer predsednika izvršilnega odbora KSS Ivana Bizjaka, 19-članski izvršilni odbor in 3-člansko nadzorno komisijo. Po novem so v izvršilnem odboru zastopane vse regije.

Navzoče je uvodoma pozdravil glavni tajnik SDS Dušan Strnad in se jim zahvalil za udeležbo. Opozoril je, da Slovensko demokratsko stranko jeseni čakajo lokalne volitve in stranka na njih pričakuje najboljši izid na lokalnih volitvah doslej. Dejal je, da se končujejo liste kandidatov za župane in občinske svetnike.

V nadaljevanju se je za povabilo na kongres zahvalil poslanec v državnem zboru Rudolf Petan. Navzočim je pojasnil, da je skrb, da bi se sistem javnih financ in previsokih pokojnin sesul, odveč, saj je vlada v ta namen že opravila korekcijo sistema. S tem se višina

Jasnost in zavrtost

Marija Vodišek

Dve človeški sposobnosti razumevanja in dojemanja; zavrtost je naplavina nekega prepričanja, ki se ga človek noče ali ne more otresti. Primer take naplavine, ki na mnogih področjih obstaja še danes, je članek v Ljudski pravici leta 1944 izpod peresa dr. Aleša Beblerja. Naslov je: Josip Visarionovič Stalin – voditelj svobodoljubnega človeštva. Dovolj bo le naslednji citat: »Te dni se je ves svobodoljubni svet spominjal 65. rojstnega dneva NAJPOMEMBNEJŠE osebnosti naše dobe, velikega voditelja narodov Sovjetske zveze in vsega svobodoljubnega človeštva, maršala Josipa Visarionoviča Stalina.« Dolg, aboten slavospev človeku, ki je uničil več kot sto milijonov človeških življenj. To je napisal intelektualec (kaj to sploh je?) Aleš Bebler, ki je živel nekaj let v SZ in je poznal Stalinovo tiranijo. Celoten članek je objavljen v mesečniku AMPAK februarja 2005. Prav v času, ki mu pisec poje slavo, je v sovjetskih gulagih sleherni dan umrlo najmanj tisoč ženskih in moških sužnjev. Med obsojenci je bil tudi Francoz Jacques Rossi, ki sta ga očim in mati še ne 17-letnega odpeljala v sovjetski raj. Tam je z vsem žarom začel delovati v partiji, prepričan, da je to edina dežela, kjer ni socialnih in nikakršnih človeških krivic. Kominterni ga je hitro vzela v svoje vrste in kot agent za zveze je prebrazdal vso Evropo. Po neki misiji za Frankovimi linijami v Španiji so ga v času velikih čistk (1936–1939) poklicali nazaj v Moskvo, ga obtožili špijonaže in brez procesa obtožili kot milijone drugih ter ga deportirali v Sibirijo. Ta nočna obsodba na osem, pozneje pa še dodatnih 25 let prisilnega dela je bila zanj »zora spoznanja«. Od tega trenutka dalje je šel skozi vse faze ideološke dekontaminacije. »Moja aretacija je pomota, Stalin o tem ne ve nič, Lenina so izdali.« Potem sta prišla sram in gnus, ko je v gulagih odkril legije kmetov, imenovanih kulaki, iz katerih so naredili bedne sužnje. In potem ko je v sibirskem blatu videl peklenški krog zapornikov trockistov, raznih funkcionarjev, sovražnikov ljudstva, izdajalskih oficirjev, se mu je utrdilo prepričanje, da komunizem ne more preživeti v svoji utopiji, ne da bi tako fizično kot psihično uničil sočloveka. Dokaz za to je himalaja trupel po vsej Sovjetiji, ne le v sibirskih stepah. Jacques Rossi je v sibirskih gulagih preživel 18 let, od 1937 do 1955, nato pa še šest let v izgnanstvu v Samarkandu. Šele leta 1961 je izsilil izstopno vizo, vendar le za Poljsko V Francijo se je vrnil leta 1985 in pri pariških marksistih našel na odpor. Nič niso hoteli slišati o sovjetski resnici. Glavna skrb teh intelektualcev je bila, da ga ne bi pridobila desnica. Kaj pa pri nas? Podobnih A. Beblerju je bilo in jih je še veliko. Nekateri »zgodovinarji«, izsolani v CK, so ljudem lagali in to počnejo še danes. Resnica se tudi pri nas težko sprejema, in to ne le glede povojnih množičnih pobojev, tudi na drugih področjih. Kočevski rog pa bo vedno kraj, kjer se lahko in se vedno tudi bodo izgovorile besede, ki bodo morilce in njihove dediče ogorčile, ker je bila RESNICA pol stoletja prepovedana. Tisoči so tisoče umorili brez sojenja, zato so umorjeni za večne čase NEDOLŽNI.

pokožnin redno usklajuje s plačami. Sledilo je poročilo predsednika IO KSS Ivana Bizjaka, ki je na kratko povzel delovanje in aktivnosti KSS. Za osebna prizadevanja v Klubu seniorjev in seniork SDS se je posebej zahvalil prejšnji predsednici in sedanji častni predsednici KSS Mariji Vodišek ter glavni tajnici Veri Ban.

Za konec je predsednik Ivan Bizjak predstavil program dela KSS v prihodnjem mandatu in dejal, da je v njihovi generaciji veliko znanja in volje, kar je vredno izkoristiti. »Pokožninska problematika ni le problematika Slovencev, ampak Evrope in vsega sveta,« je svoj nastop sklenil Bizjak.

Klub seniorjev in seniork pri SDS

Politični semafor

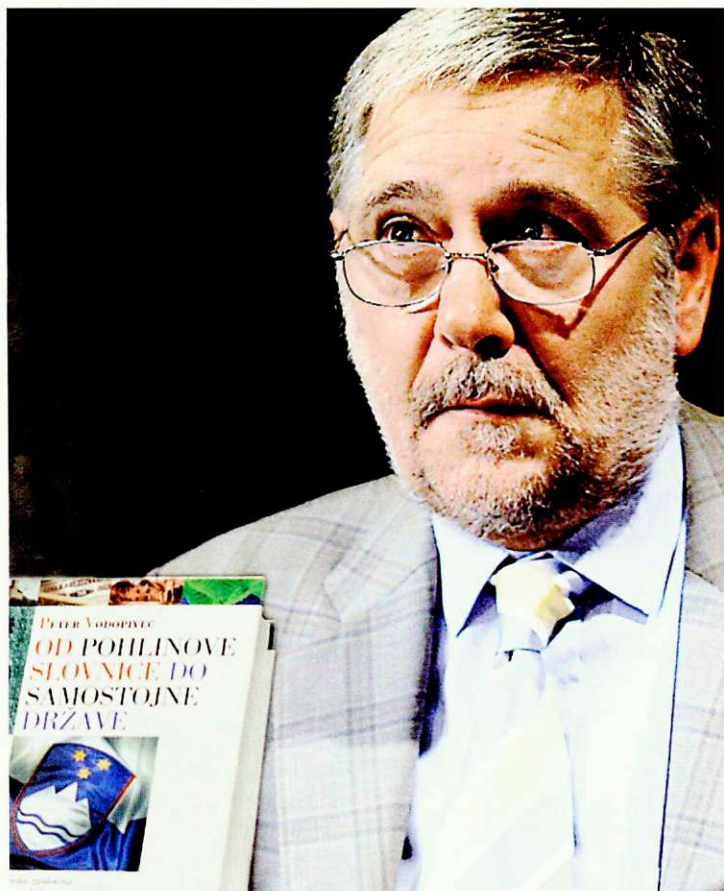
Spet širi nestrpnost Revija Mlada je prejšnji teden pod naslovom *Križanje NOB* vzela v bran revolucijo in pri tem – ne prvič – poklicala na pomoč Spomenko Hribar. V svojem pamfletu *Politika na grobiščih* se je zakadila v nagovor nadškofa Franca Perka v Kočevskem rogu, čeprav mu ne moremo nič očitati; bil je zelo jasen, resnica pa (nekateri) očitno zelo boli. Bese-dilo Hribarjeve je polno očitkov in diskvalifikacij, ki so izrazito nestrpne in polne neresnic.

Proti terminalom Predsednik Aktivne Slovenije Franci Kek je minuli teden še z nekaj pohodniki iz svoje stranke prepešal pot od Ljubljane do Kopra v znak protesta proti načrtovani graditvi plinskih terminalov v Tržaškem zalivu. S to „aktivno“ akcijo je izrazil nezadovoljstvo nad italijanskimi enostranskimi akcijami, proti katerim protestira tudi slovenska vlada. Pohodnike je podprl tudi predsednik republike Janez Drnovšek, ki jih je pospremil na pot.

Človek z energijo Direktor Muzeja novejšje zgodovine Jože Dežman, direktor Televizije Slovenija Jože Možina, predsednik odbora za državne proslave Aleksander Zorn in številni drugi si zaslužijo priznanje za projekt Enotni v zmagi, s katerim so v obliki filma, razstave in zbornika zaznamovali 15-letnico samostojne slovenske države. Po desetletju in pol so na odgovornih mestih, ki skrbijo za državniški spomin, končno ljudje, ki imajo Slovenijo v srcu.

Zasledovanje resničnosti

Nedavne predstavitve knjige uglednega zgodovinarja dr. Petra Vodopivca *Od Pohlina do samostojne države* so se udeležili mnogi avtorjevi stanovski kolegi. Prinaša pregled družbenega, gospodarskega in političnega dozorovanja našega naroda od začetkov narodnega gibanja do osamosvojitve. V začetku druge polovice 18. stoletja je Marko Pohlin v *Kraynski grammatiki* sodeželane prvič glasno pozval, naj se ne sramujejo svojega jezika, ki je prav tako imeniten kot jezik velikih narodov, konec 20. stoletja pa smo dobili svojo državo. V dveh stoletjih, ki ločita oba dogodka, so bil Slovenci državljani treh večnacionalnih držav – in vse tri so izginile s političnega zemljevida. Iz pretežno kmečkega prebivalstva smo se oblikovali v razvito narodno skupnost, čeprav so nas vse od začetka modernega političnega življenja nespravljivo in tragično delile politične meje in ideologije, strankarske ozkosti in kratkovidne predstave o

narodnih koristih. Knjiga povzema glavne težnje in tokove novejšje slovenske zgodovine. Čeprav terminologija, ki se tiče dogajanja med drugo svetovno vojno, ni vedno natančna in pravilna (uporabil je neustrezne izraze, kot je »nasprotniki partizanstva«), je »njegova« zgodovina precej drugačna kot pri večini naših zgodovinarjev. V. M.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

- ☐ Iz arhivov slovenske politične policije
- ☐ Tone Kuntner: **Mati Slovenija**
- ☐ Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo**
- ☐ Milan Zver: **100 let socialdemokracije**
- ☐ Albert Svetina: **Od osvobodilnega boja do banditizma**
- ☐ Janez Janša: **Okopi**
- ☐ Janez Janša: **Premiki**
- ☐ Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili**
- ☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije**
- ☐ Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne**
- ☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti**
- ☐ Vasja Klavara: **Predel 1809**
- ☐ Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske**
- ☐ Jože Dežman: **Moč preživetja**
- ☐ Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo**
- ☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja**
- ☐ Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo**
- ☐ Jože Dežman: **S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe**
- ☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.**
- ☐ Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora**
- ☐ Eiletz: **Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918**
- ☐ Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier**
- ☐ Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)**
- ☐ Vasja Klavara: **Koraki skozi meglo**
- ☐ Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli**
- ☐ Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor**
- ☐ Ive A. Stanič: **V objemu osvoboditeljev**
- ☐ Jože Zemljich: **Življenje je večna borba**

☐ **Naročam tednik Demokracija**

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno* ☐ 4 x letno (9% popust) ☐ 2 x letno (10% popust) ☐ 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec, ☐ invalid, ☐ brezposeln, ☐ študent ali dijak

5.000,00 SIT / 20,86 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 6.200,00 SIT / 25,87 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 6.700,00 SIT / 27,95 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 4.990,00 SIT / 20,82 EUR
 8.500,00 SIT / 35,46 EUR
 5.500,00 SIT / 22,95 EUR
 3.906,00 SIT / 16,29 EUR
 6.727,00 SIT / 28,07 EUR
 5.500,00 SIT / 22,95 EUR
 6.510,00 SIT / 27,16 EUR
 990,00 SIT / 4,13 EUR
 10.850,00 SIT / 45,27 EUR
 4.991,00 SIT / 20,82 EUR
 6.510,00 SIT / 27,16 EUR
 5.300,00 SIT / 22,11 EUR
 1.085,00 SIT / 4,52 EUR
 1.085,00 SIT / 4,52 EUR
 4.449,00 SIT / 18,56 EUR
 6.696,00 SIT / 27,94 EUR
 4.232,00 SIT / 17,65 EUR
 3.840,00 SIT / 16,02 EUR
 6.460,00 SIT / 26,95 EUR
 4.400,00 SIT / 18,36 EUR
 3.000,00 SIT / 12,51 EUR
 2.500,00 SIT / 10,43 EUR
 2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana****ali na faks 01 230 06 61.**

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Obvestilo potrošnikom:
 Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
 darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
 darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
 darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Peter Mankoč

Z VAMI SO VSI VAŠI.

Z UMTS mobiteli, ki vas komaj čakajo v vseh Mobitelovih prodajnih centrih,
so z vami vsi vaši ... filmi, športi, igre in glasba.

Poiščite svoje junake na multimedijem portalu www.planet.si.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

WWW.MOBITEL.SI

